RESPONSVM

AD

HOPLOCRISMA-SPONGVM

M. FOSTERI PRESBITERI, AB IPSO, AD VNGVENTI ARMARII VALIDITATEM DELENDAM ORDINATVM.

hoc eſt,

SPONGIÆ

M. FOSTERI PRESBYTERI
EXPRESSIO SEV ELISIO.

In qua

Virtuoſa ſpongiæ ipſius poteſtas in detergendo Vnguentum armarium, ex primitur, eliditur ac funditus aboletur: ac tandem immodeſtia & erga Fratres ſuos incivilitas, aceto veritatis acerrimo corrigitur & penitus extinguitur.

Bilis acutiſſima, aceto correcta acerrimo, redditur dulcior.

Opera Dei, vir brutus & ſtultus non intelligit
Pſalm 92. 7.

AVTHORE,

ROB: FLVD: alias de FLVCTIBVS,
Armigero & Medicinæ Doctore Oxonienſi.

GOVDÆ,

Excudebat *Petrus Rammazenius*, Bibliopola M.DC.XXXVIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

LECTORI CONSVLTO S.

QVàm longé ſemper ab animo meo fuerit temeraria illa dementia, ut qnempiam, minimé ab eo vocatus, aut injurijs immeritò laceſſitus in quæſtionem, aut verbis aut ſcriptis vocarem, ſanioribus veſtris (lectores judicioſi) commendo judicijs: Agnoſco enim, me erroribus iu ſcribendo haud indigere, cur igitur illud alteri facerem, quòd mihi fieri nollem? Hinc æquum eſt, ut feſtucam in oculo fratris mei detegerem, cùm in meo proprio, intnitu trabs ſit diſcernenda? Vel anne Philoſophia enutritum decet alterius damno vel erroribus (ſi qui ſint) ſua opera illuſtrare atque ornare magis? E regione, quis obſecro mortalium famam & dignitatem ſuam aut invidi aut malevoli aut ignorantis aſpeſionibus tabeſcentem, in ſe, veritatis quaſi opobalſamo reſtaurare non contenderet, cùm & parvula muſca ſuo ſpleue prædita & vermiculus felle munitus naturali quodam inſtinctu ad opprimentium injurias propulſandas proclives eſſe animadvertimus? Certé, qui mea ſcripta priùs, idque minimé à me vocatus, eſt aggreſſus, meamque mundi Harmoniam, vocavit in quæſtionem, erat magnus ille aſtronomiæ profeſſor Iohannes Keplerus; vir, fateor, doctus, & in ſua inquiſitione analytica, non adeò ac poſteriores, temerarius & immoralis, qui ſcilicet pede magis modeſto incedens limitum Ethnicorum leges non eſt egreſſus: Sed more Philoſophi experti argumentis ſatis ſolidis cauſam ejus harmonicam, adverſus illam meam egit: Cuj, uti par erat, reſponſum dedi adeò plenum, ut non modò mundo, ſed etiam ipſi (ut pote vanis cavillationibus minimé addicto) ſatis fecerit, tunc quidem Marinus Merſennus Monachus ad verſus me & Doctrinam meam inſurgit, quatenus ipſe de mundi harmonia itidem ſuo more pertractans, honeſtam de mea Harmonia famam haud tolerando, in illam & opera mea non modò invehitur, ſed etiam genuinos Philoſophiæ limites excedens, dicaculé probra in me minimé à quopiam mente ſano ferenda, dicere non erubeſcit. Denique miniſter ſeu. Presbyter variorum aliorum malevolorum, utcunque ſuo more Doctorum, turbâ ſtipatus & quaſi fulcro ſtatuminatus & bonam meam famam odio ac invidiâ perſequens, multos viros Doctos & per univerſam Europam famigerabiles ac præclaros, nimirum Paracelſum, Oſwaldum Crollium: Baptiſtam Portam Cardanum, Erneſtum; Burgravium, Rudolphum Goclenium; Iohannem Baptiſtam de Helmont, & me tandem, mininum Apoſtolorum, temere & ſine ulterioris dubitationis alea, Cacomagos, veneficos & ſuperſtitioſos in tractatu quodam ſuo Anglico cuj titulus eſt *HOPLO CHRISMASPONGVS*, nuncupat; quoniam probare conati ſumus, unguentum armarium eſſe donum Dei, effectusque ipſius meré naturales & non Diabolicos. Et ad me quòd ſpectat, ulterius mecum temulento ſuo more progreditur: Nam omnia à me libri 2. cap. 9. pro unguenti armarij ſive Magnetici defenſione allegata, Thraſonis glorioſi inſtar, quamvis inſulſé

ſatis, refutare aggreditur: Meum ergo erat in primis, ut me erga compatriotas meos (quippe linguâ anglicana impreſſus eſt ejus libellus) oſtenderem penitus illius rei, de qua me tam acriter accuſavit, inſontem: & quamvis reſponſum hoc meum in publicum, idiomate etiam Anglicano (uti par erat) ederem: Nihilominus illud hoc in loco in latinum converſum ideò expoſui, imprimis, quoniam ad ſympathiæ & Antipathiæ myſteria enucleanda attinet, nec non præcipuè, quia ſecundum Philoſophiæ meæ Moyſaicæ ſectionem ad iſtud arcanum Magneticum luculentiùs mundo detegendum atque demonſtrandum, quorundam amicorum meorum doctorum ſuaſu atque incitamentis promulgavi. Vale.

Digitized by Google

EXPRESSIONIS SPONGIÆ FOSTERIANÆ,

MEMBRUM PRIMUM.

In quo virtuoſa efficacia ſpongiæ M. Foſteri in emungendo, extirpando & delendo unguentum armarium expungitur & penitus aboletur, ut inde ſauciata reputatio Vnguenti armarij, poſſit ad priſtinum ac ſolitum ſuum ſplendorem & gloriam inter homines reſtitui.

CAPVT. I.

In hoc ad omnes objectiones concernentes quæſtionem prolatam ac propoſitam à dicto ſpongifero, ſeu ſpongiæ Authore reſpondetur.

PRæcipuus ſcopus univerſi ac totalis operis ipſius M. Foſteris, continetur in hac quæſtione, quam in hunc modum proponit.

QUÆSTIO.

An curatio vulnerum præſtita per Vnguentum armarium veneficium ſit & illicita?

M. Foſterus confidenter affirmat : & equidem ad me quod attinet, mihi æquè ſeriò denegandum : offert ille ſe ultrò ad probandum illud duplici via ; primùm naturaliter & Philoſophia naturali : deinde ſupernaturaliter, videlicet Theologicis & Eccleſiaſticis teſtimonijs : Videamus igitur, quomodò probaro poſſit eſſe veneficium, per regulas Theologiæ & rationes ex Naturæ promptuario deſumptas.

Principaliora ejus argumenta in primo illius articulo.

Foſteri objectiones pag. 4. Omnes licitæ medicinæ producunt effectum ſuum; vel Divina inſtitutione : ut Naamani lotio in Iordane ad curandam lepram : palus Betheſdæ perſanans eos, qui aquas ejus ingreſſu perſentiſcebant, facta ab Angelo, commotione, vel naturali operatione pro talibus virtutibus, quibus Deus donabat ac ornabat iſtiuſmodi creaturas, ex quibus eadem pharmaca componuntur, ut acervus ſeu cumulus ficuum in curatione Apoſtematis Regis Ezekiæ, ut oleum ac vinum, quibus vulneratus convaleſcebat, adminiculo Samaritani.

Sed hoc Unguentum armarium operatur nullo dictorum modorum Ergo: Curationes, per illud præſtitæ non ſunt licitæ, ſed præſtigioſa, Magira ac Diabolica.

Fluddus.

Minor negatur.

Foſterus.

Probo duplici modo, primùm non eſt ex inſtitutione divina, quia nullibi in ſacris citatur; ſecundò naturaliter non operatur, eò quòd operatur modo ab omnibus alijs agentibus diverſo: Eſt enim Regula inter Theologos & Philoſophos, nullum agens agere ad diſtans: quicunque operatur aut virtuali aut naturali contactu ; ſed hoc unguentum armarium neutro operatur

modo, Ergo non operatur naturaliter: Non operatur contactu corporali, nam corpora disjuncta ſunt ac remota ad 20. milliaria vel amplius: Quare (ſi licitum ſit) neceſſe eſt omnino præſtetur virtuali contactu: Sed nec hoc quidem modo, eò quòd omnia agentia operantia ſecundum hunc modum, operantur intra certam diſtantem ac determinatam activitatis ſphæram. Magnes operatur ſolummodò ex modica diſtantia.

Fluddus.

Ad primam tuam rationem reſpondeo, non ſequi, quòd, quia non citetur in ſacris, propterea non ſit ex divina ordinatione ac inſtitutione. Quid? An, quia ficus, vinum, oleum, imò lutum contempetatum ac commixtum ſputo, notantur in ſcriptura pro medicinis externis; proinde uſus cauſticorum, veſicatoriorum, curatio per ſpuitionem, & ſimiles externæ medicinæ, à medicis Chriſtianis quotidiè applicatæ, habendæ ſunt pro illicitis, Magicis ac Diabolicis, eò quòd earum in ſcripturis nulla fit mentio? An verò nihil deſtinatum ac ordinatum eſt à Deo, niſi quod ſcriptura citet? Quomodò igitur verificari poteſt illud Apoſtoli, Deum operari omnia
1.Cor.1.12. in omnibus? Si omnia & in omnibus, operatur etiam actus omnes & operationes tam occultas & myſticas, quàm ſenſibus manifeſtas & apparentes: Ac proinde omnes actus à Deo inſtituuntur: Quia, juxta ſcripturam, quod Deus non vult, non facit, ſed quando libuerit illi & ſecundum voluntatem ſuam operatur in cœlis & in terris: Vt igitur nihil inſtituit, niſi quod debet effici & in actum reduci: Sic nihil in toto hoc univerſo efficitur, quod ipſe non velit, inſtituat & decernat: Vnde Apoſtolus concludendo inquit: Ab ipſo, per ipſum,
Rom.11. & in ipſo ſunt omnia: Sed latius diducam hoc & expediam, ubi tractabo quæſtionem hanc negativè, nimirum ubi probaturus ſum, unguentum armarium licitum & minimè cacomagicum.

Ad ſecundum tuum argumentum replico, illud non eſſe majoris momenti ac efficaciæ, quàm primum. Axioma Catholicum, Philoſophorum vulgarium, ſuper quo tu fundas probationem tuam, ad excludendum hoc unguentum ex limbo naturæ; eſt hoc: Nullum agens agit ad diſtans: Exinde tu effingis tale argumentum.

Foſterus.

Quicquid operatur naturaliter, corporali ſeu contactu virtuali operatur. Atqui hoc per horum neutrum operatur E. non operatur naturaliter.

Fluddus.

Primùm, quod attinet Axioma dictum in Philoſophia, equidem illud falſum probare poſſem experientiâ meâ: Nam ignis calfacit ad diſtans: Fulgur ex nube fulminat ad diſtans: Laurus arbor operatur, ad verſus vim tonitru ad diſtans: Sol & ignis agunt illuminando ad diſtans: Vis globorum Tormentorum bellicorum accedit ſine contactu ad diſtans: Magnes agit & operatur in ferrum ad diſtans. Epidemia, dyſenteria, morbilli interficiunt ad diſtans &c: Sed ut ſatisfacias huic, addis ad Axioma, dicens: Agit vel per corporalem vel per virtualem contactum, loco ejus, agit ad diſtans: Reſpondebo primùm majorem infirmari: Te enim ſcire vellem, fulgur aërem violenter movere poſſe, & aërem commotum per agentis contactum, nimirum fulgur, ſtupefacere ac mortem inferre poſſe: Ita, ut in hoc caſu ſit nec virtualis nec corporalis contactus agentis, ſed accidentalis eventus inter virtuale agens & patiens: Simile apparet in globis bombardarum, qui volantes prope aliquem ſine ullo contactu virtuali aut corporali, peſſundant hominem: Nam agens, videlicet globus, movet medium, nimirum aërem violenter, atque aër ita commotus, deijcit hominem: Sed, licet Majoris probabilitatem tranſeam, nihilominus tamen minor omnimodè claudicat: Nam aſſero & conſtat cujuſvis hominis ingenij capacitati, hanc medicinam curare per contactum virtualem, nimirum per proprietatem Magneticam, quæ operatur inter terminum à quo & illum ad quem, inter Principium & finem Magneticè occultè & myſticè.

Foſterus.

Minor ſeu aſſumptio probatur ſic.

Omnia agentia operantia per virtualem contactum, operantur intra certam diſtantiam & determinatam activitatis ſphæram: Magnes per virtualem contactum in ferrum agit, ſed tantùm in modica diſtantia: Ignis eſt omnium furioſiſſimum agens, ſed ignis decem milliarium magnitudinis, non poteſt urere aut calefacere hominem duobus milliaribus diſtantem ac remotum: Planetæ excellunt in operatione virtuali, omnia agentia ſublunaria: Lumen ſolis tranſit per totum terrarum orbem; interim tamen, nubecula aliqua lumen ejus obſcurat & calorem debilitat. Terra intercipit atque excludit lumen ab Antipodibus: Corpus Lunæ eclipſat ſolem: Num igitur agentia terreſtria per diſtantiam aut interpoſitionem omnimodè, & cœleſtia ex parte impedientur, at verò unguentum hoc armarium operabitur ab armis ad vulnus in omni & qualibet diſtantia? Nonne interpoſitio aëris, ſylvarum, ignis, aquæ, montium, murorum, ædificiorum, caſtellorum, civitatem, caloris, frigoris nihil omnino remorabitur derivationem virtutis & efficaciæ ejus?

Fluddus.

Fluddus.

Quantum verò negotij nobis faceſſit cenſor noſter in te, ſcopo noſtro minus apta atque à propoſito aliena! Equidem eum ſyllogiſticé proceſſurum rebar ad periodum uſque argumentorum ſuorum, pro ut cæperat: Sed ipſum tot obſtacula in inceſſu ſuo offendere video, ad probandam propoſitionem ſuam, ut ad inſtar equæ laſſatæ, renuntiet modum demonſtrationis in media via: quare prolixam hanc reſponſionem ejus in Textus ſecem neceſſe eſt, ut particularius raptim & mixtim ad quævis illius particularia reſpondeam.

Foſterus.

Omnia agentia efficientia contactu virtuali operantur, intra certæ diſtantiæ & intra determinatam activitatis ſphæram: Magnes in ferrum agit contactu virtuali, ſed operatur tantummodò in modica diſtantia.

Fluddus;

Quis aſſerit, ullum contactum virtualem in infinitum operari poſſe, cum ipſe mundus ſit finitus? Sed pace tua, Domine mi: illa ipſa virtus ſpecialis, perficit operationem ſuam, vel remotius vel propinquius, prout exaltatur in actuali ſua poteſtate & eſſentia. Exempli gratia: quoddam genus pulveris tormentarij remotius ac longinquius promovet, quam aliud: fulgur hoc, de deſuper penetrat profundius, quàm illud; ita, ut etiam obſervatum fuerit, non ſolum profundè in cautes duras ſeu ſaxa penetraſſe, verùm etiam percuſſiſſe ſolidum gladium vaginæ impoſitum, atque eundem liquefeciſſe, cum alij ignes ſeu fulmina de deſuper curtius veniſſent à virtuali contactu ſuo, ſimiliter Magnetem hujus, majoris eſſe efficaciæ & agilitatis in operando, quam iſtum, deprehendimus: ac proinde attrahit ad ſe ferrum tam longiori intervallo, quàm majori vi & efficacia. Nunquid ſcriptura docet Deum diſtribuiſſe dona ſua quibuſdam abundantius & largius; & quibuſdam parciùs? ut etiam produxit creaturas quaſdam inferiores in uno eodemque genere virtuoſiores in agendo, quàm alias: Decet enim nos aſſiduè obſervare (quia tu de activitatis ſphæra loqueris) quò virtuoſius ſit agens centrale in ulla re, eò largiores fore ejus ſemi diametros & per conſequens ejus circumferentiam. Exempli gratia: quò efficacior eſt ignis, eò remotius ac longinquius eijciet calorem ſuum circulariter: ita, ut ſphæra activitatis ipſiſſimi illius agentis in ſpecie nullatenus futura ſit certa; ſed longinquior aut brevior, pro poteſtate ipſius agentis, & per conſequens non obſervet ullam determinatam activitatis ſphæram: Denique M. Foſterus parum admodum ſibi cognitam habet admirabilem facultatem, hominis ſpirituum vitalium, dilataroꝛum aut emiſſorum, nec ullo modo conferri poteſt cum debili poteſtate communium creaturarum ſeu ignis Elementalis. Eſt influentia ſubtilis in puritate & penetratione, uſque adeò penetrabilis, imò potius liberius influentiâ ullius in cœlo ſtellæ; non impeditur à nubibus, aut intercipitur muris aut montibus; eſt vis eſſentialis procedens radicaliter à Deo, qui animat illum, movendo illum ſemper in medium aërem: Nunquid tute agnoſcis hoc, cùm dicis cum Apoſtolo: in Deo vivimus, movemur & ſumus? Sed ut progrediamur.

Foſterus.

Ignis eſt furioſiſſimum omnium agens: Sed ignis intra limites decem milliarium non poteſt urere, vel excalfacere hominem duobus diſtantem milliaribus.

Fluddus.

Vix equidem tibi fidem dare poſſum, mi Foſtere, nam certus ſum te inventuram ampliorem activitatis ſphæram in tali ignis proportione, quàm corpus tuum ſine aſſatione ſuſtinere poſſit: Nam, ſi vis unita ſit fortior, habebis tu ignem decem milliarium latitudine, qui non excalfaciat, imò quidem, non uſtulet & exurat duobus milliaribus procul? Iterum, ignoſcas, Domine, nam dico artificialem tuum ignem non eſſe rapidiſſimum omnium agens: nam fulgur de cœlo, multò potētius eſt in operatione ſua, igne noſtro artificiali: nam licét ſit minoris areæ, quàm pars centeſima decem milliarium; tamen ita aërem inflammat ad plura milliaria, ut ſudorem creaturis à calore provocet. Præterea ignis & lympicus ſeu ſtellaris, tot hunc excellit paraſāgis, ut ſubeat ac penetret per multos gradus ulterius, quàm poteſt ignis Elementaris. Licét enim ignis Elementaris activitate abundet; tamen ſpiritu tam ſpiſſo præditus eſt, in quo fertur; ut, quamvis ſubtilis ſit & de fonte ignis cœleſtis in ſe, tamen, eò, quòd moveri non poteſt, niſi in ſuum medium ſeu ſpiſſum vehiculum, nimirum ignem artificialem, inferius ſine groſſō fumo rei combuſtibilis & naturalis & Elementalis ſine nubibus ac aëre, in quo fertur, hanc ob cauſam impeditur, quòd conficiat tantam ſphæram ſeu diametrum in activitate ſua: quia vehiculum exiſtens groſſum, non poteſt ſine aëris obſtaculo in illud penetrare: Sed ignis cœleſtis qui eſt fons ignis vitæ, ratione ſubtilis ſpiritus, qui eſt ipſius vehiculum æthereum, penetrat omnia, cùm nihil ſit niſi ſubtilis influentia, quæ, ut Philoſophi ſaniores aſſerunt, penetrat ſine obſtaculo rupes & lapides; imò vel ipſiſſimum terræ centrum, ut experientia ipſa teſtatur: Nam alioqui (inquiunt Philoſophi) influentia hæc non poſſet paulatim in terræ viſceribus formas metallicas producere & lapides pretioſos, plus minuſve nobiles pro dignitate ſpiritus illius ſtellaris, qui immittit influentiam illam & puritatem vaporis illius Mercurialis, quem animat. Sed tamen vita hominis, depuratus ille ſpiritus

 (inquam)

Digitized by Google

(inquam) quo vivit homo, ſubtilior eſt, parior & magis exaltatus illo; ac proinde majoris activitatis, ut manifeſtabitur infra.

Foſterus.

Stellæ, omnia agentia ſublunaria excellunt; ſolis lumen per orbem terrarum tranſit, ſed tamen nubecula aliqua lucem obſcurat caloremque debilitat: terra, detinet atque excludit lumen ab Antipodibus, corpus lunæ, Solem eclipſat, &c.

Fludd.

Si Stellæ cœleſtes ſublunaria agentia excellant, M. Foſterus in juſtam ac dignam ſanè reprehenſionem incurrebat, dicens paulò antè, ignem terreſtrem violentiſſimum ac rapidiſſimum omnium eſſe agens. Sed hoc modo invadit me: Nam ſi cœleſtia agentia ſunt ſublunaribus potentiora, arguit illa habere majorem activitatis ſphæram, ac diametrales radios emittere poſſe longinquius, quàm vel Magnetem, ignem, vel ſimilia ſublunaria; in quibus licèt agens ſit cœleſte, tamen uſque adeò obnubilatum ac impeditum eſt groſſo ſpiritu, compactoque corpore, ut operari non poſſit: ut in grano frumenti apparet, cujus internus ac centralis ignis, niſi libertati reſtituatur, non vult moveri ac exurgere è terræ ſuperficie ſurſum, verſus cœlum & multiplicari. Sed ad rem. Quam hiſtoriam narrat cenſor noſter de Sole, lumine Solis, Eclipſi, interpoſitione terræ inter Solem in Horizonte noſtro, & antipodes, impeditione, ſeu excluſione lucis per interpoſitionem nubis? Plus herclè arguit ipſius tenuitatem & ignorantiam in Aſtronomicis & Philoſophicis, quam ut revera tangat quicquam, quòd argumento noſtro aptum ſit: Nam confido, ipſi ignotum non eſſe, duo inſuper eſſe præter lumen, quæ apud Philoſophos exactè conſideranda ſunt, motionem ſcilicet & influentiam: ſi aſſerere velis, influentiam nubeculis intercipi poſſe, interpoſitione Stellarum, aëris, aquæ, terræ, protinus aberras, nec Philoſophiam primis labris deguſtaſti: motu, lumine, & influentia Stellæ operantur & non Solo lumine: Lux viſibilis obſcurari nobis poteſt, ſed influentia fluet ſine obſtaculo: Et in hac opinione ſunt Sapientiores ac emunctioris naris Philoſophi.

Foſterus.

An igitur agentia terreſtria per diſtantiam aut interpoſitionem omnimodè; & cœleſtia ex parte impediuntur, & Vnguentum hoc armarium operabitur ab armis, in vulnus, ad omne intervallum? An interpoſitio, inquam, nec aëris, ſylvarum, ignis, aquæ, murorum, ædificiorum, Caſtellorum, civitatum, montium &c: nullatenus impedict derivationem virtutis illius?

Fludd.

Primùm aſſero, originalem in hac curatione actum ab homine vulnerato ad unguentum; & non (ut ille dicit) ab unguento ad vulnus procedere. Deinde huic bono viro uſque adeò occupato ac negotioſo, qui tantum de nihilo faceſſit negotij, retuli non ita pridem; quòd, pro ut hic Spiritus procedit à cœleſti influentia animatus à Deo, ideò non habet talia obſtacula & ejuſmodi impedimenta. Nec hoc ſubtile ab omnibus creaturis ſubtilibus ullo modo impeditur in deſcenſu ſuo ad alendam & nutriendam illam ſpeciem, cuj à ſpeciei creatione ordinatum ac deſtinatum erat: Sed tantum ſcire nos oportet, illud, antequam deſcenderet, fuiſſe Catholicum & generale; Sed poſtquam corpora noſtra penetrabat, ſpecialem ac particularem induit naturam, habetque ſpecialem cum natura ſibi ſimili ſympathiam: atque hanc ob cauſam ſpiritus vulnerati penetrat per vehiculum aëris, in quo ſanguis Vnguento applicatur, naturalique ad Vnguentum fertur affectu, eòque potius, quia ſanguis erat aër & aër eſt ſanguis dilatatus in ſuo externo, idque oculariter demonſtrare poſſum; & ſimiliter principale unguenti ingrediens erat ſanguis. Quare, quemadmodum cernimus, Solem per radios ſuos ſpiritum ſuum emittere in granum frumenti in terra, vivamque ſuam influentiam, ſeu radios eſſentiales emiſſionis continuatos habere cum ſuo ſimili; imò illo ipſo, quod deliteſcit in grano mortuo ac corrupto, atque ita paulatim revivificat illud, quod quaſi mortuum erat ac in corruptione ſepultum, faciens illud augeri ac vegetari cum multiplicatione: pari modo nec aliter, Sol vitæ in homine vivens & adhuc movens in homine in morem Solis macrocoſmici vivos influentiæ radios continuatos habet, cum ſpirituali ſcintilla in ſanguine mortuo, qui idem eſt cum influentia emittente, ſed ſepultus in mortuo corporali grano, nimirum ſanguine mortuo conducto ad Vnguentum: Quod unguentum comparamus terræ præpingui, fertili ac fœcundæ, ut magis aptæ nutririoni ſpiritus ejuſmodi occulti, qui deliteſcit in ſanguine: ſiquidèm illa, nimirum Vnguentum ac ſanguis, tranſlata ſeu commiſſa illi, non ſunt ſibi invicem peregrina, ſed homogenea, vel potius æquè familiaria, ac corpus unum ſpecificum ſpiritui ejuſdem in natura gradus: nam, quatenus corpus Vnguenti eſt compoſitum, juxta receptum meum, ex ſanguine, carne pingui & Vſneâ ſeu excreſcentiâ oſſium ejuſdem microcoſmicæ ſpeciei, licèt non individui, quæ omnia animantur ab illo ſpiritu reſidente in ſanguine humano. Influentia vitæ igitur procedens à microcoſmico ſeu humano Sole, & aſſiſtens, revivificans ac multiplicans

tiplicans paulatim granum vitæ occultum, in ſanguine amputato jam nunc in unguento, atque etiam excitans potentialem ſeu ſtupefactum ſpiritum in Vnguento: haud aliter, ac Solem cœleſtem vernali tempore ſpiritus terræ excitare videmus, quos hyems gelida ſtupefecerat, inter duo extrema, dum homo convaleſcat, operari non deſinit.

Hoc eſt verum quæſtionis myſterium & ego ſuſtinebo, uſum terræ ad putrefaciendum, excitandum & multiplicandum granum eſſe Magicum, diabolicum ac illicitum, ſi realiter demonſtrari queat, uſum hujus Vnguenti veneficium eſſe ac minimé ferendum: nam eorum multiplicationis myſterium, item revivificationis ac conjunctionis vivificātis ſpiritus eſt unum idemque cum ſpiritu alterius vivificato. Erat Typus, quo D. Paulus nos docet reſurrectionem, nimirum per mortificationem ac putrefactionem frumenti in terra: & quod ad Solis operationem attinet, in grani multiplicatione, quiſque arator vel agricola vos inibi inſtituet. Itaque ad concludendum hoc; videmus ſolem quandoque longius abeſſe & quandoque propius adeſſe, & tamen non ceſſare plus minuſve operari vegetando & multiplicando in animalibus, vegetabilibus ac metallis: exaudienda mihi eſt jam ipſius concluſio.

Foſterus.

O agens agentium! Angeli cœlorum ſané vix operari pôſſunt ad ejuſmodi intervallum: Deus Solus, cujus eſſentia eſt infinita, qui eſt omnia in omnibus poteſt ita operari, quia nihil ab ipſo diſtat omnino: nam in ipſo vivimus, movemur ac ſumus: Act. 17.

Fludd.

Dimitte verò admirationem tuam: nihil facit ad hunc Textum noſtrum; recluſiſti propriam tuam abſurditatem, vellem, te ex hoc dimittere abolitionem & expunctionem Vnguenti noſtri armarij; & é diverſo uti ſpongiâ noſtrâ ad extirpandas ac delendas maculas erroris tui proprij, quem plené expreſſiſti in hac aſſertione tua: nam hac ratione evertiſti ſtatum controverſiæ tuæ: Dicis quidem poſt admirationem tuam immodicam, Angelos cœli ad hoc intervallum operari non poſſe: quapropter in hunc modum concludo, Ergo multò minus Angeli infernales, ſunt enim obſcuriores ac ob id minoris extenſionis: jam verò dicebas anteà, nubem intercipere Solis lumen, proinde Hercle diabolus, qui Angelus eſt tenebrarum multò magis impediatur neceſſe eſt in operationibus ſuis virtualibus, ac per conſequens in extenſione poteſtatis ſuæ, quàm Angeli lucis. Sed eſt virtus diaboli, inquis, quæ cauſat hoc unguentum edere ejuſmodi effectus in tam longo intervallo, nam alioqui non eſſet veneficium nec diabolicum: Itaque tu ſic pro me infers: Solus Deus, cujus eſſentia eſt infinita, & qui eſt omnia in omnibus, poteſt hoc modo agere &c: Ain' verò? Et M. Foſterus eam ab cauſam hunc actum attribuet diabolo peſſimo ac nequiſſimo Angelorum, atque ita plus, quàm vulgarem Idololatriam committere non erubeſcit, arrogando atque imputando id creaturæ, quin etiam ipſi diabolo, qui propria ſua confeſſione pertinet ad Deum. Confiteberisne, eum eſſe omnia in omnibus; & tu diabolum conſtitues magis omnia in felicitate curandi, quàm Deum ipſum? An agnoſces cum Apoſtolo, Deum operari omnia in omnibus, & an tribues ac aſcribes effectum ejus (cujus fructus eſt bonitas) diabolo, quem prædeſtinavit ac ordinavit ad puniendum, deſtruendum & corrumpendum, non verò ad ſanandum? Nonne abſoluté concludis pro unguento armario, dicendo: in ipſo, vivimus, movemur &c: Proh Deûm atque hominum fidem! Quis hic error in tam inſigni ac notabili Philoſophaſtro, imò verò in Theoſopho! Percipiat mundus ex his, quædam videri & non eſſe: Sed ut ulterius ad periodum progrediar.

Foſterus.

Iudicet igitur judicio ac pietate pollens lector, an medici Vnguenti armarij, Deum non effingant ex unguento ſuo, & an Idololatriam non committant attribuendo id pauxillo linimento propriæ ſuæ confectionis, quod ſolius Dei rerum omnium opificis eſt proprium.

Fludd.

Falleris, domine, non faciunt Deum ex unguento ſuo, ſed immortales ei gratias agunt pro dono illo benedicto miraculoſæ curationis, quam largitus eſt huic unguento: Nec Iudæi curandi proprietatem paludi ſeu lacui Betheſdæ tribuebant, ſed Dei ſanationi aut Angelo ſalutifero, qui impertiebat ei donum illud. Quare vellem te, domine, ac præterea Vniverſum mundum probé ſcire, omnem Idololatriæ ſuſpicionem in hoc caſu à medicis tolli: nam, quatenus debita agnitio ac veneratio ab illis Deo ſoli aſcribitur, pro benignitate ejus in curatione per hoc unguentum manifeſtata: imò potius ſtylus idololatræ haud immeritò tibi ipſi, Domine, imputari debet, qui tam profané ac impié benignas haſce curativas Dei benedictiones, diabolo creaturarum nequiſſimo imputare audes.

Iterum, negamus, eſſe artificialem compoſitionem manu humana conflatam, quæ curet, ſed naturalia ingredientia compoſitionis, quæ Deus originaliter ornavit ac donavit occulta ac myſtica iſtiuſmodi virtute in per ſanando: ut verò tandem concludā hunc punctum, ſi judicio valēs lector probè verba Textus Foſteriani ponderabit, inveniet eum inibi Apoſtatam aut hæreticum juxta propriā illius doctrinam;

nam:Nam ejus aſſertio,quam more gyganteo ſuſtinere videtur, eſt, Vnguentum armarium eſſe Diabolicum ſeu effectum, ſubtili Satanæ artificio: At verò in hoc Textu dubicanter ac vacillanter ait, medicos attribuere Vnguento ſeu linimento modico, quod Dei ſolius eſt proprium: quod ſi verum ſit (ut & eſt) M. Foſterus in abominando verſatur errore, ut qui affirmat, hanc curationem ſolummodò eſſe actum ac Diaboli opus.

Atque hoc modo (lector candide) vides efficaciam rationum hujus viri, tam Philoſophicarum, quàm Theologicarum: Vnde videtur ex ignorantia cauſæ, palliare Dei bonitatem, præſtigioſâ larvâ Satanæ: Vides ejus improbabilitatem: Sed, quemadmodum peccatores reſipiſcentes, ſub finem convertunt ſemetipſos à Diabolo ad Deum, ſic (Deo gratiâ) hujus Vnguenti armarij adverſarius, ductus potiùs ſpiritu bono, quàm voluntate ipſius propria, concludit veré, dicens, non eſſe Angelos bonos, ideòque multò minus Diabolum, qui poſſit talem actum effectum dare, ſed Deum ſolum: Gaudeo equidem converſione ejus, licet contra ejus voluntatem. Ecce, quam conveniat ipſi cum inimico ejus decumano, damnato illo Paracelſo (ut ipſum nuncupat) qui affirmat eſſe donum Dei: Quod ad authores, quos ipſe citat contra illud, equidem non ſuſpicio ipſos, totidem ſunt pro parte illa melioris authoritatis ac judicij: Si quidem nec ſunt ſcholaſtici veſtri, qui tantummodò laborant in imaginaria ſpeculativa Philoſophia: nec Iohannes Roberti Ieſuita, ac ſimiles Theorici phantaſtici, ſed eruditi medici, inſignes Philoſophi, tam Theoricé, quam practicé in naturæ myſterijs verſati; ac ob id eò commodiora ſubjecta & organa ad diſcutiendum negotium naturæ hujus phyſicæ: Inter quos in primo loco apello Epiſcopum Anſelme, qui ob integritatem, eruditionem inſignem, ac vitæ pietatē, ſanctus Canonizatus eſt: & inde inter profundos Philoſophos ac medicos, qui verſati ſunt in myſterijs Dei ac naturæ, Theophraſtum Paracelſum, qui haud in commodè donum Dei nuncupat, Cardanum, Iohannem Baptiſtam Portam, Oſwaldum Crollium, Iohannem Erneſtum, Burgravium, Rudolphum, Goclenium, Iohannem Baptiſtam ab Helmont, ac complures alios famoſos & expertos Philoſophos, medicoſque, qui tam arte Alchymiæ practica (qua quidem nulla eſt in mundo ſcientia, quæ magis oculariter detegat ac diſcorperiat abdita naturæ myſteria) quàm alijs crebris obſervationibus, ſuper rationibus fundatis, non verò ſuper imaginaria ſolummodo ſpeculatione, conſimiles veros Philoſophos huic myſterio curationis immerſerunt: Viri, inquam, qui fuerunt æque aſtuti ad evitandam & cauti ad prævidendam Diaboli fallaciam, imò quidē ad diſtinguendū ejus actum ab illo Dei actu in natura, ac M. Foſterus, vel ullus alius Pædagogicorū ejus magiſtrorū: Et licet nonnulli ſuperſtitioſi medici hujus regni, (tales intelligo, qui promptiores ſunt ad præpoſteré judicandum hoc negocium, quàm ad ponderandum illud debita conſideratione) videantur illi adverſari, tamen ignorare non poſſunt, plura latere, quàm quæ patent.

Ac proinde ſi ignari ſint in hoc myſterio, indicium erit ſummæ illorum ſapientiæ ac prudētiæ, tacere, nec cenſurâ ſuâ rodere illud, hoc certum atque perſuaſum habentes, plura occulta & abdita eſſe in natura, quæ non cadunt ſub ſphæram capacitatis ſuæ: Verbum ſapienti.

Iterum reor rem aptam ijs, qui Philoſophiæ principia à primo limine vix ſalutarunt, nec verò confirmato Philoſopho in ſecretis naturæ dicere: Ipſe dixit: Ergo ita eſt. Quia humanum eſt errare. Hæc verò ſapientia in Philoſopho maximé probanda, primò, in myſterijs divinis in natura ſapienter ſe immergere; ac tum poſteá, ubi confidens eſt, concludere demonſtrativé, nec verò ex aliorum relatione, ſed ex propria ipſius cognitione.

Itaque cùm M. Foſterus nihil intentatum reliquerit ad annihilandum, exſibilandum atque explodendum nobiliſſimam hanc medicinam, cui quidem adhuc in morem oppoſitionis ſuperficialiter tantùm ac per viam ſolutionis ejus objectionum reſpondi, equidem vos mihi conceſſuros veniam & ſpero & confido, ut nihil etiam intentatum relinquam ad exprimendam & excutiendam ex formidanda ejus ſpongia reputationem Vnguenti armarij, quam ad inſtar phalacrocoracis devoravit ac deglutivit.

QVÆSTIO.

An curatio vulnerum per Vnguentum armarium ſit veneficium & illicita nec ne, primò Theologicé.

Nego ac probo duplici via. { Deinde Theo-Philoſophicé, hoc eſt, per puram Philoſophiam naturalem.

CAPVT.

CAPUT. II.

Hîc virtus & felix operatio unguenti armarij probatur eſſe Dei donum ; nec verò ullus Dioboli actus.

M. Foſterus affirmat, Paracelſum aſſerere, virtutem hujus medicinæ eſſe donum Dei: Quam ob cauſam admodum ſuccenſet illi, vocans eum veneficum, conjuratorem ac Cacomagum : Bene retribuetur ei, qui bonitatem concionari parat vel homini inſano, vel ingrato, vel Zelotypo alicuj ſine ſenſu : Sed poſt quam nihil intentatum reliquit M. Foſterus, quo probaret uſum hujus unguenti eſſe Magicum, præſtigioſum ac Diabolicum; equidem me contrarium ſuper ijſdem fundamentis demonſtraturum & ſpero & confido, aſcribendo debitam ac veram appertinentiam Deo vero poſſeſſori, ac privando illis Diabolum, quæ per inſtrumenta ſua falſò uſurpavit.

Quemadmodum, antequam paremus extruere palatium aliquod magnificum ac ſplendidum, opus eſt poſitione firmiſſimi ac fixiſſimi fundamenti, ad ſuſtinendam tantam machinam inſuper : Sic, antequam incipiamus ſtabilire fortiſſimam defenſionis arcem, quæ ſit inſtar firmiſſimæ oppoſitionis negativæ contra adverſarij mei affirmationem, equidem commodum exiſtimo colligere validiſſima quædam fundamenta ſeu ſpititualia argumenta, quæ loco lapidum angularium valeant ſtatuminare ac ſuffulcire univerſam veritatem quæſtionis propoſitæ & veram ejus reſolutionem ex primerc, eſſe illam prorſus contrariam ac oppoſitam illi, quam profert. Quare imitabor ipſum, deſcendendo in inquiſitionem hanc hoc ſyllogiſtico argumento ſuper propria ejus confeſſione fundato, quam ipſemet effutit pag. 7. Angeli cœli, inquit, non poſſunt operari ad tantum intervallum, Solus Deus, cujus eſſentia eſt infinita, ac eſt omnia in omnibus, poteſt hoc modo operari.

Itaque ſi Deus operetur omnia in omnibus per ſe ipſum ſine adminiculo ullius creati Spiritus ſeu corporis, Diabolus non eſt actor in Vnguento armario ; ſed Deus operatur omnia in omnibus per ſemet ipſum, ſine eſſentiali aſſiſtentia ſeu adminiculo ullius creaturæ : Quare Diabolus nihil ex vel per ſemet ipſum operatur, quamvis in ſuo officio ac munere ſit malus ac deſtructivus, multò minus ad bene agendum, ut ſupponimus per curationem ex unguento armario, quòd ejus conditioni adverſiſſimum eſt, ut pote creati ac ordinati poſt ejus lapſum ac defectum ad alium finem.

Major patet, quia univerſale comprehendit quodvis particulare : Ac proinde ſi Deus operatur omnia in omnibus, Diabolus nihil quicquam operatur, atqui curatio eſt operatio, ac eam ob cauſam ſolius Dei opus.

Minor ſive aſſumptio rectificatur ab hiſce Apoſtoli verbis : Diverſitates donorum ſunt, idem verò Spiritus : & diverſitates ſunt adminiſtrationum, unus verò Dominus, ac diverſitates ſunt operationũ, unus verò Deus ; & idem operatur omnia in omnibus: Per unum eundemque Spiritũ dona ſanationum dantur. Ex quibus apparet, Deum primùm per ſpiritum ſuum operari omnia in omnibus, & inter haſce operationes nobiliſſimus ille actus & donum ſanationis numeratur : Ac proinde non eſt Diabolus, ſed Deus, qui ſolus medetur : Iterum Propheta ait, miſit verbum ſuum ac ſanavit eos. Et ſapiens : Verbum tuum (ô Domine) ſanat omnia. & D. Iohannes : In verbo erat vita &c : Quapropter omnis curatio & virtus vivificans ab ipſo deſcendit, ut deſtinata ab ipſo locutore ſeu Creatore ab initio, ad informandum, vivificandum & creandum omnia. Cùm è contra in Diabolo ſit mors & deſtructio : Nam Propheta teſtatur, illum creatum fuiſſe ad deſtruendum, quare, nihil niſi afflictio & vulneratio cum morbo, mors ac deſtructio ſperari poſſunt ab illo in creata ejus proprietate, & hoc particulariter poſt ejus defectum.

1. Cor. 1. 12.
Pſal. 107. 0.
Sap. 16.
Iohan. 1.

Sed novi, M. Foſterum repôſiturum, verum quidem eſſe, quòd ille ſit cauſa primaria & principalis omnium ; Sed ſunt complures cauſæ efficientes ſubalternatæ, quæ ex ſemet ipſis operantur, idque juxta propriam ſuam inclinationem, hæ ad bonum : illæ ad malum,

Ad hoc replico, in confeſſo eſſe, ſi ipſe intelligat organicas cauſas, nec verò efficientes eſſentiales, tales enim ſunt Angeli, ſtellæ, venti, Elementa, Meteora ſeu imperfecta corpora & perfectæ ſeu compoſitæ naturæ. At verò dilucidè apparet, ſolum Deum in ipſis eſſentialiter & per ipſas omnes operari : & probo hoc pluribus locis paginæ ſacræ, harmonicè conſentientibus in unico ſenſu: Vt exempli gratia Ego Dominus (inquit Dominus per Prophetam) faciens omnia ſolus & nullus mecum. Atque iterum : Iuxta voluntatem ſuam facit tam cœli virtutibus, quàm in habitatoribus terræ, nec ullus eſt, qui poſſit reſiſtere manui ejus. Quibus claret, Deum ſolummodo ſine ulla creatura aſſiſtente in quodvis organicũ ſubjectũ eſſentialiter operari, ut in inſtrumentum creatum pro ſe ad operandum per illud voluntatem & placitum ſuum, tam in cœlo, quàm in terra, & ſine actu illo creaturam eſſe ad inſtar trun-

Ifai. 44. 24.
Daniel. 4.

ci emortui, quæ vix pluſ agere valet, quàm
Eſai.46.10. fiſtula ſine halitu inflatoris : & ad hunc
quidem effectum ſic loquitur Propheta:
Conſilium meum ſtabit & omnis voluntas
mea fiet, vocando aviculam à quadra mundi
Orientali, & virum ſecundum voluntatē meā, ex remotiſſima regione, dixi & effectū
dabo: Creavi & perficiam: quibus patet,
ad inſtar ſpiritus oris ejus, quem ad animationem
cujuſlibet creaturæ emiſit, moveri illum, eò, quà
voluntas Creatoris ſeu inſpiratoris fert: Sic ſpiritus
creaturæ, qui particeps eſt poteſtatis & voluntatis
ejus, immediatè obedit, ac ſecum perfert corporeum
ſuum inſtrumentum ſeu organum, ad complendam
Creatoris ſui voluntatem, quæ eſt
Iob 23. irreſiſtibilis, juxta alium illum locum: Deus
quodcunque voluit, hoc facit.

Atque hæc Dei operatio tam per ſemet ipſum, quàm per creata ejus organa extendit ſe non modò ad vulgares & manifeſtas actiones & effectus, ſed etiam ad arcanos & occultos; quin etiam ad miraculoſos & ſtupendos: Perinde, ac hæc curatio per Vnguentum Armarium apparet phantaſijs ac imaginationibus mundanorum, cogens eos admirari & ſtupere ad inſtar acervi avicularum, ad noctuæ viſum in arbuſto hederaceo, taxans eos diverſi modè, juxta ſapientiam hujus mundi, idque juxta cujuſlibet phantaſiam: Quibuſdam audacter & confidenter exclamantibus, eſſe opus diaboli: Quibuſdam ſtatuentibus eſſe hyperas nænias vanamque imaginationem in minus credulis; qui habentes bonam de eo opinionem, curantur: Quibuſdam damnantibus illud tanquam ſuperſtitioſum & abominandum curandi modum, quatenus electio ingredientium fieri debet aſtrologica obſervatione: & quidem nonnulli propinquius ad veritatem accedentes, Magiam naturalem vocitant, ſeu Magneticum vel ſecretum naturæ actum: Atque alij magis eſſentialiter radicati ac religioſè obſervantes præſcriptum ordinem paginæ ſacræ, (ut veros Chriſtianos decet) referunt tam miraculoſum & ſtupendum curandi actum, quàm quodvis præterea aliud miraculoſum opus, ad illum Deum glorioſum, qui creavit & cœlum & terram, aſſignavitque ijs per ſpiritum ſuum tam virtutes iſtiuſmodi, quæ operantur miraculoſè & ſtupendè in oculis mundanorum, quàm alias, magis familiares apparentes ſenſui ipſorum, juxta il-
Pſal. 33. lud Davidis: Verbo Domini firmati ſunt cœli & ſpiritu ab ore ejus omnis virtus eorum. Et quidem principale fundamentum eorum ad ſtabiliendum jus Dei & ad abolendas & tollendas omnes hujuſmodi miraculoſas & ſtupendas facultates ſeu poteſtates, ut falſò à mundanis occæcatis, aſcribuntur diabolo, præſcribitur ipſis ex divino & veridico hymno Regalis Prophetæ.

Pſalm. 72.18. Benedictus Deus Iſraëlis, qui ſolus & per ſemetipſum operatur mirabilia! vel ut extat alibi.

Benedicite Domino, nam miſericordia Pſalm.135.3.
ejus durat in æternum, qui ſolus facit mirabilia magna.

Et per conſequens non ullus Diabolus, nec Angelus, nec homo, nec medicina, ſed Deus ſolus præſtat id: Per hoc, ſpirituale ſanandi donum impertivit homini & ſuis creaturis in creatione earum & continuavit idem in ijs à generatione in generationem.

Itaque conſtat, ſolum Deum operari omnia in omnibus eſſentialiter, non verò ullum creatum organum, ſive ſit ſpirituale ſive corporale: & per conſequens nullatenus Diabolus: (qui eſt organum tenebrarum deſtinatus ac animatus ſeu agitatus ſolummodò ad effecta tenebrarum producenda, qualia ſunt morbi & deſtructio; non verò, ut verſetur in bonitate, & præcipuè circa opera lucis, ut ſunt vita, curatio & preſervatio) ac ſi diceret, Deum agentem & operantem eſſentialiter in omnibus & ſuper omnia non creaſſe Angelos bonos ſeu organa ſpiritualia ad reducendum in actum & perficiendum dona vitæ & ſanitatis, quæ ex miſericordia ſua impertivit creaturis ſuis; ſed neceſſe eſt delectum ipſe faciat ſpiritualis illius organi ad talia benefica effecta præſtanda, quem creavit ad propoſitum omnino contrarium, ut ſtatim probabitur.

Non poteſt reſiſti nec obſtari menti ac voluntati divinæ, tam in ejus creatione, quàm poſt illam, hoc eſt non poteſt ullus produci effectus voluntati ac decreto ejus cōtrarius.

Sed Dei intentum ac voluntas erat diabolum conſtituere inſtrumentum ſuum ſeu miniſtrum ad puniendum ac morbis, infirmitate & morte affligendum.

Ergo huic ejus intento, tam in Diaboli creatione, quam deſtinatione poſt ejus defectum, non poteſt obſtari aut contradici per ullum effectum, qui priori illi voluntati ac decreto divino eſt contrarius.

Itaque pro majoris confirmatione ſic Daniel.4.
ſcriptum reperimus: Deus juxta voluntatem ſuam facit, tam cœleſtibus virtutibus ac poteſtatibus, quàm habitatoribus terræ, nec ullus exiſtit, valens manui ejus reſiſtere.
Atque iterum: Quod cunque Deus voluit,
hoc facit: & iterum, quòd ad voluntatem Iob 23.
ipſius in creatione (ut anteà) conſilium me- Eſai.46.10.
um ſtabit, & omnis voluntas mea fiet. At-
que ob eam cauſam ſcriptum extat in gene- Gen.50.
ſi: Voluntati Dei num poſſumus reſiſtere?
Et Apoſtolus habet: Voluntati Dei quis re- Rom 9.
ſiſtat? Non ulla creatura, & redditur ratio à Prov.19.
ſapiente Salomone, quia voluntas Domini in æternum permanebit. Et per quem igitur, obſecro operatur & in actum reducit hanc voluntatem & decretum ſuum ad benignitatem & curationem? Quid? An per diabolum? Contra ejus originalem deſtinationem, imò quidē per ipſum, qui omni bonitati rebellis eſt. An poſſibile eſt, ut ille, qui ne hilum quidem probitatis poſſidet, poſſit pro-

ſit producere & effectum dare ejuſmodi donum probitatis & charitatis, quale eſt illud curationis? Minimé veró, quin hoc perficitur per Chriſtum ſervatorem Catholicum, qui poteſtatum & potentiarum caput eſt, qui ne titulum quidem alterat in perficienda voluntate Dei in cœlo & in
Ioh.6. terra, ut dictum eſt: Voluntatem ut faciam ejus, qui miſit me, de cœlis deſcendi: Quare ſolus eſt Dominus noſter Spiritualis Ieſus, cuj poteſtas data eſt à Patre, qui perducit omnia ad finale effectum illud, quod abſque ulla contradictione decernebatur à Patre; non verò à falſis Dijs, nec Angelis,
1. Cor.8. nec Diabolis, nec hominibus, juxta illud antea à me relatum: Licet ſint, qui vocitantur Dij tam in cœlis, quàm in terris, tamen nobis unus ſolummodò Deus Pater à quo ſunt omnia: & unus Chriſtus Ieſus, per quem ſunt omnia. Quibus arguitur, Deum Patrem decernere, tanquam Pater & radix omnium, in quo complicité & idealiter erant ante omne Principium; ſed filius eſſentialiter perficit voluntatem ejus, facitque quodlibet ideale, apparere explicité ac realiter: Ac propterea nec Angeli nec Diaboli nec ſtellæ, nec quicquam aliud, ſed ſolus Dominus noſter Ieſus Chriſtus, movendo in miniſtris ſuis tam Spiritualibus, quàm corporalibus, efficit tum in creatione, tum extra eam omnia, quæ exiſtunt, & per conſequens artem curatoriam.
Pſal.78.49. Atque hinc docemur ex ſcripturis (ut dictum ante) eſſe verbum, quòd curat omnes doloroſos iſtos morbi effectus, quos Diabolus in actum reducit: Nam primùm Pſalmiſta ait: Immiſit in eos iram indignationis ſuæ, iram & tribulationem per malos Angelos &c: Itaque hîc videre licet effectus officij Diaboli ac Angelorum ipſius, nimirum ut percutiant & vulnerent, afficiant morbis: & tum poſteà in alio loco oſtendit immediatum Diabolicorum hujuſmodi effectuum curatorem, hiſce verbis: Miſit verbum & ſanavit eos: Et ſapiens inquit: Non herbâ aut Malagmate,
Pſal. 107.20. ſed verbo tuo, quod ſanat omnia, curaſti eos. Vobis ſimiliter Herclé dico, non eſſe herbam ſeu medicinam animalem mineralemve; Sed donum curationis, in dictis creaturis aſſignatum ijs, in creatione earum
Eſai.54.10. per verbum, quod ſanat.

Quod ad minorem; confirmatur illa expreſſo Prophetæ ſermone, loquentis in ipſius Dei perſona: Ecce ego creavi fabrum, ſufflantem in igne prunas, & proferentem vas in opus ſuum & ego creavi occiſorem ad diſperdendum. Quibus videre licet, voluntatem Dei non fuiſſe, ut crearetur ſeu ad minus conſtitueretur poſt ejus defectum curator, præſervator ſeu factor, ſed vulnerator ac deſtructor: Quin imò natura ejus facta erat uſque adeò maligna & malitioſa, ut non ſolum invideat homini proſperitatem (ac proinde contra officij ſui naturam à Deo ſibi aſſignati in creatione, vel poſt lapſum ejus, Angelus ejus cuatorius eſſe non poteſt) verùm etiam malè habet ac dolet de excellentia Dei Creatoris ſui, ut Sap.2.
apparet capite tertio Geneſeos: Hinc Salomon inquit: Diaboli invidiâ mors introivit in orbem terrarum: Ac proindé quàm procul abeſt à præſtando officio ſanationis aut præſervationis: Chriſtus eſt, qui vitæ adminiſtrationem habet, præſervationem & ſanitatem, qui hanc ob cauſam miſſus erat ad reſiſtendum ma- Heb.2.
lignis Satanæ actibus: diabolum habentem mortis imperium (inquit D. Paulus) Chriſtus ſua morte deſtruxit: Eſt ſalutifera illa emanatio Dei Patris vitæ: qui ab omni principio erat ordinatus ad compeſcendum ac vincendum diabolum & malitioſas ejus actiones & effectus: Quate- 1. Pet.5.
nus diabolus adverſarius, tanquam leo rugiens circuit, quærens, quem devoret: An igitur jam evaſit medicus & verſipellis in illo officio, ad quod propter Dei voluntatem creabatur? An occideret tot homines, cùm eſſet tyro medicus, & ad invenit jam longâ experientiâ Vnguentum armarium ad curandos nonnullos? Egregiam verò eamque ingenioſam concluſionem M. Foſteri & Ieſuiticum Iohannis Roberti patrem nutricium, in hac cæca imaginatione.

Iam verò eâ me audaciâ induam, ut argumentum pro hoc unguento non admodùm abſimile ab eo, quod M. Foſterus effinxit, producam.

Si nulla ſit inſtitutio aut Authoritas ex pagina ſacra, ad certificandum ullum effectum curativum, ſeu artificium diaboli, vel ſupernaturalibus vel naturalibus medijs, non eſt ratio, qua credamus, curationem per Vnguentum armarium præſtitum, ope diaboli perfici.

At verò in pagina ſacra nulla reperitur ejuſmodi certificatio pro curatione vulnerum à diabolo, vel ſupernaturalis vel naturalium mediorum ad miniculo.

Ergo credendum non eſt, curationem per Vnguentum armarium arte ſeu actu diaboli perfici poſſe.

Major eſt unius ejuſdemque effectus cum illo Foſteri argumento, ubi videtur aſſeverare, quia uſus hujus unguenti armarij non efficiatur inſtitutione divina, nec etiam ullum teſtimonium ſeu exemplum ad confirmandum illud ex ſacra pagina habeat, illud ideò eſſe præſtigioſum: Atque iterum, (ut dictum antè) quod Deus originaliter decrevit in Idæa Archetypa, illud alterari non poteſt; ſed diabolus ordinatus erat ad alium finem, pio ac benigno actui ſanandi omnimodé contrarium.

Minor probatur per id, quod jam di- Matth.12.22.
ctum eſt; pro ut etiam verba ſervatoris noſtri admodùm efficacia ſunt, multumque faciunt pro ſcopo noſtro: Nam, cùm curaſſet aliquem, qui erat & cæcus & mutus & poſſeſſus à maligno ſpiritu,

ita, ut (ut Textus ait) ille, qui erat cæcus & mutus, poſſet videre ac loqui: Phariſæi teplicabant: hic eijcit dæmonia per Beelzebub, principem Dæmoniorum; Sed Chriſtus reponebat: quodvis regnum diviſum contra ſemetipſum, ad nihilum reducitur, & quælibet Domus aut civitas diviſa contra ſemetipſam, non conſiſtit, ſic ſi Satan eijciat Satanam, diviſus eſt contra ſemetipſum. Quibus claret, omnes morbos tam internos, quàm externos ex Dei decreto infligi hominibus per Diabolum ac ejus Angelos, miniſtros ſcilicet creatos, per quos & in quibus Deus ſolet exercere vindictam & punire creaturas mortales: Nefas eſſet & haud levis injuria officio ipſi deſtinato in ſua creatione, vel immediaté poſt eam, redundaret, contra ſuos proprios exercere violentiam, eijciendo ipſos, aut ſanando damna ab ipſis effecta. Complura dantur loca in ſacris ad confirmandum, Satanam ejuſque Angelos contrarios & oppoſitos eſſe arti curatoriæ, ac ſemper promptos eſſe ad noxam inferendam per morbos & morbo affligendum; at verò non poſſumus reperire ullum, qui teſtetur ullam facultatem curatoriam in eo: ut exempli gratia dictum eſt, poteſtatem aſſignatam fuiſſe quatuor An- Apocal.7. gelis, qui à Deo creati erant præſides quatuor ventorum, ad nocendum terræ, mari atque arboribus: jam verò quilibet horum erat princeps multarum legionum malignorum ac ſauciantium ſpirituum: iterum Propheta ait: Deus venit ab Auſtro, cœli obregebantur gloriâ ejus, ac terra laude ejus impraegnata erat: ad pedes ipſius erat mors (ut Ieremias habet) Aba.33. Pſalm.19. egredietur Diabolus ante pedes ejus; ſed alij interpretes dicunt, quòd peſtis præcedebat eum, ac contagium furens ac deſtruens in Auſtro. Et David inquit, ne timeas epidemiam furentem in Auſtro (ut nonnulli interpretes habent) ſed D. Hieronimus inquit à Dæmonio meridiano. Invenimus, fuiſſe Satanam, qui erat Dei inſtrumentum ſeu organum, quo perficiebat voluntatem ſuam ſuper Iobum, ac Iob.1. inde dicit Creatori: imponito ipſi modò manum tuam &c: Quibus verbis ſignificari poteſt, ipſum plus tribuiſſe reverentiæ Creatori ſuo in hac agnitione & confeſſione ſua, quam ipſum D. Foſterum, conſtituentem hoc organum morbi, peremptorium & abſolutum agens, tam in effectu curationis, quàm deſtructionis, nimirum ex ſemet ipſo, non quidem, ut eſt ſolum organum & inſtrumentum, per quòd Deus eſſentialiter operatur proprios ſuos fines vindictæ, contra offenſores ſuos. Hic ergo erat is, qui vulnerabat Iobum illum patientem, immundo ulcere ſeu tumore, excitabatque in ſpiritibus ejus febrem ardentem, quæ ipſum ita exclamare cogebat in cru- Iob.6. ciatibus ejus: Sagittæ Omnipotentis acerbæ ſunt contra me, earum virus abſorbet ſpiritus meos & Dei tribulationes, quæ acriter mihi obſtant, ſe opponunt mihi: ubi omnia Deo attribuit, non verò Satanæ, qui eſt ejus organum vulnerans. Similiter David conſpiciebat Angelum Domi- 1.Chron.21. ni deſtructorem inter cœlum & terram, cum enſe denudato in manu ejus Hieroſolymam verſus extenſo, qui peſte maximum numerum percutiebat: Pari modo Ioſua 2. Chron. 32. 21. dimittebat Angelum occiſorem ad Aſſyriorum Caſtra, qui trucidabat quemlibet fortem & armorum validum unius noctis ſpatio. Sic Moyſes, organo Dei deſtructorio (utens loco unguenti armarij, quod contrarium erat ejus officio, arti ac induſtriæ, aſperſione pulveris cujuſdam infectorij ac contagioſi) affligebat Ægyptios ulceribus ac puſtulis: At verò non eſſe Angelicum organum, ſed Deum in organo ipſum, qui eſſentialiter actuat & percutit, apparet, ex hoc loco, ubi Iehova dicit: circa mediam noctem ego ingreſſurus ero in Exod 9. Exod 11.5. Exod.12.13. medium Ægypti & morietur omnis primogenitus: Sed in proximé ſequenti capite dicitur: Iehova tranſibit per portam illam & non ſinet interfectorem ſeu percuſſorem domos veſtràs vaſtare: Vnde liquet, actum Dei eſſentialem præſentem eſſe cum deſtructore actuali & agere in eum: Denique, ut demonſtrem vobis, fuiſſe ſpiritus malignos, qui agitatione Creatoris ſui cauſabant ac producebant morbos ejuſmodi in Ægypto: Propheta regius arguit in hiſce verbis anteà citatis, immiſit in eos iram indignationis ſuæ, iram & tribulationem per malos Angelos. Equidem probare hoc poſſum compluribus Textus ſacri exemplis, videlicet, quomodò Deus puniat & affligat per morbos, infirmitates ac mortem, per iſtiuſmodi miniſtros ſuos deſtructores ſeu cauſas organicas, quas de induſtria creavit ad perficiendam ac complendam voluntatem ſuam in hoc affligendi modo: Sed probari non poteſt, ipſum detinuiſſe eos in officio contrario, in illa ſcilicet curatione ac ſanatione: nam quando libet ei curare, habet infinitatem bonorum Angelorum ad præſtandum ſibi illud officij, qui omnes comprehunduntur ſub Dominio Archangeli Raphaëlis, qui ob hanc cauſam nomen obtinet, quaſi Medicina Dei.

Concludendum mihi eſt igitur, quòd, prout unicus actus Dei eſt, tam ſauciare, quàm curare, ſic ordinavit inſtrumenta ſeu organa ad inſerviendum ſibi in executione ambarum hujuſmodi Operationum, quæ uſque adeò ſibi invicem contrariantur, ut Lux tenebris & bonum malo. Iam verò ſolum & unicum Dei actum eſſe tam curare per organa ſua ſalutaria, quàm percutere ac vulnerare per organa ſua deſtructoria, docemur ex varijs ſacræ ſcripturæ locis. Si plagâ afficiet Iehova Ægyptum, qui plagis affecit, ſanat, cum converſi fuerint ad Iehovam: attamen David confitetur,

tetur, illum affixiſſe eos per malos Angelos: Et Iob ait: Deus eſt, qui vulnerat & medetur, percutit & ſanat, & tamen erat Satan, qui manus erat Domini ad actuandam & exacerbandam miſeriam Iobi. Et alibi: Ego occidam & vivere faciam, percutiam & ſanabo, & non eſt, qui de manu mea poſſit eruere. Et Salomon: Tu vitæ ac mortis poteſtatem habes, deducis ad portas inferni ac reducis, & manum tuam nihil poteſt effugere. Quibus liquet, eſſe Deum Solum, qui vel miraculoſè vel virtute & adminiculo creaturarum ſuarum, quæ inſtituit ad hoc vel illud intentum ſalutiferum; qui curat & vulnerat, iterum medijs organicorum ſuorum miniſtrorum, ſive ſint illi Angelici ſive humani. Exempli gratia: Facit Angelum ſuum Raphaëlem, in uſum adhibere piſcis hepar ac fel, ad fugandum Dæmonem deſtructorem & ad curandum Tobiam cæcum. Similiter Angelus dabat medendi vim lacui Betheſdæ. Atque iterum, inquit Pſalmiſta, plaga non appropinquabit tentorium tuum: nam Angelis ſuis præcipiet de te. Sed, quòd ex ulla authoritate Textus ſacri, in uſum adhibuerit Satanam, aut ullum ejus Tenebroſorum Angelorum, ad complendum & præſtandum ullum ejuſmodi actum lucis, aut ad uſurpandam ullam Dei creaturam, ut ſunt pinguedo, ſanguis, caro in curatione vulneratæ creaturæ, ſi poſſim reperire in ſcripturis, ego aliquo modo fidem dabo: Sed, quia hoc inferret M. Foſtero prolixam minis inquiſitionem, & iterum, quia invenio loca ſcripturæ præcedentia generaliter ei contrariari, concludo, myſticam per unguentum armarium curationem, beneficum, Dei donum ſolummodò eſſe. Quare ipſi Soli omnimodè; nec Diabolo ulli, tribuatur omnis virtus, potentia ac gloria pro beneficentia ejus in genere & particulariter pro hac virtute, ac proprietate per Vnguentum armarium medendi, in ſecula ſeculorum, Amen: Benedictus, inquam cum Propheta David Dominus Deus Iſraëlis, qui Souls operatur miracula omnia, ac proinde efficit mirificum hunc curandi modum, qui captum ſuperat humanum: illi igitur tribuatur pro eo, Solus honor ac gloria in ſecula ſeculorum.

Iob. 5. — Deuter. 32. — Sap. 16. 13. — Pſal. 91. — Pſal. 71.

CAPVT. III.

Quomodo abſtruſa quadam inquiſitione facta in myſteria Philoſophiæ ſacræ, quæſtio propoſita de licito vel illicito Vnguenti armarij uſu reſolvitur, & ſpongia Foſteriana probè exprimitur atque extorquetur.

IN præcedenti hoc capite probavi Theologicè, idque puris ſcripturæ exemplis, diabolum fuiſſe ſpirituale organum, ordinatum ac conſtitutum à Deo in creatione ad ſcopum, curatorio illi prorſus contrarium & oppoſitum: Quapropter vix eſt veriſimile illum, jam in fine dierum, poſt tot deſtructiones commiſſas ac deſignatas ab ipſo in ætate ejus præterita poſſe evadere in Salvatorem & ſanatorem morborum.

Iam verò dilucidius expediam ac confirmabo, idque per Philoſophiam ſacram, Dei vivificantem ſpiritum, moventem in aëreo mundi organo, virtuoſa ſua applicatione, aut ſuo ad Vnguentum armarium aſpectu perficere curationem Vulneratorum: Et hunc probandi modum appello Theophiloſophicum vel ſpectantem ad ſacram Philoſophiam, quid reſpicit naturam hujus curandi modi, prout recipit eſſentialem ſuum actum & eſſe à Deo movente & agente in & per creata ſpiritualia organa, in & ſuper omnia: De hac ſpecie Philoſophiæ D. Paulus loquitur in hunc modum. Videte, ne quis vos decipiat per Philoſophiam & inanem fallaciam ſecundum traditionem hominum, ſecundum Elementa mundi, non ſecundum Chriſtum Ieſum, quia in ipſo habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter, & eſtis in illo repleti, qui eſt caput omnis principatus & poteſtatis. Quibus verbis videtur Philoſophiam Ethnicam nuncupare vanam at deceptoriam, quatenus efficta eſt ſecundum rudimenta hujus mundi, quæ conſtituunt complura eſſentialia ſubalterna agentia actuantia & operantia abſolutè & ſimpliciter ex ſemetipſis, ſine ulla conſideratione ad Catholicam & ſupremam poteſtatem Dei Patris omnium, à quo radicaliter omnes eſſentiales procedunt actiones, quæ poſtmodùm producuntur per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, per quem omnia habent exiſtentiam ſuam, nec verò ab ullo ſubalternato agente ſeu creatura efficiente: Nam licet inſerviant ad inſtar miniſtrorum organicorum, tamen mortua ſunt tantum, niſi Deus appareat & operetur in ijs per ſpiritū ſuum: ac proinde omnis actus & operatio attribuitur Deo, ut probatum eſt anteà per Apoſtolum dicentem: Vnus Deus operatur omnia in omnibus; atque iterum inquit: licèt ſint, qui dicuntur Dij in cœlo & in terra, tamen nobis eſt unus tantummodò Deus, qui eſt Pater, à quo omnia & nos in ipſo & unus Dominus Ieſus Chriſtus, per quem ſunt omnia & nos per ipſum: atque hanc ob cauſam Deus appellatur Alpha & Omega, prin-

Coloſ. 2. 9. — 1. Cor. 12. — 1. Cor. 8. — Apoca. 1.

ga, principium ac finis, nimirum, prout in ſemetipſo omnia decernit, & per verbum ſuum eſſentialiter operatur atque efficit omnia, idque immediaté. [Sap.2.1.] Iam verò hunc ipſum ſpiritum eſſe in omnibus, Sapiens innuit expreſſé, inquiens: incorruptibilem Dei ſpiritum eſſe omnia in omnibus, & à ſpiritu oris Divini procedere virtutes omnium, [Pſalm.33.6.] ut Propheta David perhibet: Quod cùm ita ſit, neceſſariò ſequetur eſſentialem formam ſeu vitam cujuſlibet creaturæ in hoc mundo, oportere dependere ex ſpiritu hoc, ac poſſidere centralem ſuam activitatis ſedem in proportione plus minuſve, ab hoc agente agentium, quòd; ut agit in centro omnium rerum; ſic etiam revera circumferẽtiæ contiguum eſt, ab Alpha ſeu Centro ad Omega, aut circumferentiam: nam alioqui foret diviſio eſſentiæ divinæ, quod eſſet impoſſibile: atque hanc ob cauſam Deus dicitur implere omnia & operari omnia in omnibus: Quare Apoſtolus infert, ut antè, philoſophiam Ethnicam effictam ex traditionibus & inventionibus humanæ ſapientiæ, falſam eſſe ac deceptoriam; eam vero quæ ſuper ſolum Chriſtum fundatur, amplectendam eſſe ſolam, quia in ipſo habitat plenitudo divinitatis, quia operatur omnia in omnibus juxta voluntatem ac decretum Patris ſui, qui caput eſt Poteſtatum ac Principalitatum, ac conſequenter omnium Angelorum: itaque Angeli nihil poſſunt operari, niſi prout ipſe agit in ipſis & per ipſos, tanquam organa ſua ſpiritualia. Ecce igitur Theoſophicum illud ſubjectum, per quod ſtricté inquiro in myſterium hujus curandi modi per Vnguentum armarium: & hæc quidem ſufficiant loco præambuli ad diſcurſum noſtrum. Veniamus ad rem ipſam.

Obſervemus neceſſe eſt in curatione præſtita per Vnguentum hoc armarium, tria principalia, nimirum Vulneratum, ſanationem ſeu curationem Vnguenti, ac denique occultam activitatem, quæ dominatur in ſanguine & procedit à ſanguine ad Vnguentum.

Vulneratus haud immerito nec incommodé comparari poteſt mundo, ac eam ob cauſam vocatur mundus minor: componitur ex cœlo & terra, nimirum ex ſpiritu & corpore: & quemadmodum Creator emittebat ſpiritum ſuum, qui movebatur ſuper aquas, atque informabat, animabat & vivificabat eas; ita, ut ex ijs (ut D. Petrus habet) & per eas cœlum & terra fuerit formata & per ſpirituale verbum hoc ſtabilitum ad hunc uſque diem. Simili prorſus modo cœlum & terra hominis, formata eſt per eundem æternum ſpiritum vitæ, ſuper quo quieſcit, ac durat in ſpeciali ſua ſucceſſione ad hunc ipſum diem uſque. [Eſai.51. Act.17. 1.Cor.3.] Quare dicitur: ex una eademque ſpirituali petra effecti eſtis, & quòd in ipſo vivimus, movemur & ſumus, & quòd ſimus Templa Spiritus Sancti ac membra Chriſti: & [1.Cor.8.], quòd ſimus in Deo Patre & per [Luc.17.21.] Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ut [Ioh.1.] citatum anté: &, quòd regnum Dei ſit intra nos: nec etiam aſcribamus hanc Dei beneficentiam nobiſmet ipſis, ſiquidem præter hæc extendit ſe ad creaturã quamlibet, licet non tam abundanter: Nam, in [Iudith.16.] verbo erat vita: & Iudith inquit in oratione ſua: Serviat Deo omnis creatura, quia dixiſti, & factæ ſunt, miſiſti ſpiritum tuum, & creatæ ſunt. Et Propheta inquit: [Eſai.42.5.] Hæc dicit Deus creans cœlos, extendens eos, firmans terram, & quæ germinant in ea, dans flatum populo, qui eſt ſupra eam & ſpiritum calcantibus eam. Et Rex Da- [Pſalm. 104.9] vid: Deo dante creaturis colligunt; abſcondente faciem ſuam, perturbantur; recipiente ſpiritum eorum, expirant; emittente ſpiritum ſuum, recreantur. Et Iob: [Iob.34.13.] Hominem conſtituit Deus ſuper terram, apponens ad eam animam ſuam; ſi ſpiritum ſeu flatum ejus ad ſe reciperet, deficeret atque expiraret omnis caro, ſimul & homo in cineres reverteretur. Hiſce omnibus teſtimonijs docemus, vitam, formam ac naturam cujuſlibet creaturæ eſſentialiter oriri ac procedere à Deo: ac ob id quodcumque donum curationis deprehenditur procedete vel ex compoſitis & ſimplicibus medicinis, ſive ſint illæ angelicæ, cœleſtes vel elementales; vel ex animali, vegetabili ſeu minerali compoſitione, procedit à Crtatore ipſorum, ut vel impertitum ipſis in creatione ſui ad hoc ſalutiferum intentum; vel alioqui miraculoſé ac præter communem naturæ legem à natura condonatum quibuſdam creaturis ad agendum, ac proinde non præpoſterè damnare aut reijcere medicinam fas eſt, quia operatur modo ab alijs diverſo: Deus enim largitus eſt ac conceſſit quibuſdam medicinis occultas & abditas proprietates, ac ob eam cauſam non operantur illæ per externam ac manifeſtam qualitatem Elementarem: Atque hæc occulta vis, apud quoſdam vo- [Reuclin. de arte Cabal] catur Angelicus actus, qui eſt tanquam inter Deum & naturam virtus media, à qua fiunt operationes in rebus, quas natura earum vel non faceret, vel ſic faceret, quas alij dicunt provenire à proprietate occulta atque alij, quia tales. Ac talis, quidem erat effectus curandi per aquam paludis Betheſdæ; non quidem, quòd manifeſta Elementaris qualitas aquæ illud efficeret, ſed actus Angeli aquam commoventis. Conſimili modo non poteſt ullus rationem aliquam naturalem exprimere manifeſtam, pro attractione ferri per Magnetem, vel paleæ per Caraben, vel cur Magnes Septentrionem reſpiciat, vel, cur Laurus arbor præſervet à nocumento fulguris & tonitru, & ſimiliter, quam rectâ lineâ hæc curatio perficiatur &c: Cauſæ horum latẽt & occultæ ſunt vulgaribus Philoſophis, ſed, ut paulò propinquius ad rem accedam.

Patet

Sap. 1. Patet igitur, incorruptibilem ſpiritum eſſe in omnibus, ſed exuberanter admodum (proximé à macrocoſmo) in microcoſmo, nimirum homine: Nam, ut Deus dicitur verè ex D. Hieronimi traſlatione (mittendo depravationem aliorum) poſuiſſe tabernaculum ſuum in ſole, unde per perpetuam & nunquam interituram motionem emittit vitam & multiplicationem cujvis membro ac creaturæ majoris mundi & per Spiritus ſui agilitatem: Nam Salomon inquit: Eſt omni re mobilior: (Sap. 7.) Movet ac vitam præbet toti Spiritui mundano, (Eccleſ. 1.) quod idem etiam ſapiens teſtatur in hiſce verbis: Sol gyrans à meridie flectitur ad Aquilonem, luſtrans univerſa, in circuitu pergit ſpiritus. Quibus arguit, Spiritum in ſole animare ac præbere motum, vitam ac Spiritum, Spiritui aëreo totius mundi: Nam ſine aſſidua ejus motione & actione, ut Ariſtoteles & omnes alij Philoſophi confitentur, aët citò corrumperetur, & tanquam mortuus videretur & nullius omnino efficaciæ. Pro ratione hujus Textus ſacer concludit, ſpiritum Diſciplinæ Sanctum implere totum mundum: Sic etiam pari modo idem incorruptibilis Spiritus implet Microcoſmum (1. Tim. 6.) (eſt enim templum Spiritus Sancti) ac Tabernaculum ſuum poſuit in corde hominis, in quo movetur, pro ut in hoc Macrocoſinico ſole, in ſyſtole & Diaſtole, nimirum contractione & dilatatione, indeſinenter diſpergendo radios vitæ ſuæ per totam hominis figuram, ad illuminandum, præbendam vitam ac circularem motionem Spiritui ejus: Ac ob id Apoſtolus reciprocé loquens de hoc minori mundo, ut alibi de majori illo: in Deo, inquit, vivimus, movemur & ſumus: Prout etiam abſtruſus ille ſpiritus dat calorem per activitatem ſuam & eſſentialem motionem majori mundo & omnibus reliquis, cùm non quieſcant aut in ſe deliteſcant, ut paulò poſt explicabitur. Hoc itaque bene conſiderato, inprimis, procedo in hunc modum.

Quemadmodum hic Principalis & centralis motor in utriuſque mundi ſpiritu radicaliter agit ac eſſentialiter movet in & ſuper omnia, à Centro videlicet verſus circumferentiam; primum ejus mobile in majori mundo eſt principalis regio Ætherea, ſeu ſphæra, cujus revolutione ſol (qui, ut David habet, eſt vas gloriâ Dei plenum) movetur circa terram intra horas 24. ut inde totus mundi Spiritus recreatur vita, vegetatione ac multiplicatione. Ac proinde prima ac nobiliſſima hujus ſpiritus ſphæra, in qua movetur centraliter, eſt quinteſſentialis ſeu Æthereus vitæ ſpiritus, immediatum ſcilicet incorruptibilis illius vitæ ſpiritus vehiculum, fertur in groſſiorem Elementarem ſeu ſublunarem aërem, quo medio penetrat in corpora animalia, vegetabilia ac mineralia inſpiratione ſeu expiratione, in animalibus partim occultâ, ut per corporis poros; ac partim manifeſtâ, ut per pulmones; & in vegetabilibus ac mineralibus occulté, ita ut non, niſi oculis mentalibus percipiatur: Atque ita largitur & impertit vitam ac multiplicationem cuilibet rei: Vt hæc emanatio procedebat à Deo in mundum. Propheta inquit: Veſtitur lumine quaſi veſtimento: (Pſalm. 104 2.) Atque ita Verbo Domini facti ſunt cœli, & Spiritu ab ore ejus omnis virtus eorum, (Pſalm 33, 6.) inter quas virtutes, vita, forma, vegetatio ac multiplicatio erant præcipua: Vt in poſſeſſionem ſibi capiebat cœlum Æthereum ſeu ſtellatum; (Pſalm. 18.) idem inquit Propheta: Poſuit Tabernaculum ſuum in ſole: Iterum, ut groſſius ex aëre veſtimentum induebat, ſic Propheta ait: Denſa nubes Tugurium ejus, (Pſalm. 104.) qui vehitur ſuper alas venti: (2. Reg. 22.) Iterum in tonitru loquebatur, & fulgur è naribus emicabat: Vt intrabat in minorem mundum ſeu hominem, ſic Apoſtolus inquit: Vos eſtis Templum Spiritus Sancti, vos eſtis membra Chriſti.

Atque iterum: Aperiatur terra, & pariet Salvatorem; (Eſai. 45. 8.) ut penetrabat in terram, ſic ſapiens inquit: Spiritus ſapientiæ implet orbem terrarum. (Sap. 1. Sap. 12.) Denique, ut ad creandum, vivificandum & ſuſtinendum quamlibet creaturam, induebat omnia; ſic, inquit: Spiritus incorruptibilis ineſt omnibus, atque iterum: Spiritus Dei implet omnia: Quibus patet, ſpiritum divinum hunc, ac incorruptibilem, per quem vivimus, movemur & ſumus, eſſe in homine, nam ſine illo mortuus eſt, bulla aliqua, vel nihil, quare locus ejus, in quo movetur eſt æther noſter ſeu Spiritus cœleſtis, qui inviſibiliter agit in vehiculo noſtro aëreo, cujus groſſior ac ſpiſſior pars eſt ſanguis tam vitalis & arterialis, quàm naturalis & venalis.

Hinc ſtatuta illa ſpecifica ſeu præcepta legalia à Deo tradita, de ſanguine non modò hominis, ſed etiam beſtiæ: Nam, quatenus erat ſedes ſpiritus vitæ; ſanguinem (inquit Deus) (Gen. 9.) ſedem animarum veſtrarum requiram: & iterum; ſanguinem hominis qui effuderit, per hominem ſanguis ejus effundatur, quoniam in imaginem ſuam Deus fecit hominem: Quibus elicitur, ratione Spiritus divini, habitantis in ſanguine humano, per quem efformati ſumus ad imaginem Dei, ipſum Deum edictum ſpecificum dediſſe, ut reſpectum habeamus ad ſanguinem: Hanc ob cauſam ergo vox ſanguinis Abelis exclamabat in vindictam adverſus homicidam Cainum: (Gen. 9.) (Levit. 3.) Imò quidem tam erat pretioſus ſanguis, vel communium animalium ſeu creaturarum irrationalium, ut ſanguis eorum interdiceretur comedi cum eo- (Levit. 17.)

rum carnibus. Atque iterum : Qui comedit ſanguinem creaturæ morte morietur: & alibi rationem oſtendit: Qui comederit ſanguinem , obfirmabo faciem meam adverſus animam illius , quia anima carnis in ſanguine eſt , & ego dedi illam vobis , ut ſuper altare in eo expietis pro animabus veſtris , & ſanguis pro animæ piaculo
Levit.17. ſit.

Atque hanc ob cauſam homini à Deo
Levit.17. mandatur; ut, ſi in venatione vel ſecus, occidat feram , effundat ſanguinem ejus ſuper terram : & iterum , ſanguinem omnis
Chron.9. animalis non ſumetis in cibo. Item.
Chron.9. Sanguis cum carne non edendus.
Levit.3. Sanguis hominis etiam à beſtia requiritur.
Sanguinem & adipem omnino non co-
Levit.17.19. medetis.
Sanguinem non comedat omnis anima ex
Deut. 12. vobis.
Sanguis animalium pro anima eſt mini-
Deut.15. mè comedendus.
Sanguinem omnis animalis , tam mundi, quàm immundi,non comedes,ſed effundas ſuper terram,quaſi aquam.

Atque ratio eſt , quia ſanguis eſt animæ aut vitalis ſpiritus ſedes, qui à Deo inſpira-
Chron.9.5. tur: Ac proinde dicitur.

Sanguinem ſedem animarum veſtrarum requiram : Quatenus eſt ſedes vitæ acanimæ veſtræ : Ac ſi diceret , animavi internum ſpiritum ſanguinis veſtri ſpiritu meo vitæ : Quare curam ejus gerite.

Ex omnibus hiſce locis facillimé diſcernere licet , quomodò vitalis hominis ſpiritus ; non ſolùm hominis, ſed etiam beſtiæ contineatur in rubicundo illo vehiculo ſanguinis , ut Æthereus ſpiritus in aëreo illo ; & eſſentialem motorem ſeu rectorem clavi in cymba hac hominis ſpirituali , eſſe
Tim.12. incorruptibilem Dei ſpiritum , par quem vivimus, movemur & ſumus. Totum hoc Mercurius Triſmegiſtus divinus ille Philoſophus videtur confirmare hiſce verbis : Anima hominis in hunc vehitur modum ; mens in anima(anima in ſpiritu; ſpiritus in corpore ; ſpiritus per venas arterias ſanguinemque diffuſus animal undique cict.

Hiſce igitur evidenter confirmatis ex ſacra pagina , jam ad majus myſterium progredieniur , quoad duplicatam hujus vitæ Spiritus, in mundo utroque proprietatem, ut inde demonſtrativè ſenſum ad ipſiſſimum punctum ſeu perfectiſſimam reſolutionem quæſtionis præpoſitæ deveniamus.

Æternus Dominus Deus (qui totus eſt unus idemque ſpiritus ob indiviſibilem eſſentiam)eſt ipſe, qui creaturas vivificat, & viciſſim vitam ab ijs aufert juxta placitum ſuum : Vt jam anteà probatum eſt , ac ob id operatur omnia in omnibus , juxta Apoſtoli verba : Nec mireris verò , licet dicam , cum effectus operari contrarios, quàmvis ſit tantummodò una indiviſibilis eſſentia :Hæc enim Salomonis verba ſunt:
Spiritus diſciplinæ Sanctus, eſt unicus ſeu Sap. 7.
ſimplex; multiplex tamen &c : Simplex in ſemet ipſo , ſed multiplex in operatione: Et nunquid David tantum agnoſcit,inqui-
ens Deo emittente Spiritum ſuum , recre- Pſalm.104.
antur creaturæ ; abſcondente faciem ſuam conturbantur ; recipiente ſpiritum eorum,expiranter &c : Quod ad proximum hujus axiomatis Davidis membrum atti-
net , alibi in hunc probat modum : Vita ad Pſalm 30.
eſt benevolentiâ Iehovæ : Vitæ reſtaurator Pſalm.41.3.
eſt Iehova : Vitæ meæ fontes omnes à Pſalm. 87.7. Pſalm. 90.17.
Deo : Vitæ prolongatio eſt benignitas Iehovæ. Ex quibus evidens eſt,Dei ſpiritum eſſe immediatum Creatorem , actorem, præſervatorem & vitæ multiplicatorem.

Quod ad ſecundum membrum attinet, Deut.3. 17.
tantum proferemus : Deus malos reliquit, & abſcondit faciem ſuam ab impijs , ut obveniant ijs mala & auguſtiæ multæ : Sic increpare ſolet mortales in lectulo , ut Iob
habet : In hunc modum tribulationes Æ- Exod.9.
gyptijs immittebat : Hoc modo faciebat
Ieroboami manum marceſcere ; Sic leprâ 2.Reg. 4.
percutiebat Miriam Aronis ſororem : Sic Num.12.
Hæmorroidibus affligebat Aſhdedoma- 1.Samuel.6.
nos ; Sic Ezekiæ epidemiam inferebat; 2.Reg. 20.
nimirum occultando aut retinendo Spiritum ſuum : Atque iterum emittendo radios vitæ , ſanabat eum. At proinde David : vita hominis , inquit ſpacium eſt miſerum abſque benignitate Iehovæ : Nam, qui ægrotat ſemper expirare videtur.

Iam devenio ad ultimam clauſulam
prædicti Textus Davidici : Deus dice- Gen.6. 3.
bat , cum perciperet malignitatem ho- Gen.34. 13.
minis : Non permanebit Spiritus meus in homine in æternum , quia caro eſt, eruntque dies illius centum & viginti annorum.

Et Iob inquit , ut anté : Hominem De-
us conſtituit ſuper terram , apponens ad Iob 5.
eum animam ſuam , ſi Spiritum vel flatum ejus ad ſe reciperet , vel traheret, deficeret & expiraret omnis caro , ſimul & homo in cinerem reverteretur. Atque iterum : Spiritus Dei fecit me & inſpiratio omnipotentis vivificavit me.

Ob hanc ergo rationem antedicta Davidis actio erit Principale fundamentum , ſuper quo quieſcam ac fundabor tam in probationibus meis , quàm in demonſtrando varias proprietates divinæ hujus ac in corruptibilis eſſentiæ, in utroque mundi ſpiritu ; & vobis evidenter enucleabo ac probatum dabo , quòd , ut ſpiritus operatur majori in mundo , ſic etiam quovis reſpectu producit effectus conſimiles in minori illo.

Deprehendimus eſſe ſolummodò unum ſpiritû in macrocoſmo, licèt in proprietate con-

contraria, bifariam quatuor ventos animantem à quatuor terræ angulis emiſſos, ad flatus excitandos; atque hoc ita probo: Deus edit glaciem flatu ſuo, flante Deo concreſcit gelu, & coarctatur ſuperficies aquarum. Pſal.147. Et Propheta regius magis ad rem; Deo emittente ſermonem ſuum, inquit, in terram, quàm celerrimé excurrit verbum: Qui nives diſpergit ſicut lanam, & pruinam quaſi cineres, deijcit gelu ſuum tanquam fruſta, coram frigore ejus quis conſiſtat? Emittit verbum ſuum, liquefacit iſta, ſimul ac efflat ventum ſuum, effluunt aquæ. Hinc liquet, Divinum ſpiritum eſſentialem eſſe actorem in flatu ſeptentrionali, qui inimicus eſt actui vitæ: Nam, quemadmodum Deus emittebat lucis ſuæ radios ab infinito fonte eſſentiæ ſuæ, ad arcendum frigus per dilatationem ſpirituum & ad producendam calidam humiditatem in ſpiritu mundano, ut inde inactuaret eam vitâ ac motu, & ut faceret ſpiritus iſtos fluidos & activos, qui prius congelati erant per potentiam contractivæ ejus proprietatis, quæ alteri oppoſita eſt: Sic viciſſim per agens privativum vel Boreale ſuum attributum ac proprietatem, quæ frigida eſt, contrahit ſpiritus dilatatos, faciens eos ex mobilibus fixos, ex lucidis ac tranſparentibus tenebroſos & opacos; ex vivis ſpiritibus ſubſtantias vitæ expertes; ex liquidis ac fluidis, immobiles & congelatos, & tandem motus convertitur in quietam, actus in potentiam, poſitio in privationem. Sed è diverſo, cùm revivificare ei animus eſt, quaſi efficere, ut emortui ſpiritus mundi exurgant & reviviſcant, emittit auſtralem ſpiritum ſeu flatum contrariæ omnino proprietatis, nimirum ventum, cujus natura eſt calida humida: Ac proinde in concluſione Textus prædicti dictum eſt: Emittit verbum ſuum & liquefacit hæc omnia: Vbi primùm efflat ventũ ſuũ, aquæ & ſpiritus, qui emortui erant, ſpiſſi, fixi, congelati & opaci vivificantur, fiuntque mobiles, fluidi, ſubtiles, Diaphani ſeu tranſparentes.

Quòd ſi M. Foſtero nullum horum arridet teſtimoniorum, paulò ulterius progrediar, ocularem reddens ad illud probandum demonſtrationem, ut inde eò faciliùs ipſi perſuadeam, ſi velit eſſe tractabilis experientiæ, quæ Mater fatuorum eſt: Introſpiciat tantummodò vitrum Calendarium (inſtrumentum in vulgus Anglicum motum, ab alijs dictum, vitrum aëreum) & videbit, aërem inibi contentum contrahi ac inſpiſſari frigore: & ad probandum hoc, comperiet, aquam ſurſum trahi per tot gradus in vitri collo, quàm frigus externum dominatur in aëre: Quod evidenter probat, frigus contrahere aërem dilatatum, in vitro ab ampliori ſpatio in anguſtius; & per conſequens aërem ſpiſſiorem eſſe, & congelationi, fixationi ac quieti viciniorem, quàm erat anteà: E contra deprehendet, aërem incluſum, ſentientem calorem aëris externi, paulatim Dominium acquirere ſuper frigus, ſemet ipſum dilataturum, & dilatatione factum eſſe mobiliorem, ſubtiliorem ac vivaciorem; ac proinde requirere ampliorem capacitatem, ut oculariter probatur in hunc modum; nimirum quia aqua deorſum depulſa ad tot gradus inferius, ad quot externus calor vincit frigus in aëre: Sed forſitan Antagoniſta noſter dicet; quid nobis cum hac re negotij? Naturales hæ ſunt concluſiones, non pertinentes ad actum ſeu proprietatem Dei: & quomodò verò probas, reliquos ventos eſſe actus Dei eſſentiales? Ad hoc replico, quòd, ſi Deus operetur omnia in omnibus, tunc hæc in vitro operatio, multò magis illa in ventis ſit actus Dei? Vt invenimus, ſpiritum incorruptibilem movere ac operari duplici viâ contrariâ, nimirum à centro ad circumferentiam per emanationem ac dilatationem, quibus medijs movetur à ſemet ipſo, qui centrum eſt omnium, cujus circumferentia eſt nullibi; ſed comprehendit omnes circumferentias ac corpora, facitque ea exiſtere ac vivere: Sic etiam centrum hoc univerſale, contrahens ſe in ſemet ipſo, facit omnia in actu potentialia, ex creatura viva cadaver emortuum, ex re agili & mobili ſtupidam ac immobilem: Denique ex actuali aliquo poſitivo potentiale privativum nihilum: Plané illud perfici cernimus (juxta præcedentem Textum Davidis in Spiritu mundi, quatenus alteratur ab una forma in oppoſitam pro varietate proprietatis ſeu voluntatis ejus, quæ eſt agens internum mundi: Incorruptibilis Dei Spiritus (inquit Salomon) eſt in omnibus; Sap.12.1. ſi in omnibus, tunc pro ut eſt digniſſimus & maximé mobilis & operativus omnium Spirituum, operatur centraliter, movetque omnes rotas externas totius creaturæ machinæ, in qua eſt; & per conſequens operatur à centro ad circumferentiam: Si quieſcat in centro, omnes rotæ externæ perdiderunt vitam ſuam: Nam in ipſo vivit, in ipſo movet, in ipſo exiſtit: Ac proinde, niſi ipſe agat, omnia ſtupida & emortua ſunt ad inſtar ſaxorum mutorum, ut David & Iob docuerunt nos: Iam verò ut probemus, eſſe hunc Spiritum Dei, qui agitat & animat ventos, habemus complures alios Textus ſcripturæ expreſſos ad confirmandum illud: Turbo (inquit Iob) ex Auſtro venit, & frigus ex Borea: Iob. 36. 9. à ſpiritu Dei datur gelu Num.11. & ſpiritus aquarum contrahitur: Atque iterum; ventus profectus à Iehova abreptas coturnices à mari diſſevit ad caſtra. Exod.15 10. Iterum: Vento tuo flaviſti, & operuit eas mare: iterum; flatu narium tuarum co- Exod. 18.8. acervatæ ſunt aquæ. Et iterum: Iehova adduxit ventum Eurum ſeu orientalem. Exod.10. Iterum: ventum occidentalem ve- Exod.10.

Pſalm.144. hementem immiſit &c : Iterum : Ventus procelloſus efficiens verbum Dei. Non dicimus , ventum eſſe realem Dei Spiritum , ſed creatum ſpiritum ſeu aërem , animatum per increatum Domini ſpiritum , qui pro ejus voluntate , qui emittebat illum quandoque contrahit virtutem ſuam in ſe à circumferentia Spiritus creaturæ , ac tum creatura emortua eſt , immobilis & rigida ob defectum calidi ac fœcundi actus emanationis hujus ſpiritus , à centro ad circumferentiam, juxta verborum Davidis Textum præcedentem : Deo abſcondente faciem ſuam à creaturis , conturbantur ; recipiente ſpiritum earum , expirant , hoc eſt , ſi partim contrahat ſe ipſum aut abſcondat radios vivificos vultus ſui , ægrotant ac conturbantur ; ſed , ſi tollat omnimodé vitæ ſpiritum à circumferentia Spiritus creaturæ in ſe , qui in centro eſt & ubique ad circumferentiam , moriuntur atque expirant.

M. Foſterus forſitan replicuerit , quid hæc omnia ad hominem , qui eſt præcipuum ſubjectum , quod pertractandum ſuſcepimus ; aut quid ad me , licet Deus ſpiritu ſuo operetur privativam proprietatem in ſpiritu mundano per congelationem, vel contrahendo illum à ſpiritus circumferentia ad centrum , relinquendo ſpiritum gelidum , calore deſtitutum , congelatum , immobilem , & quaſi mortuum vel ſine vita idque in ſeptentrionali hac natura ? Quid hoc ad rem noſtram? Aut quid hoc ad hominis naturam ? Aut quomodò poteſt tangere actum curandi in unguento noſtro armario ?.

Reſpondeo , quòd , ut ille ipſe ſpiritus cauſa eſt naturæ quadruplicis in ſpiritu Macrocoſmi , & ut cauſat mortem ac privationem per flatum ſuum ſeptentrionalem & congelantem ; & è diverſo vitam ac poſitionem per oppoſitam aut relenteſcentem hujus meridionalis proprietatis naturam ? Eandem operationem præſtat in creato ſpiritu microcoſmi ſeu hominis : Nam idem ille ſpiritus , qui vivificat aërem in majori mundo quadrifariam , producit eoſdem effectus in mundo minori,quod hunc in modum probo.

Ezekiel.37.9. Propheta ait : à quatuor ventis veni ô Spiritus & in ſuffla interfectos iſtos, ut reviviſcant : & Spiritus revertebatur in ipſos & vivebant , ſtabantque pedibus.

Ex quibus verbis colligere licet hæc quatuor : Primùm fuiſſe unicum ſolum Spiritum , qui præditus erat proprietate quatuor ventorum , juxta cujus varietatem in proprietatibus , quatuor venti animabantur naturis contrarijs , ut operarentur quadrifariam in Elemento mundi Catholico , ad voluntatem Creatoris mo- 2 Cor, do quolibet perficiendam. Præterea hic ſpiritus , qui eſt actor eſſentialis ac motor in ventis erat incorruptibilis Domini Spiritus , per quem ſolebat (juxta illud Apoſtoli) vivificare omnia ; & , juxta illud Prophetæ , dare flatum populo , & Spi- Iudith.16. ritum calcantibus terram : Vel , juxta illud Iudithæ , emittere ſpiritum & creare 1.Eſdræ. 16. omnes creaturas ; vel juxta illud Eſdræ, ſpiramine ſuo facere omnia & ſcrutinare omnia in abſconditis terræ ; vel , juxta il- Iob, 34. 2. lud Iobi , apponere homini animam ſuam & cuj libet creaturæ : Nam ſi ſpiritum ſeu flatum ſuum ad ſe reciperet vel traheret , omnis caro expiraret. Ac proptereà in hoc loco , cùm cadavera illa reſurgere vellet , mandabat Prophetæ , ut diceret: Veni ſpiritus à quatuor ventis : Ac ſi dixiſſet ; veni ô Catholice ac univerſalis ſpiritus vitæ mundi & præſta officium tuum in revivificando atque animando hoſce mortuos. Tertiò , hunc ipſum eſſe ſpiritum, 1.Cor.12. per quem Apoſtolus agnoſcit , Deum operari omnia in omnibus ; quandoque vitam dando , tollendo frigus ſeptentrionale, Mortificans , ac diſſolvendo lethalem ſeu immobilem ſpirituum congelationem, quæ ſtupefaciebat eos , quaſi ſomnifera ac tranquilla incantatione Morphæi , per proprietates meridionales ſeu orientales; Quod eſt liquefacere , reſolvere , ac novam dare motionem & vitam congelatis ac ſtupefactis ſpiritibus , per proprietates ſeptentrionales : Ac proinde David aſſerit in Textu prædicto : Emittit verbum ac liquefacit iſta , ſimul ac efflat ventum ſuum , effluunt aquæ. Ex quibus nos obſervare convenit , eſſe verbum Dei , ſeu incorruptibilem ejus ſpiritum , qui animat ventos. Quartò , eundem ſpiritum, qui vivificat ac vitam præbet ac motum ſpiritui macrocoſmico , & juxta placitum ſuum proprietate contraria enecat, ſtupefacit ac ceſſat agere per vitam & motum lethaliter congelando , præſtare illud ipſum officium , cùm voluntas Patris eſt in Catholicò Spiritu microcoſmi ſeu Iob.5. hominis ; imò in quavis creatura. Quare Iob dicit : Deus eſt , qui vulnerat ſeu percutit , & ipſe eſt , qui ſanat : Hujus rationem oſtendit in loco anteà citato , ut etiam invenire poſſumus in Deuteronomio : Occidam & revivificabo. Et Salo- Deut. 32. mon : Habes poteſtatem vitæ & mortis in manu tua , deducis ad ſepulchrum ac reducis. Et Syracides : Vita & mors , bonum Eccle. 7.14. & malum à Deo ſunt. Quapropter , quemadmodum ſecretus hic ac myſticus ſpiritus inſpiravit mortuis ſpiritum vitæ : Sic ille ipſe ſpiritus ſeu flatus eſt eſſentialis naturæ , proprietati , & voluntati ſpiratoris, qui debebat vivificare per vegetationem & animationem , & non per Spiritum ſtupefacientem : Atque hinc erat , ut creati ſpiritus , qui antea erant congelati & enecti , jam vivaces reddantur & includantur externo corpori & vehiculo aëreo ac cruento , quod virtute & efficaa-

Digitized by Google

ficaciâ vivificantis hujus flatus ſpiritum ejus movebat in canalibus aut venis ac arterijs, animatis, virtute ſpiritus illius vitæ. Atque hæc eſt ratio, quòd Deus injungebat præcepta uſque adeò ſtricta de ſanguine creaturarum (ut dictum antè) nimirum, ne comederetur, ut ſuperiori loco allegatum: quia in eo eſt ſpiritus vitæ ſeu anima creaturæ, in qua eſt virtus ſpiritualis quatuor ventorum: Nam in hac actione vitæ, eandem exercet proprietatem in cordibus creaturarum ſeu minori mundo, pro ut facit in Sole cœleſti Macrocoſmi: Nam, ut Sol calet, operans rarefactione, & excitans ad motum, ac ob id revivificans & multiplicans tam in vegetatione, quàm generatione, granis, plantis & alijs rebus terræ animatis, effundens deorſum de deſuper vitæ radios & lucem in creaturas inferiores: ſic etiam incorruptibilis hic ſpiritus ſeu vitæ flatus, ſic homini infuſus eſt ſpiritualis microcoſmi Sol, qui cor conſtituit (quòd corpus Solis cœleſtis repræſentat) Tabernaculum ſuum, à quo per arterias ac venas emittit radios ac animat univerſum humanæ fabricæ ſpiritum, ſanguinemque reddit agilem, fluidum ac vividum, aſſiduè movens ac operans ad nutrimentum ac membrorum præſervationem, tam cum naturalibus, quàm cum vitalibus ſpiritibus, efficiens & corporalem & ſpiritualem vegetationem ac multiplicationem partium, in quolibet corpore ſpecifico.

Iam verò, ut hoc in loco tribus (quod ajunt) verbis; licèt aliquantum allateraliter M. Foſteri Ariſtotelicam determinatam activitatis ſphæram tangam, quam antiqui Philoſophi & ſcholaſtici uſque adeò voluerunt ac convolutarunt in externis ſuis phantaſijs, ſine ullo centrali reſpectu ad potentiam hanc veram & eſſentialem ſpiritus vivificantis ac vegetantis dilatativam aut contractivam. Equidem ſcire vellem, an ullum mundanum Philoſophicum axioma poſſit concludere aut determinare principalem hunc quatuor ventorum ſpiritum, qui flat & ſpirat æquè in majore mundo, quam in minori; quando, ubi, quam procul & quo intervallo libuerit. Ac principio quidem exemplum dabo actionis ejus à quolibet vento in macrocoſmo, ac demonſtrabo vobis, quomodò imperet, portet ac dilatet ſpiritum creaturæ vegetabilis, Operationem vegetabilis creaturæ virtualem, nullatenus, niſi odore colligere poſſumus: ut exempli gratia Roſmarinus & ſaſſafras &c: emittunt ſpiritum ſuum in aërem in diſtantia proportionata plus minuſve juxta vivacitatem ſpiritus agentis, qui in eo eſt, & tamen nihilominus videmus, quod, ſi flatus venti cujuſdam vehementioris ob viam venit ſpiritui creaturæ emiſſo, vehementer dilatat à centro ſive planta ipſius & facit amplam admodùm activitatis ſphæram, idque majorem vel minorem pro venti potentia ac violentia: In promptu cauſa eſt & nimium vera eſt deprehenſa per eos, qui in mari peregrinantur prope Hiſpaniam: Nam, quando ventus eſt orientalis, diſcernere poſſunt aërem ad triginta Leucas à littore repletum ſuavi Roriſmarini odore. Simili modo in Guiana & Virginia eâdem vel majori diſtantia odorifera fragrantia radicis ſaſſafras cum alijs ſuaveolentibus lignis percipitur à navigatoribus in littoribus, idque nonnunquam, antequam ullam diſcernere poſſint terram. Quid igitur nos dicemus de illo ipſo ſpiritu, qui agit in microcoſmo ſeu homine, cùm inſenſibilis ejus ſpiritus aut emanatio tendit ſympatheticè ad homogeneum propriæ naturæ locum? Intelligo ad Vnguentum, in quo ipſa illa indiviſibilis natura vel in ſanguine adhæreus armis, vel quatenus jam penetravit arma, ſine ullo externi ſanguinis ſigno immergitur? Anne credemus, poſſe illud emanatione ſua deportare ſecum in aëre ſpiritum vegetantis naturæ vulnerati, incluſum ſecretò ſali cuidam volatili, ad agendum in Vnguento ad revivificationem conſopitorum in Vnguento ſpirituum? Minimè verò, inquit M. Foſterus: Nam ligni ſaſſafras odoriferi ſpiritus, & ille Roriſmarini dignoſcuntur odore, atque ita flatus ſpiritus ejuſmodi emanantis cum vehiculo volatili vegetationis percipi non poteſt. Egregium verò argumentum in Philoſopho externo ac ſenſibili, qui cum D. Thoma, nihil credere vult, niſi, quod tangat, odoretur ac guſtet: at verò emunctæ naris homines de facili colligere poſſunt, nihil eſſe, quod ſit externum & viſibile, quod prius non fuerit internum & inviſibile; nec reciprocè dici poteſt id, quod erat internum, eſſe externum: Nam infinitus numerus internarum & inviſibilium actionum præſtatur à Deo in conclavi naturæ, quod non cadit ſub ſphæram ſeu capacitatem ſenſualis vel naturalis hominis, ſed tantummodò fide credenda ſunt: atque hanc ob cauſam Apoſtolus inquit; Per fidem intelligimus, mundum verbo Hebr. 11. Dei ordinatum fuiſſe, ita ut viſibilia non facta fuerint ex apparentibus. Quibus evidenter probatur, omnia prius fuiſſe inviſibilia, antequam ſenſu diſcerni poſſent; ac per conſequens eſt proprietas externi ac carnalis hominis, nihil credere, niſi quod ſenſu deprehendat, ac dicere, quod, ſi ulla res ſenſui appareat, quæ antea non erat nota, ſit diabolica & non à Deo: cum prædictus Textus, reducendo ab inviſibilibus actionibus, omnia attribuat inviſibili per verbum ſenſui, non à Diabolo, ſed à Deo. Omnes itaque Philoſophi in hoc convenerunt, eſſe unum vitæ ſpiritum, qui ſolus operatur in corpore humano: Sed hic ſpiritus juxta diverſitatem officiorum diſtinctorum

rum diverſam ſortitur appellationem, ac ob eam cauſam vocatur ab ijs in uno reſpectu rationalis, in altero concupiſcibilis; ac in tertio iraſcibilis; aptus eſt illuminari, intelligere, quæ ſunt ſupra ſe, infra, in & cum ſe: nam hac proprietate ſuâ ſeu facultate novit Deum ſupra ſe; Angelos, qui imprægnati ſunt illo ipſo, & quicquid comprehenditur in toto cœlorum circulo infra ſe, talis eſt ſpiritualis ejus actus centralis emanationis, ratione potentis illius virtutis ei à Deo conceſſæ: Per ſecundum ac tertium inclinatur vel ad exoptandum & affectandum aliquid, vel ad evitandum & fugiendum ab eo, id eſt vel ad amandum vel odio habendum. Atque hac ejus proprietate exercet ſemetipſam in Sympathia & Antipathia eorum, quæ vel propria vel diſſona ſunt ſpecificæ ejus naturæ, ac propterеà in hoc officio ſuo valenter operatur in & circa hujus Vnguenti armarij effectus, ſiquidem ab hiſce poſterioribus duabus operationibus in illa omnis procedit affectio: Nam, ut à concupiſcentia omne gaudium & ſpes procedit, quia natura naturâ ſuâ lætatur &c: ac proinde unione vividæ emanationis, mors ſeu ſpiritus congelatus in Vnguento vegetatur & vivificatur: ſic è diverſo anima vivens ſeu ſpiritus naturalis, in quo ſupernaturalis ſpiritus agit, ex propria ſua natura obnoxius eſt, ſpeciei ſpiritualis doloris ac timoris, ratione armorum, quæ Violentiam ipſi inferebant, ad quam ſpectant paſſiones, ac perficiuntur ſpiritu iraſcibili, quatenus vel dolet, vel jam doloroſus efficitur ex illata violentia, aut timet, ut doleat, aut fiat doloroſus exinde. Hæ quatuor ſpiritus humani affectiones, ſunt initiatrices & quaſi ſubjectum commune omnium actionum virtuoſarum ac vitioſarum, quæ homini accidunt. Iam verò ut amplam extenſionem centralis illius ſpiritus, qui radicaliter operatur in ſpiritibus vitalibus exprimam; ſapientiores Philoſophi aſſerunt, eum contueri ſe in ſemet ipſo in eum finem, ut rectè ſe intelligat in ſe ipſo. Et quando Deum cognoſcere vult, elevat ſe ſupra ſemet ipſum per radios ſuos mentales, penetrat omnia, contuetur omnia, tam præſentiâ, quàm abſentiâ; quando libuerit verſatur in locis ultramarinis, ac ſcrutatur noſtra abdita; imò quidem vel in momento emittit ac dirigit radios ad remotiores totius mundi terminos & per ſcrutatur ejus ſecreta. Deſcendit in profundum, & inde aſcendit iterum in cœlum & adhæret firmiter Chriſto, & unus efficitur cum Chriſto. An vero neceſſe eſt, ut virtus infinita hujus omnia penetrantis ſpiritus juxta M. Foſteri Dogma, determinetur ac limitetur ab ulla imaginaria activitatis ſphæra, à vana Ethnicorum Philoſophia aſſignata, quæ, ut habet Apoſtolus, effecta eſt ex hominum traditionibus & mundi & non Dei? Nonne monet is nos, ut caveamus nobis, ne iſtiuſmodi doctrinâ philoſophicâ decipiamur, quæ diſſentit à regulis Chriſti, in quo eſt plenitudo Divinitatis corporaliter? Et an nobis, ad obediendum phantaſticæ M. Foſteri ideæ, violandæ leges Apoſtoli, ut deludemur ſpuriâ ipſius philoſophiâ? Sed, ut ad propoſitum noſtrum revertamur.

Toto hoc ſupra allegato probè conſiderato, nimirum Catholicâ ſpiritus naturâ, quæ vitam creaturis inſpirat, indiviſibilitate & individualitate datoris, & dono, quod datum eſt: nam divina eſſentia eſt individua, ac proinde ſpiritus divinus impertitus eſt creaturæ continuus & indiviſus ab eo, qui dat eum; infinitas ejus extenſionis, quatenus nullis determinatur limitibus (& hanc ob cauſam dicitur: ſpiritus flat, ubi libet, idque ſine obſtaculo) quòd hic ſpiritus ſe ipſum convertere poteſt à vivida & activa potentia in potentialem, congelantem & lethalem proprietatem, in creatura, retrahendo radios ſuos actuales à circumferentia creaturæ, quò emittebat illos vividarum actionum cauſa in centrum, hoc eſt, in ſemetipſum, ubi (reſpectu creaturæ) quieſcit, atque ita deprivat ſpiritum creaturæ per coagulationem, motione, actu & vita, quam indignabunda ſua activitate impertiebat ſpiritibus naturalibus ad generandum ſanguinem, pinguedinem, carnes & oſſa. Hanc ob cauſam ergo, inquam, nimirum ob præſentiam ſpiritus hujus incorruptibilis in ſanguine creaturæ, Deus prorſus interdicit Iſraëlitis comedere ex ſanguine: quia (ut inquit Levit.17.
Textus) vita carnis eſt in ſanguine. Hic igitur obſerva, ſpiritum vitæ eſſe à Deo, qui omnia vivificat: vita ſanguinis & pinguedo eſt in hoc ſpiritu & ex hoc ſpiritu. Quare ſcriptum extat alibi: Sanguinem & adi- Levit.3 Act.17.24.
pem omnino non comedetis: nā vita carnis eſt in ſanguine, & vita oſſium eſt in carne. Facile eſt igitur diſcernere, quæ concatenatio ſit hic membrorum in ſucceſſione, quæ derivant vitam ſuam ab una eademque radicali eſſentia ſeu ſpiritu & inde coguntur ſympathizare cum una eademque harmonia in compoſitione creaturæ, ſiquidem ex uno ſanguine creavit omne genus humanum, ut D. Paulus haud incommodè, & per conſequens, cum omnis caro & oſſa producta ſint ex uno ſanguine, neceſſe eſt, magna ſit relatio inter illa & ſanguinem humanum in genere, & conſequenter inter ſanguinem & unguentum, quod factum eſt ex ijs.

His igitur probè inſtar infallibilium fundamentorum, conſideratis & ponderatis, concludimus hoc modo: In propoſita quæſtione nobis hæc quinque objecta obſervanda ſunt, nimirum primùm vulnus; ſecundò ſanguis emanans è vulnere; tertiò modus conductionis & tranſlationis ab unguento ad vulnus, ad ullum ſtatum intervallum; Quartò unguenti natura, ac denique modus operādi, quo curatio perficitur,

Primò

Primò igitur quod ad vulnus attinet, eſt illud violatio operis, quod ſpiritus vitæ efficiebat, nimirum ſanguinis effuſio, in quo vitæ ſpiritus fertur & movetur, impedimentum ac diverſio curſus humorum naturalium, diviſio ac ſolutio pinguedinis, carnis atque aliarum partium conſimilium, ab integritate & continuitate ſua, offendiculum & noxa pacifico illi vitæ actui, per Dei incorruptibilem ſpiritum producto, qui per hanc ſuam proprietatem ſeu attributum, aptus eſt ad vivificandum omnia. Hanc igitur ob cauſam radicalis hic agens ſpiritus intereſt huic negotio vel actui non naturali, ut inveniens opus ſuum impeditum & eſſentialem ſuam, actionem interturbatam per vulnus ſive violentiam oblatam: nam, cùm ſanguis ſit ejus vehiculum, ejuſque actus vivificus, inſtituebatur ad circulandum in ſanguine organico, & ad producendam exinde tranſmutationem in carnem & alias partes vegetationis & multiplicationis & præſervationis individui cauſa; jam idem ſanguis effunditur ex ore vulneris & factus inutilis & nullius effectus; corpus (ad cujus animationem ſecretus hic ſpiritus perpetuó diligenter inclinatur) debilitatur & languore conficitur quo circa, ut incorruptibilis & vivificans natura, ſpiritum ejus humanum per vividam ſuam activitatem rectificare intendebat; ſic Herclé parata & prompta eſt reſiſtere omni violentiæ oblatæ, & corrigere ac reſtaurare, quicquid violenta cauſavit irruptio; ſimiliter prudenti araneæ, quæ, quando tela ejus confecta eſt, & ex parte corrupta, omnem adhibet diligentiam, ut reducat eam ad priſtinam ejus perfectionem.

Secundò, ſanguis prout eſt vehiculum ſpiritus vitæ, licet é vulnere evacuetur; tamen retinet in ſe ſpiritum hunc vitæ, ſed in alia proprietate: nam non agit jam ad vitam, id eſt, non radios ſuos emittit à centro ad circumferentiam ad producendam vitam, ſed contra, ac ſi gravaretur & doleret violentiâ actus, contrahit ſemetipſum à circumferentia ad centrum, hoc eſt, ab actione in circumferentia creaturæ in ſe, poſtquam ſe in ejus centrum contraxerat, ubi quieſcere videtur: atque ita relinquit vehiculum ſuum aërem, tanquam congelatum, ſtupefactum ac emortuum: atque hic revelatur myſterium hoc, nimirum ratio, cur homicida adductus coram occiſo, ſpiritus centraliter in ſanguine quieſcens, miraculoſé emanat & effluat, ac reddat ſanguinem rurſus fluidum, utpote incitatum ac motum à conſimili ſpiritu Antipatheticé agens & actuans, à ſanguine homicidæ: Nam, ut dixi anteà, hic ſpiritus in iraſcibili ſua proprietate æque aptus eſt ad odio perſequendum, quam in ſua

Gen.9. concupiſcibili ad amandum. Atque hanc ob cauſam nos Textus docet, ſanguinem interfecti requiri non modò ab homine, ſed etiam à beſtia, ſi effuſus ſit per eam. Atque iterum ſanguis ullius creaturæ non comedendus eſt: quod ſuperficiale eſſet ſolummodò, niſi ſpiritus vitæ poſt effuſionem ſanguinis quieſceret in ſanguine; pro ut etiam hæc ratio (quod ſanguis anima- Levit.17.
lium captorum in venatione aut aucupio debeat terræ inhumari) parum probaret validitatis & efficaciæ. Hanc ob cauſam ali- Num.35.
bi dicitur: ſanguine inſontium commaculata terra expiari non poteſt, niſi per ejus ſanguinem, qui alterius ſanguinem fuderit. Finaliter, cur diceretur, ſanguinem eſſe ſedem ſpiritus vitæ, niſi cum eo participaret, poſtquam è vulnere effuſus eſt, congelatus & quaſi mortuus, ac quieſceret in ejus centro? Quinimò hic ſpiritus prorſus ac omnimodè relinquit & dimittit ſanguinem mortui, cùm vita ejus (ut dictum) ſit in ſanguine: nec tamen ipſa oſſa, quatenus participant de natura partis carnis maximé terreſtris: hinc evenit, quòd, cùm quidam latrones projeciſſent cadaver alicujus à ſe trucidati in ſepulchrum Eliſæi, interfectus ſolo contactu oſſium Eliſæi reſurgebat, ad vitam, quod vix effici potuiſſet, niſi tam divina ejus, quam vivificans natura, participaſſet cum oſſibus ejus: Et hinc eſt, quòd dicitur, poſt mortem Eliſæi corpus vaticinatum eſſe, & eum in vita miracula ediſiſſe, ac in morte opera ejus fuiſſe miraculoſa. Denique eruditi & ſapientes Philoſophi (loquentes Ænigmaticé de hoc ſpiritu) inquiunt, in corpore eſſe oſſiculum aliquod vocatum Luz, quod cum homine remanſurum ſit uſque ad diem extremum, & effecturum, ut ipſe reſurgat: Sed intelligenda ſunt hæc ſecundum propriũ eorum ſenſum, non verò vulgariter: Fixetur illud in memoria, quæſo, quòd contactus oſſium Eliſæi cauſabat mortuum reſurgere à morte ad vitam.

In tertio loco venio ad modum conductionis & tranſlationis ſanguinis à vulnere ad Vnguentum: ſanguis deſumitur ex vivo fonte ſanguinis vulnerati illius, vel quatenus armis illinitur, quæ vulnus inflixerunt, vel quatenus baculo alligatur, vel ferro, alijve rei, atque ita transfertur ad unguentum in ulla mediocri diſtantia: Iam verò ratio eſt oſtendenda, quomodo poſſibile ſit, ut ulla certa relatio inter vulnus & unguentum eſſe poſſit: Nam, ut Fosterus ait, poſſunt eſſe Caſtella, montes, muri & aër ſpiſſus inter Vnguentum & vulneratum, quæ curationem hanc infringere vel in totum impedire poſſunt.

Porro in memoria acriter fixum teneamus, neceſſe eſt, dilucidé nos expediviſſe in præcedenti noſtro diſcurſu præcellentiam ſpiritus animantis, in quo eſt omnis virtus & quælibet quatuor ventorum proprietas, cumque ſit ſpiritus ſpirituum; & ſpiritus ſpiret, ubi vult; quid quæſo impedire poteſt actum ſeu operationem ejus? Et qua diſtantia aut intervallo activitas

ejus limitari poteſt, cùm ſit ſpiritus ventorum & anima fulguris ac eſſentia Solis & ſtellarum cœli, quæ illius animatione radios ſuos peripherieé eijciunt ad quemlibet Horizontis ſeu Hæmiſphærij angulum: Nonne poteſt hic ſpiritus, quia in ſanguine continetur, penetrare multos milliarium centenarios per emanationem ex cruento ſuo vehiculo, pro ut prodit ex Tabernaculo nubiloſo, in forma ſeu potius vehiculo coruſcationis: vel ex loco ejus phœbeo in radijs aureis. Vnde dicitur in lumine numen & in numine lumen: ſic ait
Pſalm.104. Pſalmiſta: amictus lumine quaſi veſtimento: Dico vobis hunc unum eundemque eſſe ſpiritum qui eſt in homine, & is, qui operatur in ventis: ac propterea dicebatur: Veni ô ſpiritus à quatuor ventis: ſpiritus hic in partes minimé dividi poteſt implet (ut Salomon perhibet) totam terram, & ſedem ſuam in cœlo conſtituit, ac proinde reſidet in corpore ac ſpiritu hominis, ut dictum: Eſdras verba faciens de hoc ſpiritu dicit, ut anté, ſpiritus Dei omnipotētis omnia creavit ac ſcrutatur omnia in viſceribus & abditis terræ locis. Quibus apparet, ipſum hunc ſpiritum, quo ſpirat homo, non poſſe terminari nec limitari in dimenſione ejus penetrativa & extenſiva, nec etiam in inceſſu ejus per ullum obſtaculum intermedium impediri poſſe.

Denique hominem, qui credit hunc ſpiritum, ex eoque dependet, quicquid optat præſtare poſſe: nam per veram cognitionem & uſum ejus, Prophetæ & Apoſtoli miracula edebant tam in curando, quàm in perficiendis negocijs majoris adminiſtrationis. Hic ergo ſpiritus, qui dicitur intellectualis, pro ut intelligere facit, vitalis, reſpectu vivificationis: Spiritus Dei
Iob 9.6. Iob.9. Iob.11. fortis fecit me, inquit Iob, & ſpiraculum omnipotentis vivificavit me; naturalis reſpectu vegetationis ac multiplicationis: Viſitatio tua (inquit alibi) conſervavit ſpiritum meum, agit & emicat per radios occultos ad ſubjectum illud ſanguinis mortui, qui transfertur ab eo ad unguentum, in quo ſanguine amputato, conſpicitur ſpiritus portio ceſſantis ſine actione. Iam verò alterius natura delectatur naturâ alterius: quatenus ambo inter ſe invicem ſympathizant. Siquidem omnes ſunt ejuſdem conſonātiæ & gradius aut unionis, in amore vitali: ut, Exempli gratia: capio duas teſtudines ſeu violas, vel ullum aliud conſimile inſtrumentum, collòcetur horum alterum in altera menſæ extremitate; alterum loca in alia extremitate: ponatur parvula palea ſeu ſtramen ſuper unam chordam alterius teſtudinis, quæ importat a, la, mi, re: vel de la, Sol, re: ac tum percutiatur Gam-ut alterius teſtudinis, & palea ne ſemel quidem movebitur, eò quòd non ſympathizent in uno eodemque ſono ac proportione ſeu vagabundo ſono; ac ob id relationem ad invicem non habent: ſic etiam, ſi ſanguis transferatur ad Vnguentum heterogeneum in natura vulnetato, nihil in hac curatione præſtabit: at verò ſi colloces ſtramen ſuper Gam-ut vel a-re alterius, alteramque percutias in Gam-ut, vel a-re, nimirum uniſonis, é veſtigio ſtramen ſaltare & quaſi tripudiare videbis ab alia chorda, ratione vibrationis ſuperfluæ vel jucundæ activitatis: & conſimilis formalis proportionis, quam harmonia ſympathetica inter quaſlibet chordas cauſat alteri in aëre: imo hic effectus accidet, licet ſint aſſeres collocati vel alia ejus generis obſtacula, quæ impedire poſſunt directam vibrationis lineam in aëre ſeu medio inter duas teſtudines: In quo experimento obſervare licet, chordam percuſſam aptiſſimè comparari ſauguini vulnerati, ſemper in ejus corpore animato, qui per emanationem ſecretam ſeu emiſſionem, idque per naturalem inclinationem ac ſympathiam, parit in eo ipſo tono ſecretam communicationem inter ſpiritum tranquillum & occultum in ſanguine congelato, qui eſt in unguento, quod chordæ, cui palea adhæret, comparo: ita, ut chorda, licét ex ſe ipſa ſit ſilens & quieſcat, tamen ad actionem alterius chordæ, quæ realiter movetur, ſpiritu actuali chordæ percuſſæ, ex mero concentu excitat chordam quieſcentem ad agendum, ſimiliter & in agendo remittere, ac poſt ſe relinquere ac retromittere harmoniam ſalutiferam agenti ſpiritui, qui æqué appropinquat propriæ quieſcenti ſuæ naturæ ac tonus unius teſtudinis agentis aut perculſæ ad illam alterius non percuſſæ: Nam, ut ambo ſunt tantùm unicus ſpiritus, licet intervallis differre videantur, ad inſtar chordarum in binis teſtudinibus, ſic ſimiliter illi duo toni ſunt unus tantummodò tonus, licet differre videantur, ac proinde unum tantùm reddunt atque edunt Vniſonum: ſed, quoniam alter ſpiritus eſſentialiter non poteſt ſeparari ab alio, nihilo magis, quam Divinitas eſſentialiter in partes Dividi poteſt, pro ut etiam unus tonus eſſentialiter vix diſtingui poteſt ab alio: quapropter vividé ſe ipſum extendit à termino à quo ad terminū ad quem: à vulnere ad unguentum, videlicet exiſtente uno ſpiritu continuato: haud ſecus ac filum ab una extremitate conclavis ad alteram extenſum cernimus: Cùm igitur hic ſpiritus requirat vehiculum ſpirituale ſimile ſibi ipſi, fertur quaſi ſuper alas venti in occulto ſanguinis ſpiritu, qui videtur quaſi vehiculum: haud aliter, ac ſpiritus venti fertur per aërem, non obſervans ullam determinatam diſtantiam, nec impeditur montibus, ſylvis vel muris ad præſtandam & exſerendam vim ſuam: prout videmus, ventum Septentrionalem producere in Lombardia gelu, glaciem nives &c: licét excelſi montes Alpini ad ipſas nubes penetrantes interponantur. Sed proferam exemplum magis familiare de grano Frumenti,

que in ſe conſiderata ſine matre ſua , terra videtur nullatenus agere , nam ipſius ſpiritus delitеſcit in centro , non operans ad circumferentiam vel viâ vegetationis vel multiplicationis. Fons, unde originem ſuam trahit anima vegetabilis per multiplicationem , eſt ſol cœleſtis , qui operatur vitam in omnibus vegetabilibus virtute ſpiritus Catholici antè dicti , qui Tabernaculum ſuum ponebat in ſole, dando naturale vitæ incrementum & vegetationis cujlibet rei : Nam etiam ſi Spiritus hic in ſemetipſo ſit Catholicus : Tamen, ut intrat in ullam ſpecificam creaturam , convertit proprietatem ſuam ad vivificationem, multiplicationem ac generationem ipſiſſimæ illius ſpeciei ; imò quidem ipſiſſimo generi humano : Vnd Ariſtoteles ait : Solem & hominem generare hominem: Exempli gratia : Multiplicatum eſt ſucceſſivâ influentia penetrantis ſui ſpiritus in grano tritici , reſuſcitati (ut D. Paulus habet) poſt mortem ac putrefactionem , in propria terra ejus ab uno ad viginti; ac tum poſteà ſurſum movetur in vehiculo ſuo aëreo , cum ſtramineo ſuo caule verſus fontem eſſentiæ ſuæ & attrahit virtute quadam ſympathetica ſeu Magnetica ſuum ſimile de deſuper per Catholici aëris medium. Sed obſervatum eſt à ruricolis & agricolis , quòd , quò melior ac fœcundior eſt fundus ſeu terra in temperatura, in qua granum ſeminatur , & quo vicinior naturæ grani , eò magis proſperabitur & multiplicabitur in virtute granum. Iam verò fons vitæ grani , nimirum Catholicus ſpiritus vegetationis præcipuè in ſole reſidet majoris mundi , comparato cordi hominis ſeu minoris mundi , quod eſt vitæ principium , granum haud ineptè confertur medico ſanguinis , qui colligitur ex arbore vitæ cruento , moventis in venis & arterijs , ut in ſtramineo caule ſeu ſiliqua: Caulis ſemper ex creſcens ſuper eo cum reliquis granis , refertur ad totam ſanguinis maſſam in venis , quæ remanet in actu manifeſto. Amputatum granum ad ſanguinem amputatum , propter quem , licet ambo maneant ſine ullo actu manifeſto aut vita , tamen nihilominus poſſident vitæ ſpiritum ac multiplicationem centraliter in ſe contractam : Ac proinde remanet in ijs, ſolummodò in potentia agendi ; ſed nihil ad huc âgens , niſi evocetur & in actum reducatur per activam ſimilem & vivificantem naturam ; ſeu potius per eundem ipſum continuatum ſpiritum, ad granum ſuum à ſole vel ad ſanguinem amputatum à ſpiritu in corpore vulnerato : Internus invisibilis Spiritus ſanguinis ; in quo Spiritus vitæ movetur ad unguentum à vulnerato, comparatur Spiritui æthereo ſeu cœleſti , in quo incorruptibilis Spiritus influentia movetur à ſole deorſum ad granum uſque per commune medium ſeu vehiculum utriuſque : In quo ſpiritus Æthereus movetur ſimiliter à ſole deorſum verſus ſuum ſimile , vel potius ſe ipſum excitat in grano jam terræ in humato , vel à fonte vitæ ad granum emortuum vel ſanguinem in Vnguento , quod medium eſt commune aëris Elementum. Vnguentum terra eſt fertilis , in qua cruentum granum moritur & reſurgit , de quo jam verba faciam.

. Quartum , quod hîc conſiderari debet eſt , unguentum ejuſque natura. Quis vel merus Idiota negare poteſt , ſimile appetere ſibi ſimile , vel unam naturam fovere fortiorem , ſuſtinere & recreare aliam debiliorem , & debiliore gaudere auxilio & ſolamen accipere ? Antiqui medici & Philoſophi obſervarunt pulmones nutrire pulmones , & cerebella fovere cerebrum debilitatum , lien lienem confortare juvat & pro inteſtinis debilitatis clyſteres ex inteſtinorum docoсto injicimus, ſtomachus galli concoctionem juvat : Ipſiſſimum ſputum à phthiſico eyectum dicitur pulmones ſanare , ſic vermes mortui , in pulverem ſiccum redacti necant lumbricos : Calculus veſicæ aut renum, debitò modo præparatus , calculum curat.

Denique certum eſt ſimile agere naturali inclinatione in ſuum ſimile : Natura enim lætatur ſua natura , natura naturâ gaudet. Iam verò ſi reſpiciamus ad compoſitionem hujus medicinæ , deprehendemus illam eſſe admirabilis conſonantiæ cum ſanguine humano ; nam , ut anteà vobis ſignificavi , nimirum ſanguinem eſſe ſedem Spiritus vitæ , vitamque carnis in ſanguine reſidere , & ſimiliter , Spiritum vitæ eſſe immediatè tam in pinguedine , quàm in ſanguine ; ac ob id ne hæc duo comedantur interdictum fuit, ſed diſtinctim reſervanda in holocauſtum Debitum Domino : & ſiquidem vita oſſium eſt in ſanguine ac carnibus , ac proinde participant de vitæ ſpiritu & conſequenter poſſident in ſe medullam Balſamicam , quæ ſpiritibus referta affectat totaliter reliquas partes. Quare procul dubio una eademque relatio unionis eſt inter hoc unguentum cum ſanguine in eo & naturam vulnerati ; Qualis eſt inter chordam teſtudinis alterius , quæ proportionata eſt alteri in eodem tono ; & hanc ob cauſam promptæ erit ad evibrationem unius mutui conſenſus harmoniæ ſympatheticæ , ſi ſpiritus amborum per virtualem contactum , unius alterius naturæ , fiant per tranſlationem ſpirituum individualium unius in corpus alterius , ut vivida virtus alterius Balſamica roboret & excitet ſtupidum ac lethalem languorem alterius : Haud ſecus ac activitas unius chordæ teſtudinaceæ percuſſæ , excitat aliam ad movendum , quæ anteà erat quieta , & vitæ expers : Vel, prout videmus , tritici granum

terræ injectum ritè probèque ſubactæ ſtercoribus equorum, qui ipſi eodem paſti ſunt grano, quâ citiſſime animati per ſolis radios & factum eſſe mobile & aptum ad aſcendendum verſus fontem agentis ſui ſpiritus: Nam quilibet ſpiritus per naturalem inſtinctum ſeu inclinationem ſurſum tendit ad nativam ſuam regionem.

Finaliter : Iam deveniam neceſſe eſt ad merſem myſticæ hujus curandi operationis; Foſterus inquit, non poſſe eam compleri nec præſtari ullo contactu virtuali, cùm ſit extra determinatam activitatis ſphæram. An verò ipſe vel ipſius acutiſſimus magiſter novit certos ac determinatos limites activitatis in qualibet re, ut tam audacter concludat? Felix, qui potuit rerum cognoſcere caſuas: Sed pro certo habeo, me non poſſe diſcernere ullam iſtiuſmodi felicitatem in ejus revelationibus ac præſcriptionibus limitum ad agentia naturalia, multò minus ad hunc ſpiritum , qui agit & operatur omnia in omnibus & ſuper omnia: Qui, quicquid vult, facit, tam in virtutibus cœli , quàm in inhabitatoribus terræ. Si hic decumanus Antagoniſta unguenti armarij, vellet tantummodò ſecum perpendere mirabilem operationem, quam Catholicus hic ſpiritus producit in hac frigida & contractiva facultate; ut , cum à ſeptentrione movetur & facit nives , gelu & glaciem per contractionē ſpiritus mundani tenuis in corpus groſſum, & abſorbet fontes terræ de deſuper; quod totum perficitur contrahendo actionem ſuam à circumferentia ad centrum , faciendo commune Elementum alterare à dilatato ſpiritu ad corpus contractum & viciſſim à corpore contracto ad dilatatum ; Nam alteratione aliqua, huic actui Boreali ac ſeptentrionali diſpoſitioni omnino oppoſita , diſſolvit in dilatante proprietate ac reſolvit, quicquid efficiebat per frigidam ſuam conditionem in movendo ac revivificando aquas congelatas , reddendo eas Diaphanas ac tranſparentes & ſpirituales ſeu inviſibiles res, tametſi anteà eſſent ſpiſſæ, opacæ , tenebroſæ , corporales & viſibiles. Atque iterum, ſi acuto ſuo judicio ponderare ac conſiderare voluerit, quomodò deijciat & deprimat deorſum in terram fontes per ſuj præſentiam in Tabernaculo ſuo ſolari, qui à frigida ejus proprietate expullulabant & excitabantur ex terra: Si, inquam, ſecum probè ponderaret atque perpenderet, quomodò ſol jam exiſtens in meridie ultra æquinoctialem, ſubtiliet ibi groſſum ac ſpiſſum aërem ac diſſolvat geloſos, nivales ac glaciales effectus , quos frigus introduxerat in Hæmiſpherium illud, dum ſolis præſentia in mundo ſeptentrionali operabatur contrarios effectus; & quomodo ex hac parte Æquinoctalis contractiva ſua facultate partim exſugat & abſorbeat fontes ex Meridionali mundo, ex terra, ac partim dilatativa actione ſua deprimat ex illa parte fontes dictos , apparentes in climatibus ſeptentrionalibus : Tunc ſanè actionem potentiſſimi hujus ſpiritus in quæſtionem ac dubium non vocaret , aut illam limitaret (juxta phantaſticam nonnullorum opinionem) intra ſphæram activitatis imaginariam : Siquidē hic ſpiritus ab illo eſt, qui implet omnia, & operatur omnia & in omnibus : Ac propterea conſequenter efficit magnifica contractionis ac dilatarionis opera, quæ uſque adeò manifeſtè apparent in quovis mundi angulo. An circumſcribet actionē hanc elevationis fontiū & reciprocæ mutuæ eorū depreſſionis, ſine ulla ſphæra ſeu orbe, niſi ſit ille mundi rotundi? An actionem hanc effectam inter ſpiritualem habitum privationis ſeu frigoris & inter illum vitæ ac poſitionis, qui eſt calor, exiguum requirere ac poſtulare intervallum opinabitur , ut extrema tam procul à ſe invicem diſtent , quàm ſeptentrio à Meridie; ut ſibi invicem obvient ac concurrant in ſymphoniacam proportionem? Quò calidius ac intemperatius; & conſequenter dilatatios alterum hæmiſphærium exiſtit, eò frigidius & contractius eſt oppoſitum: Ac proinde, quò major fontium ibi eſt depreſſio ob calorem intenſum in altero Hæmiſpherio, eò magis exſuguntur & attrahuntur ſurſum ex terra attractiva virtute frigoris intenſi alterius. Hoc poſſum & paratus ero probare ac demonſtrare cujlibet, qui hæret inter dubium hujus puncti, oculari conclusione ſeu demonſtratione.

Quare ex hiſce evidens eſt, quæ in medium produximus, hoc Magneticum curandi genus, Donum eſſe Dei, juxta Paracelſi opinionem; nec vero actum Diaboli , pro ut Foſterus noſter vix Chriſtianè ſanè in publicum edidit , attribuens & aſcribens contra rationem & conſcientiam Diabolo, ſpirituum peſſimo ac ſpurciſſimo (cujus officium ſolum eſt deſtructivum & vulnerans, non verò conſtructivum aut ſanans) quod eſt ſola proprietas optimi hujus pulcherrimi ac puriſſimi omnium ſpirituum , cuj inſerviunt omnes boni Angeli ad perficiendam voluntatem ejus , ut Diabolus malignos ſuos Angelos habet deſtructores.

Itaque ex his videre eſt, (lector benevole) quomodò vita inſpiretur creaturæ à Dei bono ſpiritu vitæ : Quomodò ejus ſedes ſeu vehiculum, in quo movetur, ſit ſanguis; quomodò caro illa, adeps & oſſa vitam ſuam & vegetationem habeant in ſpiritu, qui movetur in ſanguine; quomodò hic ſpiritus operetur privativè , contrahendo ſuos vitæ radios à circumferentia ad creaturæ centrum , ubi acquieſcit, vel potius ceſſat operari effecta officij vitæ ſuj, ut liquet apertè in morte & ſanguine congelato ſeu tritici grano: Atque iterum operatur poſitivè ad vitam, qua vivificat, quod mortuum erat anteà, emittendo actum ſuum à centro ad circumferentiam creaturæ, ut in grano tri-

no tritici terræ inhumato ſeu in ſanguine congelato, ad hærente vel baculo, vel armis ad unguentum tranſlatis, tanquam ad terram ſuam maximé naturalem : Vobis etiam oſtendi, quomodò Spiritus ſit unus idemque & indiviſibilis: Ac proinde id, quod in unguento reſidet, & quod in corpore operatur concatenantur & continuantur eſſentialiter ſibi invjcem, quatenus ſunt de uno ſpiritu, licet is procedat à quatuor ventis : in eſſentia, inquam, non diviſus, ſed ſolummodò proprietate differens : Operatur enim contractivé per frigus & dilatativié per calorem : Simili modo, non eſſe, niſi unicum vehiculum commune, quod vehit ſpiritum hunc in ætherea ſanguinis ſubſtantia : Poſtremò, quòd, quia unguentum ex ſanguine humano conflatur, adipe humano, carne humana ſeu Mummiâ & excreſcentiâ fumoſâ oſſium humanorum, dicta Vſnea ſeu Muſcus, qui excreſcit ex Cranio, juxta receptum meum, ac ob id, quòd natura Catholici ſpiritus ſic ſpecificata ſit in unguento, licet non operetur; ac proritetur ad operandum per unionem, quam poſſidet jam à radijs ſpiritus vividi ac operativi vulnerati, haud ſecus ac ſol operatur ſupra terram, in qua deliteſcit mortuum tritici granum, ſimul atque evocat & excitat centralem ſpiritum occultum in ſanguine mortuo, ad operandum ſimiliter radio ſolari in vitæ atomo, qui eſt granum. Quocirca mixtio amborum nunc operantium ſpirituum in unione una vivificante facit eos tendere ad vitæ fontem, ut granom exſurgens terrâ, deportet pariter ſuum ſimile, quòd lætabatur in terra, ſurſum verſus nativam ſuam regionem, niſi ponderoſa Elementorum tegmina impedirent aſcenſum ejus ulteriorem. Sed, quoniam hæc terra ſeu unguentum magis eſt ſpirituale, emittit potentiam ſuam ad ſanguinem, harmoniâ illâ, quam continuatione ſpirituum efficit, nimirum quaſi unione aliqua, ratione uniformitatis ſpecifici ſpiritus, hominem ſpectantis, cujus unione quatuor Elementa diſcordantia & quodlibet membrum corporis humani unitur harmoniæ ſympatheticæ, in uſum vitæ adoptatæ in creatura; imò quidem, quatenus ſanguis, caro, pinguedo ac oſſa in omnibus alijs brutis animalibus efformantur ex uno genere formæ Elementalis, & ſimiliter effigurantur ab eodem ſpiritu operante; non quidem mirum eſt, ſi ſanguis ejus additus eidem Vnguento, etiam ſanitatem cauſet ac pariat in creatura vulnerata, ſi quidem generaliter tendit ad vitam, quod proprium eſt omnium cruentarum creaturarum, nulla exceptione facta ad quamvis differentiam ſpecificam : An hoc igitur (probé & accuraté penſitatum & à Zelotypo & æmulo vel mediocri intellectu) poſſit apparere actus Diaboli, & non benedictum Dei Donum, ruminationi ac judicio eorum, qui me felicius judicare noſcunt, liberum relinquo.

Iam verò (lector candide) ut tandem partem hanc Philoſophicam concludam, melioricū guſtu in ſapore palatorum maturiorū veſtrorum judiciorum, & bene conditorum conceptuum à Theorico hoc & ſpeculativo demonſtrationis curſu diſcedere, meque ad tempus ad magis practicum, ſeu experimentalem directionis modum conferre animus eſt: Quo commodius planitiem ac directa veritatis veſtigia ingrediaris & inſiſtas, quod àd reſolutionem attinet prædictæ illius quæſtionis : Etquidem in tria diſtincta capita practicum hunc meum diſcurſum dividam; quorum primum inſtruet te notabili & inſigni experientia, agens, ſeu internum principium in hac curatione eſſe in ſanguine ſeu corpore hominis viventis ac vulnerati, ac per conſequens, Diabolum neceſſariò excludi debere, ut ſit ullus in eo agens aut actor: Secundum exprimet diverſas veras Hiſtorias de hac curatione; prout peractæ ſunt inter nos hîc in Anglia. Tertium aperiet verum fundamentum, cur Antagoniſta & cenſor noſter hunc librum in publicum ediderit. Atque poſtremum referet certum modum curationum ſympatheticarum, quæ apparebunt multò peregriniores ac mirabiliores, captum ſpongiferi noſtri magis ſuperantes, quàm illud Vnguenti armarij : De hiſce igitur ordine hoc modo.

MEMBRI SECVNDI

CAPVT. I.

Hîc nunnullæ obſervationes practicæ obſervantur ſpectantes curationem hanc; quibus manifeſtum redditur, externum agens in hac curatione centraliter in ſanguine contineri : Ac per conſequens M. Foſteri Diabolus excludendus erit ex ſalutifero hoc negotio prorixatore.

QVod ſi ita eſſet, (ut M. Foſterô placet) Diabolum ſolum eſſe authorem & actorem in hac curatione, eumque id præſtaré aſtuté ac Sophiſticè ad decipiendos ſimplices illos medicos circumforaneos, tunc veriſimile non eſt, ullum agens in ſanguine eſſe poſſe, quod reſiſtere huic ejus curationi impedireve eā poſſit, quod etiam probabilius apparet, eò quod natura vulnerati apta & prompta eſt pro virili ſua deponere languorem omnem, & Tabernaculum in ſalubri ſtatu poſſidere exoptat. Atque hanc ob cauſam videre eſt, applicatione unguentorum ſeu Balſamorum ſeu Medicinarum ad intra, ſpiritus naturales internumque vitæ actorem juva-

re ac promovere medicinas in curationibus ſuis, alioqui vix tale quippiam efficerent: hanc ob cauſam medicus adjutor naturæ vocitatur.

Iam verò principale agens hujus curationis formulæ comprehendi in corpore vulnerati, probo in hunc modum: Hoc extra controverſiam eſt & confirmatum dabitur ab inſignis eruditionis viris, non quidem puppis aut fumi venditoribus, ſed longé majoris maturitatis & in doctrina & in judicio, quàm ſpongifer noſter, diurna experientia ſua ſe expertos & verum comperiſſe, quòd, quando vulneratus miſit ſanguinem ſuum ſuper baculum, ferrum, vel arma ad locum Vnguenti, & quòd inſuper fuerit in via ſanationis; ſi intereà temporis curationis ejus, rẽ cum fœmina menſtruoſa habeat, immediaté, curativa in unguento vis deſtruitur, nec ipſi conferet: ſimiliter ſæpius, animadverterunt, quòd, ſi vulnerato contingat intereà hæmorrhagia narium, curativa hæc proprietas omnino tolletur & nihil exinde conducet. Ex quibus apparet, hoc accidere eò quòd actus & emanatio ſecreta interni vitæ ſpiritus, in vulnerato divertitur ac diſtrahitur ab applicatione ſua ſeu aſpectu ad Vnguentum armarium, ac proinde emittit alterum, ut operetur in alio, qui ipſi & corpori uſque adeò immediati ſunt, ut quemadmodum in cœlo videmus, majorem aſpectum ſeu applicationem potentiorem unius planetæ ad alium ſubmergere ac tollere minorem.

Aliud eſt inſigne experimentum comprobatum ab homine apprime nobili, cujus mentionem facturus ſum pluribus, Capite ſexto hujus membri: nam aliquis famulorum ejus graviter vulnerans digitum falce, idque juxta articulum, cùm gramina demeteret, ejus digitus ſanguinem aſſiduè ſtillabat, nec is ſiſti facilé potuit. Quare hic nobilis imperabat, ut falx ex manubrio excuſſa ad ſe deportaretur ita ut inungere poſſet eam: vulnerato ipſo ſiculam excutiente in ipſo primò ictu ſeu impulſu armorum, quæ vulnus ipſi inflixerant, ſiſtebatur ſanguis, nec ullam guttam exinde amplius profudit. Et ſané agnoſcebat, quòd, licet ne gutta quidem ſanguinis conſpicienda vel diſcernenda eſſet ſuper arma illa, tamen ſi illineret locum inſtrumenti, qui vulnus impegerat (quod ſæpius confitebatur, ſe divinando coactum fuiſſe facere) æqué curationem perficiebat, ac ſi ſanguis hæſiſſet inſuper. Ex qua revolatione ſeu detectione colligo, totum hujus curationis myſterium conſiſtere in ſecreto ac inviſibili ſpiritu, qui in ſanguine eſt, manens tam quietus & operans in vulnerato corpore, quàm illud, quod penetravit inviſibiliter in arma: nam alioqui abſque præſentia ſanguinis viſibilis, non poſſet operari; imò & ex hac obſervatione, nimirum falce ſeu armis percuſſis ſanguinem é veſtigio ſtitiſſe: æquè magnum myſterium revelatur, ac quando præſentia occiſoris ſanguinem in interfecto congelatum refluere facit: quòd totum efficitur partim proprietate contractiva occulti in ſanguine ſpiritus & partim dilatatione ejus, ut dictum anté.

Hinc claret, non eſſe Diabolum, qui externa operatione operatur quippiam in hac curatione, ſed eſſe ex centrali emanatione ſpiritus illius in vulnerato, qui vitam ei prebet, quæ operatur ab æterno, ut experimentis hiſce dilucidé eſt expeditum. Iam venio ad ſequens caput curationum empiricarum.

CAPVT. II.

In quo nonnullæ hiſtoriæ de effectu curationis hujuſcemodi exprimuntur.

IAm verò referam vobis hiſtorias curationum nonnullarum domeſticarum, qui per unguentum hoc armarium præſtitæ ſunt, ut inde ſapientes ſyncere, an Diabolus aliquid juris in hac curationis formula habeat nec ne, conijciant.

Miles eſt Canthij accola, homo judicio præpollens, religione & eruditione excellens, dictus Sir Nicolas Gilbourne; quidam, inquam, cui & ſum & fui familiariſſimus; ſororem enim meam in uxorem duxit. Hic miles Capitaneo cuidam nomine Stiles admodum familiaris, quatenus ſuperioribus annis erat Tenens ſeu municeps, ipſius verſabatur cum dicto Capitaneo in conſortio proborum & eruditorũ Theologorum, tempore confectionis dicti unguenti; qui videbant omnia ingredientia diſtinctim ac poſtmodum mandabat Pharmacopolæ ut componeret illa ſine ulla actionis ſuperſtitioſæ ſpecie, ubi generaliter ſtatuebatur eſſe medicamentum licitum & nullatenus Diabolicum: Myrothecium hoc unguento plenum dono dabatur fratri meo, quæ ſalutaria effecta præſtiterit, illud vobis tribus (quod ajunt) verbis referam, idque verbatim, prout illud ſub propria illius manu poſſideo.

Primum (inquit ipſe) erat Katamæ in Canthio, ubi ſervus alicujus Poppe naupegi, vulnerabatur ſecuri ictu tam profundo, ut nihil ſupra, tamen manus non prorſus abſciſa erat: poſt hanc læſionem (quod erat tempore pomeridiano) adducebatur ad me, ſed negabam, me aliquid negotij cum illo habiturum, ſolummodò conſulebam, ut vulnus urina propria lavaret, quod faciebat. Sequenti mané primo diluculo illinebam ſecurim, & poſt litum mittebam ad dictum virum, ut perquirerem, quomodò ſe haberet: replicabatur ipſum per totã noctẽ in maximis fuiſſe cruciatibus, ſed

jam

jam non ita pridem eos remiſiſſe eum. Sequenti mané intrans Muſæum meum deijciebam gladium meum ſuper ſecurim, cujus capulus decutiebat unguentum ex ſecuri, quod ubi deprehenderem, ablegabam alium, ut intelligerem & tunc quomodò valeret: & reſponſum accepi, illum probè admodum ſe ſenſiſſe tota illa nocte, ſed hoc mané maximis illum torqueri cruciatibus atque ira perdurare. Quapropter ſecunda vice illita ſecuri mittebam ad ipſum, percipiebamque, illum maximum ſentire levamen, & intra ſeptem dies perfecté ſanitati fuit reſtitutus.

Hæc ſunt ipſius verba ipſiſſima, quæ literis ad me dedit; quibus conſtat curationem hanc (contra M. Foſteri aſſertionem) perfici unguento armario, nec vèrò ullâ aliâ ſecretâ medicinâ à Diabolo adhibitâ (quin potius hæc M. Foſteri inventio diabolica eſt, & curatio unguenti naturalis: nam alioqui, quomodò Vnguentum adhærens ſecuri detectum ſeu decuſſum à gladij capulo eſſet occaſio ſubitæ in vulnere mutationis à meliori ad pejus? Et quomodò rediret vulnus à temperie ſua doloroſa in ſtatum priſtinum ac ſolitum poſt recentem & ſecundâ armorũ ſeu inſtrumenti inunctionẽ.

Secunda hiſtoria hujus curandi modi erat hæc: Ego (inquit Sir Nicholas Gilbourne) evacuationem & expiſcationem ſuſceperam ſtagni alicujus Charingæ: cumque rem abſolviſſem, pueri oppidani aquas intrabant, ut perquirerent piſces: inter reliquos verò Brentius Deering (filius Domini Finch Deeringi) intrabat ad idem intentum, atque ibi canna penetraverat per ſuram ejus alteram: admodùm ſtillabat ſanguinem & torquebat ipſum maximis doloribus, quod cauſa erat, ut mater ejus mitteret ad aliquem Chirurgum Iohannem Hartium Charingenſem ad vulnus explorandum illudque obligandum; ſed ipſe continuabat poſt obligationẽ cruciatibus ſummis gravatus & ad ſyncopen paratus: Quare ſoror ejus mittebatur ad me, ut, quod in me eſſet, facerem pro ejus levamine: reponebam, me nihil boni poſſe præſtare, eò quòd jam obligatus fuerit à Chirurgo, ſed hoc nolebat ipſis ſatis facere: ac propterea pro importunitate eorum conſulebam ipſis (quia edocebant me orificium admodù eſſe anguſtum) ut abluerent omnem Chirurgi lituram, & ut textoriam ſeu lanariam acum vulneri immitterent, tam procul ac penetrare vellet, alligato ſimul filo, quo non penetraret ulteriùs: illi itaque ita facientes invenerunt penetrare omnimodé ad ipſam cutẽ lateris oppoſiti. Hanc acum perungebam & intra quatuor vel quinque dies conſaneſcebat apparenter, niſi quòd in ſummitate orificij eſſet pſora quædam ſicca. Minimè ſatisfiebat mihi, eò quòd invenirem non ex toto convaluiſſe, ſed ſcabiem moram facere ſuper eo. Quapropter de novo peruxi acum ſub noctẽ, & ſequẽti mané exibat ex orificio modica Cannæ ſchidia, & poſtmodùm intra duos vel tres dies in totum conſaneſcebat.

Hæc ipſiſſima verba ſunt Sir Nicolai Gilbourni epiſtolæ: quid Foſterus noſter dicet ad hanc curationem? Quid? Anne verò diabolus hanc curationem perficiebat per medicinas alias, & non per Vnguẽtum hoc ſympatheticum ſeu Magneticum. Res ſané manifeſta, totam curativam poteſtatem conſiſtere in Vnguento. Nam effecta in curando teſtificabantur tantum; ſed principale agẽs procedebat vel potius emanabat à corpore vulnerato.

Et hei! quid diabolus lucrari potuit ergà miſellum puerum in hoc curandi modò ſecretò præſtando, qui nihil, niſi Dei benedictionis aſſiſtentiam & beneficentiam in levamen ſuum expetebat? Inſons puellus (inquam) ac propterea ſub protectione Pſalm.9.10.
Omnipotentis: juſto refugium (inquit David) Deus & propugnaculum. Quid? an verò tutelaris Angelus hujus pueruli (qui, ut Matth.18.11.
Chriſtus inquit, ſemper aſpicit ac contuetur faciem Patris ſui, qui in cœlis eſt) uſque adeò erat negligens, ut amitteret & perderet mandatum ſpeciale ſibi à Deo commiſſum, per tam miſeram diaboli aſtutiam? Caſtrametantur Angeli (inquit Pſalmiſta) circa timentes eum & recipit eos. An verò Pſalm.34.
& illi tam facile deludendi erunt, qui magis ſunt vigilantes ad præſervandos Dei electos quam Argus centocularis?

Ex hiſce diſcernere licet ſpongiferi noſtri fatuitatem & fictiones imaginarias de profundo hujus curandi modi myſterio. Venio ad tertium.

Winſor propé erat aliquis, cui aliquid erat negotij in ſylva, qui, dum demeteret prati partem, retro incidebat in falcis ſuæ cuſpidem, & dorſum totum uſque adeò pernicioſé dilacerabat, ut vita ejus in dubium vocaretur: Falx è veſtigio miſſa fuit Londinum ad Capitaneum Stiles, qui inungebat, involuebat & reponebat illam; Nam paulò poſt aliquis veniens inquirebat de Doctore Stiles, mittebaturque ad ipſum; miniſter intelligens eſſe ob gratiarum actionem pro curatione per Vnguentum armarium præſtitâ, mittebat ipſum ad Capitaneum; paucis ipſum volebat. Capitaneus intererat prandio vel cœnæ cum pluribus ex ſuis amicis, & mittebat pro dicto viro in cœnaculum, iſque ibi retulit Capitaneo, vulneratum illum agnoſcere ab ipſo vitam ſuam proximè à Deo; certiorans eum, periculoſum vulnus inflictum ſine mora conſolideſcere, poſtquam falcem ſuam miſiſſet ad eum, & in totum ſanabatur ſine ulla alia applicatione. Et in recompenſationem hujus, in gratique animo pignus, donabat ipſi latus damæ alicujus.

Hîc videre licet, hanc curationem præſtitam fuiſſe ex intervallo 20. milliarium inter vulnus & unguentum.

CAPUT. III.

Hic ſpongiferi noſtri mundana aſtutia & fraus, ſeu Politia in explodendo & promulgando Vnguento armario, polito ſanctitatis velo palliata, detegitur & in publicum proditur.

SEd, quatenus Experimenta citata & probata à Capitaneo Stiles & Sir Nicolao Gillourno, ſunt duo tantum aut tria, & juxta vetus dictum, unum atque alterum exemplum non probat Argumentum; non equidem abſurdum mihi videtur, certificare quemvis lectorem, eſſe quendam hujus regni nobilem, religione, judicio, ac eruditione præcellentem, qui in primò limine exſibilabat hoc curandi genus, ut rem impoſſibilem. Sed poſtquam revera reale eſſe deprehendit, terrebatur ab ejuſmodi graculis, qualis eſt M. Foſterus, qui minus ad actum & uſum perduceret: quatenus perſuaſum erat ei, eſſe fallaciā quandam præſtigioſam ſeu operationem & virtutem Cacomagicam in eo: quam ob cauſam abſtinebat & deſiſtebat ab uſu & praxi ejus: licét agnoſceret actum ejus eſſe mirabilem: & tamen nihilominus, eò quòd ejus curioſitas eum incitabat, ut immergeret ſe paulò profundiùs in veritatem: ſub finem Capitaneum Stiles compellare ipſi animus erat (virum ſibi probé cognitum familiaritate, eſſe & ſapientem ac pium, & adverſum etiam, omnibus actionibus præſtigioſis ſeu ſuperſtitioſis & Ceremonijs) quoniam notum erat, eum eſſe practicum inſignem in hoc curandi modo, deſiderium ejus avidum erat pro meliori ſua ſatisfactione, prius oculis luſtrare quod vis ingrediens particulare diſtinctè, quod intrabat compoſitionem Vnguenti hujus, ac poſtmodùm cujuſlibet ingredientis præparationem obſervare, ac finaliter contueri ac perſpicere corū mixtionē ſeu unionē in cōpoſitione, ut eò melius diſcerneret, an ullus actus illicitus ſeu ſuperſtitio Diabolica concurreret, cum ejus confectione: Capitaneus conſentiebat; inſuper nobilis hic, ut melius in hoc negocio informaretur, divinum ſeu eruditum Theologum accerſi jubet ad compoſitionē hanc, doctoremque medicinæ famoſum, qui omnes unanimi conſenſu ſub finem operis affirmabant, non eſſe ullam ſuperſtitionem damnoſam in unguenti confectione, ut falſó prætendebatur, nec etiam ullam diſpoſitionem Cacomagicam in ingredientibus, ut vané prætenderetur & allegaretur à quibuſdam hominibus præciſis. Et hanc ob cauſam unanimiter concludebant, & medicinam in ſe & praxin hujus curandi modi eſſe naturalē & per conſequens omni Chriſtiano licitam pro uſu. Hinc honorabilis hic vir per anni ſpatium cum felici & proſpero ſucceſſu exercebat hunc curandi modum ſuper multos, qui vulnerati erant. Et tamen non obſtantibus his, veriſimile erat, nonnullos negotioſos butcones ſeu muſcas bombilantes hujus naturæ, introduxiſſe ipſum in novas opiniones, inſinuantes ipſi, Capitaneum uti poſſe media quædam ſuperſtitioſa, ſeu ignotas præſtigias in colligendis & præparandis principalibus ingredientibus, quæ vix ipſe diſcernere poſſet, & ſine hoc myſticos illos effectus vix præſtari poſſe: Exinde annuo ſpatio elapſo, dictus nobilis pro majore certitudine compoſitionem ipſe conflare parabat, & in promtu habere ingredientia acquiſita & præparata ex propria ſua directione, nimirum Vſneam ex oſſibus humanis &c. Et hanc ob cauſam M. Cooke conſtituebat ſibi Apothecarium, ut ingredientia terenda, in pulverem tereret, ac poſtmodùm componeret & reponeret: Quod cùm præſtitiſſet, deprehendit, hanc propriam ſuam compoſitionem eandem virtutem curatoriam poſſidere, & acquievit tam confidenter in certitudine & licito hujus curationis modo, ita, ut ne ullus quidem papilionum phantaſticarum dictarum, per fucatas demonſtrationes ſuas ſine ulla ſolida ſubſtantia, mutare poſſet ejus mentem atque ab hac praxi avertere: quod, ubi gyganteus noſter ſpongifer perciperet, deprehendens, omnes vanas factionis ſuæ nimis ſcrupuloſæ & ſuſpicioſæ perſuaſiones, nihil efficere poſſe, ipſe id inſtar præconis ſeu Oratoris exclamantis pro reliquis prufert hæc fragmenta zeli ſui externi & fucati, quatenus ad intus & extra, intento hypocritico ſuffarcitur ac politico: ut latius poſt hæc explanabitur.

Verba ejus in Epiſtola dedicatoria ſunt hæc.

Id, quod compulit me, ut ederem hunc libellum, erat commiſeratio ſtatus quorundam bonæ notæ hominū, pro pijs æſtimatorum, qui utuntur Vnguento armario: miſeret me horum: reor, nihil damni nec noxæ in eo ſuſpicantur: oro, precor pro ipſis, ipſiſſimis verbi Domini noſtri & Servatoris Ieſu Chriſti: Pater ignoſce ipſis, nam, quid faciant, non intelligunt.

Nonne verò hæc egregia larva zeli ac religionis, obducta diſſimulationis fuco: per politum, inquam, faciei obtegumen-

tum

tum hypocriſcos ad obtegendam nudita-
tem privatæ mundanæ aſtutiæ, nimirum
perperam & inſulſé applicare & falſó adhi-
bere verba juſta & pia benedicti noſtri Ser-
vatoris Chriſti Ieſu pro declamatione &
abolitione benefici illius doni curandi,
quod per vivificantem ipſius ſpiritum effi-
citur ſuper hoſce vulneratos & infirmas
creaturas & (quod pejus eſt) attribuere il-
lud falſó Diabolo, inimico & Deo & ho-
mini, atque ita defraudari jure ſuo Creato-
rem & actorem omnium idque in conſpe-
ctu omnium ejus rationalium creatura-
rum, quas in propriam ſui imaginem crea-
vit, perſuadendo ipſis, ut credant, omnem
ſanationem myſticam & occultam in ulti-
mis diebus eſſe operationem virtuoſam Pa-
tris mendaciorum ac inimici bonitatis? Id-
que præcipué ſocietatis Chirurgicæ cauſa,
ut mox planius declarabitur ac ſi diceret,
Deum in ultimo hoc mundi ſeculo amiſiſ-
ſe omnem virtutem operativam & pote-
ſtatem in operationibus myſticis & occul-
tis, tam in creaturis ſuis, quàm in miracu-
lis, Bonus iſte Deus (inquam) Creator &
cœli & terræ, ac ob id operans miracula
in ſempiternum, tam occulté, quàm ma-
nifeſte, aut perdidit virtutem operativam
ſuam, aut eam tanquam per ſucceſſionem
Diabolo aſſignavit: Nonne prædictus no-
bilis compluresque alij pij & religioſi viri,
ad quos M. Foſterus in Textu præcedenti
collimat, meliori cum conſcientia retor-
querent antedictum ejus ſermonem, di-
centes:

Moveor commiſeratione hujus Preſ-
byteri ſeu Preſbyteri habiti ob ejus pro-
feſſionem religioſam, qui damnat & ſpon-
giâ ſuâ delere tentat & extirpare unguen-
tum armarium & abolere reputationem il-
lius virtutis, quam Deus eſt elargitus illi
in hominis bonum & in levamen vulnera-
torum miſerorum: miſeret me illius; ſi ex
ignorantia id faciat, tunc enim illum ni-
hil mali ſuſpicari exiſtimo: ac proinde
Luc.22. preces fundam pro ipſo in ipſiſſimis Serva-
toris noſtri verbis: Pater, ignoſce illi: neſ-
cit enim quid agat: Si veró ſciens & aſtu-
tus illud faciat & Chriſti verba in uſum
adhibeat aſtutiæ cauſa, vel ut procuret ſi-
bi mundanum quæſtum ab alijs, alloquar
ipſum neceſſe eſt in hiſce verbis, quæ Chri-
ſtus dabat Petro. Retrocede Satan, non
enim quæ à Deo ſunt intelligis, ſed quæ
Marc.8 22. ab hominibus ſunt.

Iam Herclé manifeſtum reddam, illum
tegere aſtutiam humanam, Sanctitatis pal-
lio, & per conſequens, ſe profundiùs luto
peccati involvit; quare ejus retaliatio, ejus
merito reſpondeat neceſſe eſt: Nam, Deus,
qui ſcrutatur corda & renes cujuſvis homi-
nis, eſt juſtus & juſta retribuens. Vellem
igitur, quemvis lectorem attentum nota-
re, duplicem eſſe rationem in conatu. M.
Foſteri ad delendum Vnguentum arma-
rium: quarum prior debiliſſima eſt, nimi-
rum aſtuta ignorantia, vel totalis incredu-
litas in illis virtutibus inviſibilibus Dei
creaturarum, licet evidenter appareat per
effectum, idque ad Dei gloriam & ſola-
men hominum miſerorum. Hinc oritur
captioſa diſpoſitio præciſionum nonnulla-
rum vel potiùs puré apparentium homi-
num, qui fidem nullam ponunt & colocant
in operationibus occultis & arcanis ſive
medicinarum, ſive ullius alius rei, quæ ma-
nifeſtatur in hiſce ultimis ſeculis: quia, in-
quiunt, miracula ceſſant, & ob id, quod;
jam apparet miraculoſum aut admiratione
dignum præſtigioſum eſt, Cacomagicum,
Diabolicum, & per conſequens minimé à
Deo. Et hoc, quidem genus hominum ob-
liviſcitur verborum Sapientis, qui nobis Eccleſ.11.
dicit: opera Domini mirabilia eſſe & glo-
rioſa: ſecreta ſunt opera ejus & inter ho-
mines incognita &c: Et iniqui hi judices
actionem Dei audebunt improbare, ac
condemnare ea, & attribuere illa Diabolo,
eò quòd ſecreta ſunt & ſibi incognita? An
taxabunt ea, quæ longè ſuperant captum
ſuum? Nonne illis hominibus meritò mi-
hi dicere licet, qui in ſcriptis ſuis impin-
gunt in veritatem, ut Petrus Ananiæ? Cur Act.3. & 5.
Satan replevit cor tuum, ut mentireris ſpi-
ritui ſancto, & virtutem Dei diabolo in-
juſté applicares?

Sed, ſi replicabit & dicet, ſe certò ſcire,
virtutem hanc ſecretam & occultam à Deo
non eſſe, ſed à Diabolo: eâ audaciâ, quæſo,
induamus nos, ut quæramus ex eo, quo-
modò ad illud cognitionis pervenerit? vel
quibus medijs acquirebat ſibi illam cum
Diabolo familiaritatem, ut uſque adeò is
ipſi obligetur, ut ſciat ejus ſecreta? Quod
ad illa Dei attinet, novi ea longé abeſſe ſa-
tis à captu hominum ejuſmodi, ad exqui-
rendam rationem ab ipſis: ac ob id Salo- Eccle.8.17.
mon ait, intellexi, quòd omnium operum
Dei, nullam poſſit homo invenire ratio-
nem eorum, quæ ſunt ſub Sole; & quantò
plus laboraverit ad id quærendum, tantò
minus inveniet. Et hoc audax hominum
genus ad inſtar cæcorum equorum (vel
juxta proverbium Anglicanum Blind
Bayards) audebit aſſeverare, virtutem oc-
cultam & abditam in Dei creaturis effici
per Diabolum?

Quod quidem ſi omnino ita ſit, nimi-
rum, ut impoſſibile ſit, niſi divinando ju-
dicare de his myſterijs occultis & abditis
Dei actionibus: equidem ſcire velim, an
quiſquam lector eruditus poſſet eſſe tam
ſocors, ut qui affirmet, M. Foſterum ejuſ-
que aſſeclas ſeu adjutores rectius egiſſe at-
tribuendo rationem ſecreti modi curatio-
nis per Vnguentum armarium Diabolo,
non habentes ullum teſtimonium certum
ex pagina ſacra, quàm Doctorem Flud-
dum, qui omnem aſcribit bonitatem & in-
ter cætera actionem ſanandi in genere
Deo & benedicto ejus verbo.

Ex hoc genere acutorum & emunctæ

naris hominum & judicum agilium atque audacium, qui conſilium ſuum dant contra Dei cauſam diſſolutè & ad pilæ jactum, imò quidem & tam peremptorié perſuadere vellent plebeijs, ſe omnium Dei myſteriorum participes eſſe, quæ humano generi non ſunt revelata, ſed eventu Solo. Ex his inquam, quis aſſiſtit M. Foſtero in incepto hoc Glorioſo, & quaſi cum Gygantibus Titaneis prompti ac parati ſünt obſtare & inſultare Iovi, Saturni aut potiùs Satanæ cauſa, ex illis ipſis, qui calcaribus optimæ fiduciæ ſuæ ac confidentiæ, irritant eum, ut invehatur contra virtutẽ Dei in Vnguento armario: & convitijs proſcindunt me & alios complures, ob defenſionem æquitatis Dei & naturæ ejus creatæ: horum, inquam, mentionem facit, eoſque in dedicatoria ſua Epiſtola ſic tangit.

Nos de Eccleſia Anglicana, deteſtamur curationes magicas ſuperſtitioſas; habemus quàm plures pauperes paræcianos miniſtros (quorum ipſe ego ſum minimus) qui tractare & ſuſcipere audent argumentum & calamos ſtringere ac concionari contra praxes ejuſmodi &c.

Hic videtis areolam præciſi & nimis puri & nimiùm quantum officioſi rudentis ejuſdem, dico, cùm Foſtero farinæ hominum, fractam eſſe ac derectam. Et Herclé Foſterus noſter rectè dicit, Eccleſiam Anglicanam deteſtari curationes ſuperſtitioſas magicas, ut lege tenetur, & ſic etiam cordicitus facio. Sed vellem equidem eum mihi demonſtrativè probatum dare, virtutem Vnguenti armarij eſſe magicam aut ſuperſtitioſam, nec verò naturalem. Quod quidem ad argumenta illa attinet & probationes, quas hactenus produxit ad annihilandum hoc genus curationis myſticæ, invenio illas (teſtor coram Deo & hominibus) uſque adeò debiles & infirmas, ut hauſtu aquæ vitæ fortiſſimæ opus habeant, ne deficiant in aſpectu veritatis, uſque adeo tenuiter armatæ, ut vel minimum halitum veritatis peſſundaret eas & ſpiritu ipſas privaret: Quòd ſi ipſe cum omnibus adminiculis ſuis, quæ aſſeclæ ipſius præſtabunt illi, probabit meliùs, forſan ad credendum inducemur: ſed,

Si cœlum ruat, habebimus alaudas.

Secunda ratio ſeu intentum mundanum, quod ipſe obvelat & contegit velatura ſimplicitatis & ſanctitatis, puræ eſt privatæ aſtutiæ cauſa, nimirum ad acquirendum favorem & ad occultum ſervitium Chirurgis præſtandum, ex quorum progenie ipſe eſt oriundus: Cùm enim perciperet, hoſce fratres ſuos malé & indignabunde reconciliare bonum illud aſſiduum, quod hæc magnetica curatio quotidie præſtaret compluribus creaturis Dei infirmis & vulneratis; idque non ſine magno præjudicio praxeos & commodi eorum; rebatur ipſe fore dignum, ſervitiumque meritorium illis hoc modo fieri, ſi ſuſciperet calumniationem & extirpationem mali tanti ocularis, Reipublicæ illi exiguæ inde redundantis: atque illi procul dubio percipientes eum impudenter confidentem naturâ, et etiam exſuguiſtatus (ut in ejus Epiſtola ad Lectorem apparet, ubi dicit, ſe eſſe infra invidiam, & ſe habere modicum ſaltem reditum Eccleſiaſticum) ac ob id magis incurium, deſperatum; & per conſequens aptiorem ad explodendum & invehendum & ad laceſſendum ſe meliores, malignis ſermonibus ac dicterijs (quis enim uſque adeò ſtolidus eſſet, ut dilapidaret ac conijceret pecunias ſuas in Cameram ſtellatam pro libellario ſeu potius convitiatore, qui parum aut nihil poſſidet?) & ad damnandum præcipitanter & præpoſteré ſine ulla modeſtia aut conſcientia, quæ jam à Deo judicata ſunt; admodùm lætabantur hunc eligere virum tanquam perditum in ſymbolo gregum illorum anté amiſſorum, ut qui feſtinanter aggrederetur & ſubiret ſine modeſtia, judicio & ingenio talem provinciam, nimirum tam ad adimendam huic Vnguento armario famam inter homines, quàm ad me laceſſendum falſis & ſcandaloſis imputationibus, eò quòd ſuſtineam, illud eſſe tantùm naturaliter magicum, ac ob id licitum & nullatenus diabolicum. Iam verò hoc ita ſe habere, res manifeſtata eſt quatuor evidentiſſimis obſervationibus: quarum prior eſt, quia hoc negotium tangit præcipuè Chirurgorum allodium: ac propterea haud eſt abſimile, quin illi ſint amici ejus, quos citat in Epiſtola ſua dedicatoria, ubi in hunc modum loquitur.

Mallem equidem jacturam facere propriæ reputationis, quàm homines ſalutis ſuæ. Amici mei, ad quorum petitum ſuſcepi hunc tractatum &c.

Hîc videtis velum ejus religioſum; & itterum detegit aſtutiam ſuam occultam: prætendit zelũ pro conſervatione & ſalvatione multorum: & poſtmodum dicit, ſe ſuſcepiſſe illud ex petitione quorundam amicorum, quorum nonnullos majuſcula litera appingit margini I. S. & E C. jam verò qui nam hi ſint explicitè, titulus latinæ Epiſtolæ ejus exprimit: invenietis eos procul dubio, cùm agnoveritis eos ſuperbos, & ſeditioſos homines, profundæque capacitatis ad determinandum hoc dubiũ, quod nos intra manus habemus: Magnanimi jurati viri, inquam, qui dent Veredictum ſuum ſuper tam profundo Myſterio Philoſophico: Deus præſervet Authoritates eorum bene moratas amicis meis, inquit, Iohanni Scoto & Edwardo Chalæo, &c: I. S. E. C.

leo &c: Itaque hoc penſum nullos, ut dixi, magis concernit, quàm Chirurgos, illumque eos exiſtirpare amicos ſuos familiares, confirmabit conſequentia. Secunda obſervatio eſt, quoniam hic author noſter nobis adverſus erat filius barbitonſoris Chirurgi. Hinc inſignis illa teverentia, quam portat erga ipſos, tribuendo illis titulum Armigerorum. Tertia manifeſta redditur per eximiam & inuſitatam Epiſtolam latinam, in libro quodam Anglico, quem dedicavit ipſis: Denique, quia nonnulli eorum (ut edoctus ſum) cum ipſo tendebant ad gratulandum ipſi & ad procutandum illi privilegium libri ejus imprimendi, tam contra Vnguentum armarium, quàm me ipſum nomine, cùm plus modeſtiæ & continentiæ potuiſſet gubernare eos, quàm tam ſerio inſtitiſſe & expetiviſſe Privilegium Pamphleti ſcandaloſi, cujus pars, inquam, modo ignominioſo & infami tangit memetipſum nomine ad carpendum de induſtria, ac ſauciandam (quantum quidem in ipſis erat) incommaculatam meam famam ac reputationem; idque immediatè, poſtquam immodeſtus ille ac præpoſterus ejus compoſitor fuiſſet reprehenſus, repulſus ac reijectus à duobus viris modeſtis ac eruditis, pro ijſdem inurbanis & calumnioſis inſolentijs.

Admodum obligatum me agnoſco hiſce fautoribus mei Antagoniſtæ, eòque magis, quantum etiam uni atque alteri collegarum meorum; quidam illorum exſibilabant & illudebant me, ob ejuſmodi convitia, quæ ipſe oſtentatione quadam expreſſerat in ejus libro adverſus me, & ante ejus privilegium & ſimiliter ex hinc: Sed, ut aſpernor illorum calumnias, quippe nimis demiſſas ad ſubmergendam famam meam; ſic Deum precor, ut ijs ignoſcat fatuitates eorum & peſſundet eorum malitiam: non quidem omnes accuſo, ſed aliquos: Nam equidē novi eſſe inter eos quoſdam, indolis magis eruditæ, diſcretæ, ac modeſtæ, hoſce, ut & mihi ignoſcant, oro, ſi juſtè loquor, idque ad rem, cùm me ipſum tam indignanter irretitum inveniam à nonnullis eorum ſocietatis, ſi curarem eos nec ne. Quare præfatâ eorum veniâ, hunc in modum procedam in Hiſtoria mea.

Supradictus nobilis & Capitaneus Stiles cum Sir Bevis Tellwell, qui hoc unguentum poſſidebat à perſona illa nobili, ac præſtitit per illud complures admirandas & deſperatas curationes & M^r. Wells Dedfordienſis, eruditus ac honeſtus generoſus, curaverunt ad minus (ut volunt illi probatum dare) mille homines per hunc curandi modum. Et jam quidem ſunt quam plures alij & viri & mulieres, qui lucrum fecerunt ex hoc Vnguento armario, & quotidie multum beneficij in hoc regno per illud præſtant: Hinc dolor, hinc Lachrymæ! Hinc, inquam, oritur dolor & tormētum Chirurgis, tam civitatis Londinenſis, quàm cujusvis alius condirionis. An verò ſat cauſæ non habent, cum amittant eam praxeos quantitatem, quæ crumenas eorum inferſiſſet ac inſtruxiſſet? Act. 19.
Nunquid hic erat Caſus aurifabrorum Epheſiorum, qui percipientes, quæſtum ſuum, quem in vocatione & arte ſua lucrabantur & pariebant per idolum Dianæ, quod ut periret, non abſimile erat per D. Pauli virtutes miraculoſas, tam in perſanandis morbis, quàm ſecus (nam in eodem capite dicitur, Deum haud modica operatum fuiſſe miracula manu D. Pauli; ita, ut ab ejus corpore ad ægrotos ſudaria deferrentur & morbi recederent ac Dæmonia exirent ab ipſis) in ſalutifera prædicatione Chriſti, in tota civitate tumultum excitabant, perſuaſione ac petitione cujuſdam, nomine Demetrius aurifabri, ut hoc pacto decernerent & abrogarent prædicationes ejuſmodi & operationes miraculoſas D. Pauli, tam in curando, quàm aliter, quas efficiebat non ſolùm in illa ipſa civitate, ſed per totam Aſiam, exclamantes contra omnem veritatem & rationem: Maxima Diana Epheſiorum! ita perperam inferentes, D. Pauli Doctrinam erroneam & miracula ejus eſſe Diabolica. Nunquid propugnator hic & Athleta Chirurgorum (intelligo M. Foſterum) agit partes in omni puncto Demetrij illius Epheſij, quatenus conſpirat cum artiſtis vocationis ſuæ paternæ, ad excitandam totam civitatem, imò & regionem ipſam, ut murmurent & doleant, actu virtuoſi illius doni, quod Deus Vnguento armario impertivit, & exclament contra eos, qui eo utuntur ad Dei gloriam & proximi *Euexian*; eò quòd derogat ac decerpat de emolumento & queſtu à vocatione Chirurgorum. Nonne Demetrius ſub prætextu zeli & religionis erga falſam & Ethnicam Deam Dianam, derogabat, quicquid poterat de honore & Gloria Ieſu Chriſti; idque præcipuè ſocietatis aurifabrorum commodi & queſtus gratia? Et, an non M. Foſterus conſimili modo ſub umbra hypocritica, ſeu ſynceritatis velo, aſcribit poteſtatem ſanandi per Vnguentum armarium Diabolo, falſo Deo hujus mundi: atque ita faciendo derogat & decerpit de Divino honore ac virtute veri Dei, qui fecit cœlum & terram, ut inde inficiat & intoxicet opiniones virorum virtute præditorum ac bene ſentientium, & à veritate eos diſtrahat falſis ſuis perſuaſionibus, prout Demetrius agere conabatur cum honeſtis Epheſijs: Nam, quatenus ille factione ſua Chirurgica videtur exclamare ad inſtar alterius Demetrij: Magnus eſt noſter Æſculapius ſeu Chirurgorum Deus, & ejus inventiones Balſamorum, Emplaſtrorum & Vn-

Digitized by Google

guentorum: & conſequenter Diabolicum eſt Vnguentum armarium, quod perſanat omnia vulnera miraculoſè ad intetvallum & non per contactum: Nonne Galenus ſimiliter invehebatur in Chriſtum, ejuſque diſcipulos, eò quòd ſanabant in tam miraculoſa diſtantia, idque ſine ulla oculari demonſtratione? Et cur? Ratio, quia non poterat curare ſpiritualiter in diſtantia, ſed ſolummodo groſſo modo ac contactu immediato.

Itaque ſi in modum Agoranomi Epheſij verbis rationis & veritatis quærã ac coner placare rumores iniquos injuſtos & Zelos ſuper vacaneos ab hoc noſtro ſpongifero Demetrio excitatos, & cũ verbis veritatis aſcribere illud Deo Patri & Filio ejus Ieſu Chriſto, qui ſpectat ad eum, ac renuntiare palam diabolo ejusque miniſtris omne bonum, ac ob id quamlibet ſalutarem ſanationem ſpectare & pertinere ad Deum Creatorem omnium, nec verò ad ullam vilem creaturam, multò minus ad diabolum. An (reris) aberro? Nonne, quæſo, erat ab hæc ipſa verba Pauli, ut in concione ejus Athenis, Demetrius ejuſque artifices uſque adeò commoverentur & conturbarentur.

Act.17.24. Dominus, inquit, qui fecit cœlum & terram non habitat in manu factis templis, nec colitur manibus humanis, ac ſi ullius rei indigeret, ſiquidem omnibus dat vitam, inſpirationem & omnia: Ex uno ſanguine omne genus humanum condidit &c: Nam in ipſo vivimus, movemur & ſumus: Nam ſumus etiam ejus generatio &c: Quatenus igitur ſumus generatio Dei, non exiſtimare debemus, Deitatem auro & argento ſimilem eſſe, aut lapidi arti & inventione humana exſculpti.

Indignabundus hic Demetrius ejuſque aſſeclæ, nimirum Deitatem non eſſe auro vel argento arte exſculpto ſimilem; quod ſi tuliſſent, nemo attuliſſet idola Dianæ ab ipſis effícta. Simili modo factio hæc Chirurgica proclamat Vnguentum armarium, verentes ne pauci vulnerati adhibituri ſint eos in curam, cùm fruſtra fiat per plura, quod fieri poteſt per pauciora: Vanum eſſet vulnerato torqueri percuſſionibus, erodentibus corroſivis, inciſionibus ac doloroſis tentarum impoſitionibus, præter inſignem contractum & pacta pro curationibus, & ſorſan & jam parum inſpectionis ac curæ à Chirurgis, quando actus Divinus immediatus operatur illud gratis; ſuaviter, ſi ne tentis doloroſis aut inciſionibus gravibus, idque boneſtè abſque ulla mala conſcientia: Si quidem Dei eſt ſpiritus, qui æquè in ſanguine ac unguento operatur: Nam (obſecrò vos) obſervetis verba D. Pauli, quæ ſi commoveant aurifabros Epheſios, multò magis ſtimulabunt Chirurgos ejuſmodi tenaces, quibus virtutem hanc excellentem & Divinam in Vnguento armario ſtrangulare & ſuffocare animus eſt, cujus originale eſt ſanguis. Quæ verba, ut majori cũ ſoliditate concipiatis, colligatis ex ijs & coacervetis neceſſe eſt hæc tria diſtinctè: Primò, Dominum eſſe, qui creavit cœlum & terram: Ex quibus colligimus, eum, qui condidit cœlum & terram eſſe conductorem & operatorem & in ſpiritu & in corpore tam majoris, quàm minoris mundi, id eſt, hominis: Ac propterea nec ſaga nec Diabolus operari poteſt ad ſanitatem, ſuſtentationem & præſervationem utriuſlibet, prout conſequens confirmabit: Nam, Textus ait, dat vitam inſpirationem & omnia: Deinde formavit omne genus humanum ex uno ſanguine & Spiritu: Ac proinde operatur omnia in omnibus, & in ſanguine humano generaliter, tam ad vitam, quàm ad ſanitatem: Atque iterum: Spiritus oſſium hominis mortui, & per conſequens eorum excreſcentia, quæ originaliter ortum ſuum ducit ex ſanguine humano, in quo ex parte Dei, Spiritus vitæ delitescit, homogeneam habet relationem ad ſanguinem hominis viventem: Nam, quatenus Textus dicit, omne genus humanum eſſe ex uno ſanguine ſolummodò; ac propterea hæc unio ſymphoniacæ aut ſympatheticæ harmoniæ per M. Foſteri phantaſticam activitatis ſphæram non facilé limitatur: Nam Textus ſequens ad Athenienſes eſt, in ipſo vivimus, movemur & ſumus: & ultimò, nos eſſe generationem Dei, & hanc ob cauſam Chriſtus nos fratres ſuos vocare ac filios Dei non dedignabatur: Nec ſufficit dicere (ut præciſi illi aſſolent) hoc tantum intelligi de credentibus, & non de infidelibus: Nam D. Paulus in eo ipſo tempore., cùm prædicaret hanc Doctrinam, loquebatur ad Idololatras, & alios, Deos ignotos adorantes, ac tantum ipſos ſcire voluit, nimirum ipſos vivere, moveri ac eſſe in vero Deo, & hunc Dominum dare vitam, inſpirationem & eſſe, & eos eſſe omnes ex Dei generatione
Totum hoc veré docebat, ut inde dimiſſis ac relictis Dijs falſis converterent Rom.12.32.
ſe ad verum Dominum & ſolum Deum, à quo, per quem, & in quo ſunt & perſiſtunt in ſua eſſentia, pro ut alibi declarat.

E memoria igitur excidat Demetrij illius Dea Diana & curativus Foſteri Diabolus, privetur omni potentia imaginaria & praxi in curandis vulneribus: Ac tandem expectationes omnium Chirurgorum avarorum, prorſus exſibilentur & annihilentur per inviolabilem hanc Apoſtoli aſſertionem.

Et ſi ſint, qui vocantur Dij vel in cœlis 1.Cor.8.5.
vel in terris (ut ibi ſunt multi Dij & Magnates ac ſatrapæ) nobis tamen unus Deus, qui eſt Pater ille, à quo ſunt omnia & nos in ipſo; ac unus Dominus Ieſus Chriſtus,

ſtus, per quem ſunt omnia, & nos per ipſum: Sed quiſque non habet cognitionem illam.

M. Foſterus notet hoc probé: Ac ſi diceret: Licet Demetrius Ephesſus cum ſuis asſeclis tribuebat omnem potentiam fictitiæ deæ Dianæ, & Foſterus ſecretam & mirandam potentiam curandi per unguentum armarium Diabolo, ut Principi hujus mundi, ſine ulla hujus Textus conſideratione: Tamen conſtat eſſe Deum Patrem, à quo ſunt omnia, ac per conſequens, hic actus in curando (& per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, per quem ſunt omnia) & ob id quodlibet benedictum Donum ſanationis: Nam Salomon aſſeverat, eſſe mundum, qui curat omnia: Sed, inquit Textus, quilibet non habet illam cognitionem &c: Quare M. Foſterus eò magis incuſandus, qui profitendo nomen Miniſtri Dei, in hoc puncto imperitus eſt, vel ad minimum, ſi ſciret, in reprehenſionem juſtam incideret & apud Deum & apud homines, ut qui tam obtuſé loquatur, & contra conſcientiam ſuam, ullius privatæ ſocietatis aut mundanæ affectionis cauſa; imò facile apparet, illum turbatum fuiſſe tunc conſcientiâ ſuâ, cùm tam hæſitanter & inconſultè ſcriberet de originali cauſa hujus curationis: Nam primò omnium pagina 8. dicit, non eſſe unguentum, quod curet, ſed Diabolum, ſecreta ſcilicet applicatione medicinarum reliquarum: Alibi, nimirum pagina 17. agnoſcit, actum curandi eſſe Vnguentum, ſed concludit eſſe Magicum ratione ſuperſtitioſarum obſervationum in collectione ingredientium & inpetunctione armorum. Tandem pagina 39. videtur aſſeverare, eſſe ablutionem vulneris ex urina & ſedulam diligentemque intuitionem in præſervanda illius munditie, quæ perficiat hanc curã. Quibus verbis adimir huic unguento omnem virtutem & actualẽ potentiã à Diabolo: Sed pagina 7. Dicit, eſſe Deum ſolũqui curet ad ejuſmodi intervallum, quatenus ejus eſſentia eſt infinita, & eſt omnia in omnibus, nec verò ullum Angelum: Bonus vir, ut videtis, eſt in varijs opinionibus, Deus ipſũ revocet & cerebellum ejus magis reddat tranquillum & conſiſtentiæ ſolidioris atque naturæ conſtanrioris, alioqui compluribus verbis in poſterum turbabimur; ſed parum ad rem. Audio, illum volumine impietatum nonnullarum mihi minari, quas in operibus meis reperit. Equidem hoc certum atque perſuaſum habeo, illlum Merſemium illum ac Gaſſendum duntaxar ſuam ſimiam vel pſittacum relaturum: profitetur, enim illos magiſtros ſuos: Quapropter quàm citò idem ei condimentum ſeu reſponſum præbebo ac ſuppeditabo, quod illis exhibui. Appareat modò, ſi audet, etiam munitus quovis ſatellitio, quod domeſtici ejus aſſeclæ præſtare ipſi poterunt, equidem nec ipſum moror, nec Marſenuum, nec Lanovium, nec Gaſſendum magiſtros ejus papanos: Nam eſt mihi (ut ſpero) veritatis ſcutũ pro defenſione mea.

Iam progrediar ad caput proximé ſequens, in quo expreſſurus ſum Hiſtorias nonnullas quarundam curationum Magicarum, quæ ex mea opinione multò ſunt admirábiliores his unguenti armarij.

CAPVT. VI.

In hoc capite nonnulli effectus magnetici ſeu ſympathetici exprimuntur, qui multò admirabiliores apparent his unguenti Armarij.

SIr Nicolaus Gilbourne in epiſtola ſua retulit mihi hæc verba: Nuper (inquit) archillis quædam, Domina Balegli erat in East well. Domi Comitiſſæ de Winckelſey: Nobis in ſermones aliquos incidẽtibus Vnguenti armarij, ipſa mihi narravit, maritum ſuum proximé defunctum, ſir Walther Raleg ſubitò ſiſtere ſolitum hæmorrhagiam cujuſvis vulneris humani (etiam ſi longe vel procul ab illo abſit) ſi haberet ſtrophium ſeu ſudarium, vel aliam quandam lintei particulam ſanguini hominis ad ipſum miſſo intinctam: Si hoc fiebat arte Diaboli, equidem exiſtimo virum uſque adeò ſapientem, qualis erat ſir Walther Ralegh vel relicturum illud, vel ad minus non exerciturum fuiſſe eam curandi ſeu potius ſanguinem ſiſtendi rationem.

Quatuor ad huc ſunt hiſtoriæ, quas vobis relaturus ſum, quarum duæ priores exoticæ ſunt; duæ poſteriores actæ fuerunt inter Domeſticos, nimirum Anglos.

Prior ultramarinarum Hiſtoriatum contigit in Italia, ibique uſque adeò famoſa ac notabilis fuit, ut ad hoc præſens uſque ſit inſtar fontis in ore incolarum, ut ex relatione eorum habemus, qui per illas regiones iter fecerunt; imò dantur etiam authores bonæ notæ, qui illa actu ſcriptorum ſuorum monumentis mandaverunt. Res ita ſe habebat. Erat quidem Magnatum apprimé nobilis Italus, qui caſu fortuito naſum amittebat in prælio vel conflictu: Huic Nobili conſulebatur ab ejus medicis, ut, arrepto aliquo ex mancipijs ſuis, vulnus in ejus brachio infligeret & è veſtigio adjungeret naſum ſuum vulneratum ad bráchium vulneratum mancipij ſui, idque firmiter conſtringeret ad tempus

dum caro unius uniretur & aſſimilaretur alteri. Nobilis ille conſenſum adeptus eſt alicujus mancipiorum ſuorum pro amplo promiſſo libertatis ac præmij : Duplicara caro uniebatur & eadem ſimiliſque facta erat, & portio carnis exſcindebatur ex brachio mancipij ejus ac inſtar naſi Nobili illi efformabatur, atque ita à chirurgis tractabatur & aptabatur, ut verum ac genuinum naſum referret : Mancipium hoc modo poſt curarionem & remunerationem manu mittebatur, atque Neapolin diſceſſit : Accidit autem, ut mancipium morbo laboraret & moreretur, quo ipſo momento naſus nobilis prædicti gangrenâ conceptâ putreſcebat. Exinde pars ſeu portio naſi, quam ex mortuo poſſidebat ex Conſilio Doctorum abſcindebatur, atque ipſe animo alacri experientiâ ante dictâ, ſequebatur conſilium ejuſdem medici, hoc eſt, ut more conſimili vulneraret proprium ſuum brachium & applicaret vulnus naſo ſuo vulnerato ac mutilato, & patienter perferret, dum omnia eſſent completa, ut ante: Ipſe animoſitate ac patienriâ ſubibat periculum, atque ita naſus continuabat cum ipſo ad mortem uſque.

Quid? An exiſtimare nos oportet hoc opus actum Spiritus Dei in homine, aut deceptoriam ac præſtigioſam operationem ac impoſturam Diaboli? Iudicabitur id herclé à ſapientibus neceſſariò ab illo benigno actu Spiritus vivificantis Dei procedere, qui operabatur per viam vitæ ac vegetationis in utroque non ergo mirum eſt (uno vivente Bulongniæ in Italia atque altero degente Neapoli) quòd juxta M. Foſteri dogma nec excelſi & ſublimes Hetruriæ montes, nec etiam altiſſimi Appenini montes poſſent ſiſtere concurſum & motionem duorum horum ſpirituum, ſeu potiùs unius ſpiritus, in binis corporibus continuati, ad inſtar funiculi à duabus extremitatibus extenſi à diſtantia tam longinqua : Certè M. Foſterus dicet, hoc eſſe Magicum ac Diabolicum.

Secunda ultramarina Hiſtoria hæc erat.

Cùm Romæ degerem, ſocietatem inieram cum erudito admodum & artificioſo homine, dicto M. Graterus, natione erat Helveticus, ob inſignemque in Matheſi & in arte motionum ac inventionum Machinarum peritiam, in magno erar pretio apud Cardinalem S. George, Generoſus hic, optimum me docuit artificij mei in ejuſmodi praxibus : & inter cætera tradebat mihi hoc experimentum Magneticum, tanquam magnum ſecretum, certum faciens me, probatum eſſe in patria ſua ſuper multos felici cumſucceſſu. Quando (inquit) aliquis membrum habet extenuatum & gracile, aut alio modo conſumptum, ut brachium exſiccatum maraſmo, crus, pedem, vel ſimile, quod medici vocant Atrophiam lumborum : Exſcindas neceſſe eſt ex illo membro, ſive ſit pes ſive brachium, ungues, pilos ſeu partem aliquam cutis, tuncque ſalice perforata terebrâ ad medullam arboris uſque, foramini imittes abſciſſos ungues ac cuticulas & cum paxillo ex eodem ligno facto, obtura : Obſervando ſemper, ut in hac actione luna creſcat lumine & boni planetæ ſint in ſigno multiplicativo, ut Geminis & fortunati & potentes ſuper ſaturnum, qui magnus eſt ſiccator. Eundem effectum (inquit) in te deprehendes, ſi unguibus ac pilis à membro exſectis incluſeris radici Corgli, claudatur probè foramen cum arboris cortice & tum poſteà terra cooperiendo; & (inquit ille) probatum eſt experientia, quòd, ut arbor quotidiè creſcit ac floret, ſic etiam patiens ſenſim ſanitatem recuperabit : Sed diligenter obſerves, neceſſe eſt motum corporum cœleſtium ac inprimis ſolis & Lunæ, cùm hoc peragitur. Et pro hoc ſcopo, aperiebat mihi tempus commodum, quando nimirum præparatio ad ejuſmodi curationem fieri deberet. Sed proh dolor! Quid feci? Sufficit jam M. Foſtero, ut exclamet, hoc eſſe Magicum.

Ecce hîc ſuperſtitio in ſummo gradu! Nunquid dicebat pagina 7. eſſe Aſtrologicum, ac ob id ſuperſtitioſam obſervationem, ullum colligere ingrediens aut quidvis exſequi, attendendo & expectando, quando Luna eſſe deberet in tali aut tali domo cœleſti; & ex ſcripturis Aſtrologos, Cacomagos & veneficos ad inſtar avium unius ejuſdemque plumæ conjungi atque in unum faſiculum colligari.

Dignum ſané expletum in generoſo hoc urbano! ejus cæcitas ducit ipſum ad hoc, ut etiam in cæteris : Nam, primò concludit, omnem Magiam generaliter eſſe damnandam ac Diabolicam, quia una ſpecies ſeu potius membrum ejus, meritò exilio committendum é memoria Chriſtianorum : Ac ſi non eſſet Magia naturalis, per quam Salomon cognoverit omnia in natura myſteria eorumque operationes; imò, ac ſi tres ſabæi divulgaſſent ac revelaſſent verum Iudæorum regem natum eſſe per Magiam Diabolicam.

Quid nunc? M. Foſtere; an hi tres ſapientes Cacomagi erant, vel quales approbat ſcriptura, & nos Chriſtiani celebramus feſtum in memoriam eorum?

Vera

Vera monachi Merſeoni ſimia ! nam damnat omnem Magiam ſine ullis ſpecierum exceptionibus , atque ita non meminit, Magum lingua Perſica eſſe ſapientem ſeu ſacerdotem : & pari modo bonus hic vir more magiſtri ſui damnat ac reijcit omnem Aſtrologiam , ejus membri gratia, quòd veré ſuperſtitioſum ac illicitum eſt, non conſiderando, veritatem in utroque, tam in Magia, quam in Aſtrologia falſo contaminatam & in abuſum raptam eſſe à mundanis ſuperſtitioſis , atque hinc cauſam proceſſiſſe, bona in oculis imperiti abhorreri ac damnari , cum malis , malorum gratia : atque hunc in modum bonitas abſorbetur ab hominibus nauci per tenebras ſine ullo omnino diſcrimine.

Scire igitur vellem antagoniſtam noſtrum ſpongiferum , quatuor eſſe Aſtrologiæ ſpecies in genere. Prior verſatur circa aëris mutationem , & prædictionem tempeſtatum, morborum, caritatis annonæ, ſeu fertilitatis &c: Secunda prædicit alterationes ac mutationes ſtatuum, ut etiam bellorum ſeu diſpoſitionis pacificæ in mentibus homioum. Tertia initerpretatur electiones temporum & nativitatum : Vltima dirigitur ad fabricandos Characteres, ſigilla & imagines, quæ, eò, quòd ſe ipſam miſcet cum actionibus ſuperititioſis & facta eſt ſeu deflexit in inſtrumentum ad abuſum & ſcandalum impiorum hominum, ac præcipuè, quia inſinuatio Diabolica ad vitium & impietatem, facilè deprehendi poreſt in illa ab omnibus veris Chriſtianis , repudianda ac pro illicita eſt reijcienda. Quid ? An Scriptorum Calendariorum ſcientia ob haſce Foſteri noſtri exceptiones , abroganda? An medici cogentur relinquere ac negligere horas Electionis ſuæ in Colligendis ſimplicibus , aut ſanguine mittendo, aut ſecandis capillis atque unguibus , aut ſiſtendis Laxationibus , aut ventrem reddendo fluidum propter tanti viri dehortationem ? Nonne amicus medicorum aſſeverat , cœli influentiam juvare poſſe operationem medicinæ ? Nam (inquit ipſe) ſæpenumerò laxativæ medicinæ ab imperitis medicis adminiſtrantur ſub influentia cœli operante contrarium, ſeu ſtipticum effectum, atque ita impediuntur: ſimiliter inquit : Quandocunque medicina datur ad ſiſtendum , cùm cœli influentia eſt lubrica & laxativa & tunc perdit effectum ſuum medicina. Et hanc ob cauſam Halij refert , medicus Aſtrologiæ imperitus, ſimilis eſt cæco , baculo viã exploranti. Et Ptolomæus, bonum aſtrologum avertere poſſe multos effectus ſtellarum futuros. Nonne Galenus & Hippocrates ſatis ſuperque verba faciunt in ſuis Criticis tractationibus de neceſſitate obſervationis Lunæ motus ? Sed ut tranſeam hæc.

Quid dicemus ad Agricolæ obſervationes temporum, tam in ſerendo, quàm in metendo ? Si hoc non ſufficiat ad adverſarij noſtri violentiam ſiſtendam & compeſcendam, veniemus ad ſacræ ſcripturæ teſtimonia pro confirmatione tam electionis temporum , quàm ad probandum, influentias cœli operari tam benignos , quàm malignos effectus. Quod *Eccleſ. 3.* ad primum , dictum eſt : Eſt plantandi tempus & tempus extirpandi , quod fuit plantatum , eſt tempus belli & eſt tempus pacis &c. Et ſyracides : in bono *Eccleſ. 7.* die, inquit, fruere eo, quod bonum eſt, & cave à maligno die , ut Deus unum creavit , ſic etiam alterum ordinavit : & D. Paulus vult nos indui ſcuto Dei , ut *Epheſ. 6.* poſſimus reſiſtere Diabolo in die infortunato : Iam igitur , ſi Stellæ ſint diſtinctrices ac duces temporum , ut Moyſes nobis perhibet, influentia ſané ſive ſit bona ſive mala, pro illis, bonos vel malos facit Angelos habere plus minusve Dominij ſuper creaturis : Eſſe autem malas influentias de deſuper , verba hæc Davidis teſtantur : Deus eſt cuſtos tuus , Sol *Pſalm. 121.* non percutiet te diurno tempore, nec Luna nocte : Nonne verò eſt in vulgus notum , Lunam eſſe cauſam Epilepſiæ ? Vbi planiſſimis verbis in Evangeliſta dicitur , poſſeſſum illum, fuiſſe lunaticum? Similiter eſſe bonas influentias de deſuper hoc Iobi Textu arguitur : Potes ne in- *Iob. 38. 31.* tercipere jucundam Pleiadum influentiam , aut Orionis vincula ſolvere ? Poteſne producere Mazzaroth in ſuo tempore ? Poteſne etiam conducere arcturum cum filijs ejus ? Noſtine curſum cœli ? aut potes regulam illius terræ apponere ? &c: In hoc ſiquidem Textu beneficarum ſtellarum influentiarum, mentionem fieri invenimus : & hîc etiam expreſſé notatur, cœlos potentias ſuas habere ſuper terras.

Audacter itaque affirmo , omnem Aſtrologiam non interdici nec vetitam eſſe , quatenus obſervatio ſpecialis haberi poreſt à ſapientibus de influentia Stellarum : & pro hoc ſcopo, horæ electiones ſunt debito modo obſervandæ, juxta hanc vel illam influentiam , quæ operi noſtro maximé conveniens ac propria eſt. Iterum , quandoquidem , M. Foſterus aſpernari videtur 12. ſigna Zodiacalia & eſſentiales eorum operationes ſuper terras ; videat , eos , qui notas ſuas allaterales fecerunt ſuper Textum , interpretari verbum ſeu vocabulum Mazzaroth , quod ſignificet 12. ſigna , quæ poſſident 12. domos cœleſtes ; quo conceſſo , obſerva concluſionis Textum : Poteſne regulam apponere terræ ? Ex quibus conſtat , 12. ſigna habere regulam ſpecialem ſuper terram & creaturas inſuper , idque per Dei deſtinationem & ordinationem.

Ex hoc manifeſtum redditur, non eſſe ſuperſtitionem Cacomagicam in obſervatione temporum, dierum ſeu horarum, in quibus hæc vel illa ſtella dominium habet pro colligendis ingredientibus aut pro præparatione & adaptatione medicinarum aut aliarum rerum curationi humanæ aptarum, ut M. Foſterus ſiniſtrè aſſeverat.

In hujus autem membri concluſione diſcernere licet per experimentum anteà dictum, quando vis vegetativa plantæ operatur in partibus excrementitijs membri cujuſdam tabidi ſeu marcore conſumpti, non aliter, quàm unguentum in ſanguine amputato, & quomodò ſpiritus Vnguium illorum, & crinium ac cutis participet cum illo membri Gracilis & extenuati, non ſecus ac ille in ſanguine Vnguenti cum ſpiritibus cruentis vulnerati, vel ac exctementa urinæ cū ſanguine icteritia infecto, ut vobis dicetur in poſterū, alioqui non poſſent conferre aut expirare ſpiritum vegetantē plantæ ad membrū affectū, nec etiā poſſet ſpiritus in membro deficiente ſeu magneticé affecto, attrahere ſpiritum vegetantem plantæ ad ſe, ut additione poteſtatis ejus, poſſit eò citius proſperari ac convaleſcere.

Communiter inter nos obſervatum eſt, imò & familiare in vetularum praxi, ſi fruſto bubulæ recētis, probè perfricentur verrucæ, ſive in manu ſive in membro quodam alio, illudque terræ inhumetur, verrucas paulatim decreviſſe, prout bubula putreſcit in terra, idque ſi homo, qui verrucis infectus eſt, degat procul à loco, ubi bubula inhumata eſt ac terræ mandata. An neceſſe eſt, hoc curandi genus, etiam ſit Cacomagicum ſeu diabolicum; imò Herclé æqué ac reliqua, ſiverum illud ſit, quod M. Foſterus ejuſque aſſeclæ aſſeverant.

Poſſem equidem memoriæ cujuſlibet lectoris tradere ſolitas illas concluſiones in magia naturali, quæ probè ponderata, ut opinor, ſatis ſuperque quovis ſapientis judicio manifeſtarent, quàm procul abeſſent ab ulla diabolica praxi aut commercio; ſed, quia vereor, ne ſic faciendo tædioſior quàm delectabilis ſim cuilibet curioſo, venio breviter ad duas hiſtorias domeſticas, quas vobis anteà ſum pollicitus.

Prima domeſticarum noſtrarum hiſtoriarum eſt hæc: in hoc præſenti, Generoſa Honeſta ac religioſa degit Londini, quæ herbam dictam roſam Solis quæ circum circa parvas habet ſiliquas, quæ apetiri ac dilatari & contrahi iterum poſſunt, immittit aquæ plantaginis & clauditur illa atque contrahitur. Iſta igitut Generoſa, cùm fœmina in puerperio laborat, propinat ei parum aquæ plantaginis, & licet parturiens videatur obſtetrici omnium promptiſſima ad edendum fœtum: tamen ſi generoſa dicta percipiat vegetabile contractum, concludit eam falli, nec rem ita ſe habere, atque ita exitus oſtendit ſané. Hæc hiſtoria referebatur confirmata à Doctore honorifico & ejus Pharmacopola, qui aſſeverant, quaſdam obſtetrices hoc tempore, in uſum adhibere naturalem hanc concluſionem.

Iam verò non ignoro equidem, D. Foſterum dicturum, & hoc eſſe diabolicum & ſuperſtitioſum. Bone Deus! quid hic vir relinquet aſcribendum & attribuendū Soli actori, in omnibus operationibus, tam vulgaribus, quam myſticis, cùm nihil ſit occultum, aut rarum in hoc mundo, quod ſuperior hic diabolis actor, quàm ego ſum illi inſerior veneficus, ut me vocat, non attribuit magiſtro ſuo Diabolo, ita ut Deus ſaltem agnoſcendus ſit agere in rebus vulgaribus ac viſibibus: Sed quod omnia attinet occulta myſteria, eorū activitas procedat neceſſe eſt à diabolo, & illi ſoli tribuatur. Denique cernimus admirandam quandam ſympathiam inter vegetabile, minerale ac animale, & partes corporis humani, ut Forfara formata ad inſtar pulmonum conducit pulmoni: Herniaria rupturæ: Hepatica hepati, Euphraſia oculis. Atque iterum inter mineralia aurum pro corde & argentum pro cerebro, ſulphur pro pulmonibus; ferrum pro ſplene, ſi ad diaphragma ſeu ſplenis regionem geſtetur. Et cur non herba eandem haberet relationem ac correſpondentiam in natura cum matrice, idque ratione aquæ plantaginis quæ communicabat naturam unius cū altero, aëre exiſtente communi mediò.

Poſterior domeſtica hiſtoria eſt hæc: Eſt nobilis vir in hoc regno, non mediocris ac vulgaris ſamilæ, tituli ac juris, inter Nobilitatem Anglicanam, ſapientiſſimus, graviſſimus; ætate provectus ac religioſus generoſus, inquam, qui ultra centenos ſuo tempore aurigine liberavit, patiente diſtante ſeu abſente per 10. 20. 30. 40. (imò verò, ut ille atque alij retulerunt) feré 100 milliaria ab ipſo: & eorum complures, quos ita curâtar diu conflictati ſunt ſub duro onere hujus morbi, antequâm ad ipſum accideſent; ita, ut adminiſtratio receptorum vulgarium medicorum vix ſuperare morbum poſſet: Vtrunque præſtitit ille per ſervos ſuos domi, & communicavit ſecretum quibuſdam amicis foris degentibus, inter quos me collocare ipſi libuit: Vrina igitur patientis ad hunc Nobilem mittitur: modus ejus curandi hic eſt, recipit cineres ex lignis vulgariter notis & provenientibus hic inter nos in Anglia; Paſtam conficit ex hoc ligno cum urina, reſervando parum ùrinæ pro alio ſcopo: hæc maſſa ita ſubacta & confecta cum urina dividitur in 7. vel 9. globos ſeu magdaleones, additque ijs modicum urinæ reſtantis & illis partibus urinæ croci filum applicat. Atque ita ſine ulteriore negotio collocat globos ſeu bolos in locum aliquē ſecretum, ubi commoveri non poſſint, ne curatio impediatur. Et experientia docuit mundum, quam plurimos ictericos vel arquatos & aurigine infectos, perſanatos fuiſſe medijs hiſce ſimplicibus.

plicibus, & hoc vel millibus notum, Deus bone! Quàm diabolica videbitur hæc medicina, perpuris ac caſtis M. Foſteri oculis. Eveſtigio exclamabit, hoc eſt abominandum & veneficium diabolicum, & illi venefici ac conjuratores, qui utuntur eo! Mitte verò convitiari ac calumniari hunc virum: eſt ènim ipſe talis, qui carbones non perfert, ſed caſtigabit quamlibet immodeſtarum tuarum contumeliarum. Quid? in quam, An diabolus in ægroti urina latet, aut ineſt ipſe uſtis ligni cineribus? (dicunt ſagarum ſupellectilem combuſtam evaneſcere facere omnem poteſtatem Magicam) an verò in Croci filamentis, quæ urinæ immerguntur? minimè verò, ſed potius in ipſorum conceptibus, qui ita ſomniant: Certum enim eſt, plantam ac crocum occultas poſſidere proprietates ad icteritiam curandam. Totum igitur myſterium hujus curandi modi ſpectat ad relationem, quæ eſt inter ſanguinem infecti & ſerum ſanguinis, quod ſecum defert partim aliquid naturalis Solis ac ſanguinis tincturæ & partim aliquid reliquiarum humoris icteritij, qui reddit urinam coloris tam flavi. Spiritus ſanguinis ergo cum agẽte ſuo deliteſcens in tinctura & ſale, qui eſt in aqueo ſeroſo excremento, ac ſepultus in terra medicinabili illa, ſeu cineribus, in quibus Sol plantæ reſidet, vel excitatus per continuationem, quam cum ſpiritu illo vitæ habet, qui adhuc habitar in venis hominis infecti. Quapropter urina imbibita & mixta terræ illi medicinali, ac contemperata croco, vivificus ægroti ſpiritus, tendens ad vitæ præſervationem, adjuvat ſimile quoddam in urina, & ſimiliter exſuſcitat ac revivificat illum in ſale cinerum ad agendum & conflictandum contra humorem ictericium in urina, qui cedens, ac paulatimque ſenſim victus, ſimile facit in corpore affecto emori ac evaneſcere. Præterea ſpiritus in ſale deliteſcens & excitatus partim per excitatum planta ſpiritum, & partim per ſpiritum ægroti emanantem mittit vel poſt ſe relinquit & reportat proprietatem curativam toti canali ſanguinis. Relinquo hoc conſiderationi magis feriæ eruditi, qui melius judicare novit de occultis & abſtruſis operationibus Spiritus Dei incorruptibilis, includendo omnia hiſce Apoſtoli verbis: Deus operatur omnia in omnibus: & ex eo, per ipſum, & in eo ſunt omnia ac tandem: Dij ſunt, qui dicuntur in cœlis & in terra; nobis autem unus Pater, à quo omnia & nos in illo & unus Dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia & nos per ipſum. Quare vanè & ineptè dicitur à M. Foſtero curationem Vnguenti armarij effici per diabolum, inimicum Ieſu Chriſti, & non per ipſum Chriſtum cùm Ieſus ſit ſolus Servator, ſanator & curator & animæ & corporis, qui, ut omnes poteſtates ac potentias habet ſub dominatione ſua, ſolet incitare Angelos ſuos bonos, ut bonitatem operentur, & non malignos Angelos, quos ordinaverat ad officium contrarium prorſus. Non dicam hanc ejus aſſertionem genus eſſe blaſphemiæ, ſed nihilo eſt melior: ad minus notabile eſt; idololatriæ genus, bona Dei opera aſcribere actui eſſentiali peſſimi ac nequiſſimi omnium ejus creaturarum, quem Deus conſtituit pro uſu omnimodè diverſo, nimirum ut eſſet flagellans ac deſtruens ejus miniſter ſeu Angelus.

1.Cor.12. Rom.1. 1.Tim.6. 1.Cor.4.

Iam progrediar ad particularem defenſionem propriæ meæ doctrinæ, expreſſæ in myſtica mea anatomia, contra quam M. Foſterus tam acerbè invehitur & tanta cum confidentia inſtar galli canit ad proprium ſtercorarium, antequam habeat occaſionem; & ſibi gloriosè palmam vendicat, & proclamat Trophæum propriæ laudis, antequam victoriam obtinuerit. Exitus acta probat: nam veritas periphеrijs verborumque phaleris ſuffulciri opus non habet. Tutius fuiſſet M. Foſtero, ſi me prius loquentem audiviſſet, ante-quàm me publicè dente Theodino roſiſſet, & expoſuiſſet titulos libri ſui poſtibus ſeu oſtio meo in mei infamiam; an diſcretè ab ipſo actum fuerit nec ne, relinquo mundi cenſuræ liberum: atque ita tranſgredior ad ultimum tractatus hujus membrum.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

MEMBRUM TERTIUM.

In quo Author annihilat omnia illa argumenta & objectiones, quas M. Foſterus tam invincibili confidentia produxit, ad refellendam opinionem ejus expreſſam in anatomia ejus myſtica, ubi probat actionem curandi per ungnentum armarium eſſe mere naturalem & nullatenus Magicam & diabolicam.

PRÆLUDIUM HUIUS MEMBRI.

In quo author exprimit, adverſarij ſui convitia fundari ſuper malitia, nec verò ſuper ullo legitimo aut debito ſuo merito: Hic etiam oſtendit, Methodum proceſſionis ejus in hoc membro cum ratione ejuſdem.

QUilibet judicio pollens lector ex M. Foſteri ſcandaloſa vehementia adverſus me ob compoſitionem ſubjecti hujus membri in Anatomia mea myſtica diſcernere poteſt; potius illud oriri ex malitia & livore adverſus me, quàm ex ullo meo piaculo ſeu merito, vel ſcandalo per me commiſſo vel contra ipſum (quatenus eum non novi) vel contra ullum alium: nam procul dubio non ad levem ejuſmodi occaſionem, ut breve hoc caput erat expreſſum in loco prædicto, convitijs me ita laceſſiviſſet titulo Cacomagi, ut ipſe fecit; & allegat prudentis ſui magiſtri Monachi Merſenni authoritatem ſuper hoc, ut authoris, æquè profundi in dicterijs ac vanis convitijs ac ipſe: Sed cur, quæſo, tunderet in me Merſenni verba ſcandaloſa in hoc ſuo ſcripto, cùm videat, Monachum illum uſque adeò dicterijs ac convitijs proſcindi ab amico & athleta ſuo Gaſſendo, ut in reſponſo ſuo, quod facit cum Gaſſendo ac Lanovio contra me, poſtquam in totum irretieram & illaqueaſſem eum, ob ejus ſtultitias, ne hiſcere quidem contra me vel verbum ullum repetere auderet: quod ad prædicta convitia Magiæ attinet, quam in libro ſuo ſuper geneſin fine ullo fundamento, meæ committit curæ: Sed figit omnem ſuam invidiam ac malitiam in hoc reſponſo, ſuper quaſdam impietates (ut intitulat eas) quas infirmiter admodum meæ tradit curæ ac provinciæ? Iterùm, ſiquidem domeſticus noſter antagoniſta dicit, me excuſaſſe memet ipſum à Magia in libro, dicto: Sophiæ cum Moria certamen: ac Lanovium dicere, cujus contrarium verum eſt; dicendum mihi eſt ipſi, minus decere virum ejus profeſſionis proferre tale & falſitatem: nam Lanovius (licet modo pro virili ſua malitioſo) expurgat me illo crimine, allegans, meam imperitiam, ſeu inſufficientiam in ejuſmodi rebus cauſam fuiſſe, ut contrarium putaret ipſe: Ac proinde hoc dicam neceſſe eſt calumniatori meo Anglico, Cameram eſſe Stellatam ad puniendas & mulctandas ejuſmodi infamias, & per conſequens forſam citiùs ex me audiet, quam expectat, niſi domet ac refrænet linguam ſuam calumnioſam meliùs in poſterum. Eſt argumentum, parum Philoſophiæ, minuſque Theologiæ ſapiens, ultra modum conviciari & ſcandalizare ſine modeſtia: nam Philoſophia eſt ſapientiæ amor, & ſapiens inquit; fatui eſſe convitiari. Viciſſim: omnis Theologia fundatur ſuper amore & charitate; & Chriſti præcipua concio erat amare fratres & diligere proximos noſtros, ut noſmet ipſos & exhortari nos, ne judicaremus fratres noſtros præpoſteré: Sed, ut ad rem: an hoc noſtrum caput (Lector judicioſe) in quo cenſor noſter tam ſtrictam facit inquiſitionem, & contra quod efformavit confutationem tam punctualem,

ctualem, continet in ſe ullnm Cacomagicnm opus, ob quod uſque adeò cenſurarer acriter a noſtro, præcipitis ingenij cenſore, vel in primo ejus limine? An diſcernis in eo quicquam, quod cenſorem noſtrum incitare poſſet, ut faciat ac ſuſcipiat tam ſcandaloſam & minus Chriſtianam ingreſſionem in inquiſitionem ejns, nt inde rude ac laicum hominum genus me veneficum aut Cacomagum exiſtimet. Quod ad emunctioris naris homines attinet, certum atque perſnaſum habeo, illos arridere. Sed nonne hoc iuvidiæ eſt argumentum, fundatum ſuper nullum ſolidum fundamentnm? Et nunquid ipſe, tam ob immodicam ſuam invidiam, quàm ob alias res nonnullas cujuſvis boni Chriſtiani commiſeratione dignns? Nam, quid in ſe poſſidet, quod mereri poſſit invidiam, cùm in Epiſtola ſua ad lectorē confiteatur, ſe eſſe infra invidiam? Equidem, quod ad me, neceſſe eſt conſentiam cum opinione totius mnndi ac dicam me malle invidiam ferre, quàm commiſerationem: Sed, ut ad rem noſtram. Subjectum hujns capituli citatum à me in anatomia mea myſtica, eſt ſolummodò diſcurſus relationis naruralis ac magneticæ ſeu attractivæ & ſympatheticæ conferentiæ, ſeu comparationis, quæ obſervatur eſſe inter duas diſtinctas ſubſtantias naturæ conſimilis, ſed in diſtantia loci differentis, ut iuter Magnetem & ferrum, inter ſanguinem & ſalem ejuſdem natnræ, in quo ſpiritus vegetaus utrique communis commoratur ac reſidet occultè: & notes etiam oportet hîc (lector candide) me in hoc particulari anatomiæ meæ myſticæ libro pertractaſſe proprietates ſecretas & occultas ſanguinis ſpiritualis ſeu interni in externo, citando ſimul pro ingenij mci captn effectns harmonicos, qnos operatnr tam per contactnm ſeu palpationem immediatam, quàm ad intervallum. Equidem ſcire vellem, ubi & in quo offenderim ſic faciendo, vel quomodò meritus fuerim offendiculoſam M. Foſteri ingreſſionem in examinationem hujus negotij; vel, an in diſcurſu meo uaturali ſuper hoc ſnbjectum in medium proferam ullas præſtigias Diabolicas, circulationes, veneficium aut Characteres vetitos & illicitos & ſimilia? Quòd ſi nihil deprehendatis, qnod ſpectet ad ullam ejuſmodi Magiam Diabolicam, ferte ſententiam veſtram, an tale præludium ad hoc negocium fuerit honeſtum, decens, vel ullo modo ad rem pertinens in tractando. Quod ad uſum Vnguenti hujus armarij, proteſtor coram Deo & homine, nec nunquam exercuiſſe illud ad hunc uſque diem, ſed in conſcientia mea & ratione ſtrictioris inquiſitionis, quàm hanc ob cauſam ad illud verificandum adhibui, illud uſque adeo liberum invenio ab ulla ſuperſtitioue Diabolica (quam, Deus eſt teſtis, ſemper odio habui, ut etiam Diabolum & omnia ejus opera) & audivi tantum de operatione illius virtuoſa, ut in poſterum in invidiam ſcriptorum in humanorum ac blateratorum, contra illud & praxi ejus, uſurus, ac licitum ejus modum defenſurus ſim, ut magis jam, quàm anteà unquam certioratus, eſſe benedictam Dei virtutem, nec ullum Diaboli actnm, ut qui operetur iu illo ad ſalutem & levamentum creaturarum Dei afflictarum.

Sed, ut ad rem noſtram.

Tribus (quod ajunt) verbis rē peragā: nā jā prolixior fui in diſcurſu meo præcedēti. Sed antequā initiū faciā, quæſo, obſerves, lector benevole, quod ſpongifer noſter eſt admodū claudicaus & imperfectus in interpretatione Textus mei diſtēdētis ſe multū à genuina ac vera natura, ut retineat ſenſum ſuū propriū potiùs, quā ut fideliter meam exprimat intentionē (ut decet herclè) in primò loco igitur exprimā vobis nudis verbis, plenū & exactum ſcopum Textus mei Larini, quē voco aſſertionem meam, ac tum poſteà in proximo loco expediam ejus expoſitionem ſen collectionem: Hinc inde depingam efficaciam virtuoſam

ſpongiæ ejus in abſorbendo, devorando ſeu delendo vim aſſertionis meæ: Tumque in ultimo loco extorquebo ſpongiam ejus, efficiendo, ut illa vi evomat iterum veritatem, quam devoraverat, ſeu potiùs, Obtexerat ſuo ignorantiæ velo. Atque hic erit mos noſter procedendi in dimicando contra monſtrum hoc lerneum & ſpongiam hanc verivoram.

CAPVT. I.

Hîc probatur contra cenſoris noſtri aſſertionem

Primò, ſanguinem, adipem, carnes ac oſſa hominis mortui participare cum natura illa Balſamica, ſeu humido radicali, quod eſt in homine vivente. Secundò, equum poſſidere Balſamum, ſympathizantem cum illo hominis.

Textus meus nudus.

VIdemus, hoc unguentum conflari ex rebus utcunque concordantibus naturæ humanæ, & per conſequens magnum illud habere reſpectum ad ejus ſanitatem & præſervationem: Quatenus pro ejus compoſitione in principali loco habemus ſanguinem, in quo vitæ vis reſidet: Hic, inquam, eſt eſſentia oſſium hominis, excreſcens ex ijs in forma muſci, dicti uſnea: Hîc caro ejus eſt in Mummia, quæ componitur ex carne & Balſamo: Hîc adeps corporis humani, qui concurrit cum reliquis ad perfectionem hujus Vnguenti: Et cum omnibus iſtis (ut dictum) ſanguis eſt mixtus, qui erat principium & pabulum eorum omnium: Quatenus in ipſo eſt ſpiritus vitæ & cum illo anima lucida habitat, operans modo occulto: Ita, ut tota perfectio corporis humani concurrere videatur ad confectionem Vnguenti hujus pretioſi. Atque hæc eſt ratio, cur tantus ſit reſpectus ac conſenſus inter hoc unguentum & ſanguinem vulnerati: Nam admodùm neceſſarium eſt, ut ſanguis vulnerati eliciatur ex profundo vulneris &c: & hic eſt exactus textus mei ſenſus.

Iam videbitis, quanti illam exiſtimet.

M. Foſteri Collectio.

Vſnea ſeu oſſa (inquit Doctor Fludd.) mummia & adeps humanus (ingredientia ſpecialia) comprehendunt perfectionem hominis corporalem, atque ita apta & prompta ſunt ad conſolidandum, ratione Balſami naturalis quieſcentis in illis, ſympathizantis cum Balſamo hypoſtatico reſidente in homine vivo.

Fludd.

Videtis primùm, illum ſanguinem omittere, qui præcipuum eſt ingrediens, ac tum poſteà cum ego loquor de ingrediente illo Balſamico, quod Ægypti nobiles ex Balſamo naturali conficere ſolebant, & ſimilibus Bituminoſis atque unctuoſis, qualia ſunt inimica corruptioni, interpretatur illud juxta modum ſuum & ut ſibi ſatisfaciat, dicendo; me loqui de Balſamo naturali in homine, in unguento reſidente &c: Sed equidem ſcopum ſuum ipſi concedam, cùm notabiliter à meo propoſito & intento variare non poſſit.

M. Foſteri ſpongia ad delendam hanc meam aſſertionem.

Foſterus.

Nego uſneam ſeu oſſa, Mummiam, & adipem humanum, licèt medicinalia ſint, poſſidere ullum naturalem Balſamum ſeu humorem radicalem (ſic enim quidam vocant Balſamum naturalem) reſidentem in illis, ſympathizantem cum Balſamo hypoſtatico, remanēte in homine vivente, niſi equus habeat Balſamum ſynpathizantem cum illo hominis: Nam (inquit D. Fludd, quod moneo, ut probè tenear memoriâ) ſi clavus pungens equum, immittatur vaſi Vnguenti, equus curabitur: At dico, non eſſe talem ſympathiam inter equum & hominem, & ſi nulla ſit cauſa, ut credam uni, parum cauſæ eſt, ut credamus alteri.

Hîc ſpongia extorquetur.

Fludd.

Obſerves in primo loco, cenſorem noſtrum obliviſci, ſanguinem eſſe ex ingredientibus; Et tunc diſputat ex non conceſſis, ut anteà dictum: & tamen nihilominus viam ſuam ipſi concedam, & probabo omne, quod lingua ejus ſpongioſa protulit in deletionem ac extirpationem illius veritatis, quæ à me hîc fuit expreſſa, nullius eſſe efficaciæ, nec etiam ullius apparentiæ aut probabilitatis. Quare dividam hanc ejus conſutationem in duos ramos ſeu membra, quorum prius offeret hanc quæſtionem, nimirum, an ſanguis, caro, adeps, & oſſa habeant ullum balſamum

Digitized by Google

ſamum naturalem ſeu humiditatem radicalem reſidentem in ſe, ſympathizantem cum balſamo Hypoſtatico remanente cum homine vivente? Poſteriuś continet hanc, an equus habeat Balſamum ſympathizantem cum illo hominis?

Prius ex his abſoluté negativum ſtatuitur à Foſtero noſtro; atque ego in confidentia certiore ſtatuo illud affirmativum, idque probatum dabo triplici via: primò ratione naturali; deinde authoritate paginæ ſacræ: ac tandem experientiâ communi.

In primo igitur loco Foſterum noſtrum diſcere vellem, quid ſit natura balſamica, antequam tam præcipitanter & præpoſtere creaturas cenſurare paret, illas deſtitui illa. Quare mihi ſignificandum eſt ipſi, nihil eſſe illam aliud, quam ſalem eſſentialem ac volatilem, qui ſcatet virtute vegetativa ac multiplicativa, quam de deſuper accipit, inſtar animæ pretioſæ ad vivificandum & animandum illud, quæ virtus eſt calidum illud innatum ſeu calor naturalis, cujus virtute omnis creatura vivens conſiſtit: & vehiculum volatile, in quo fertur, eſt humidum illud radicale, per quod & in quo dicta virtus movetur immediaté & agit ad vitam, vegetationem, ac multiplicationem. Operatione igitur horum eſſentiali activa ac paſſiva, vegetabilia & animalia manifeſté; & mineralià occulté vegetantur & multiplicantur; idque tam in forma ſua ſeu igne naturali, quam in ſubſtantia. Atque hanc ob cauſam veri Alchymiſtæ vocant ſalem hunc myſticum, Sol Sapientum, quatenus in eo myſterium naturæ conſiſtit; & alij vocant illum verum naturæ balſamum, in quo totum naturæ myſterium conſiſtit. Hinc ſapientiores Philoſophi affirmant, quòd ſit in ſale illo, quicquid quærunt ſapientes quod ad aëream partem attinet, eſt illa ſal volatilis, qui ubique in aëre aperto expanſus, eſtque puriſſima eſſentia ex & in aëre, in quo granum vitæ latet: ac proinde alij ſapientes dicunt: eſt in aëre occultus vitæ cibus &c.

Nec eſt etiam ſine cauſa myſtica & ſecreta, Servatorem noſtrum ſpecialiter [Matth 5.] Sal conſideraſſe, qui in loco aliquo dicit: [Matth. 5.] Sal terræ eſtis vos, ubi intelligit hominem ſpiritualem, in quo eſt ſpiritus vitæ. Atque iterum: Sal ſi evanuerit, in quo ſalietur? nulli rei conducibilis eſt ultra, niſi, ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Quibus conſtat, nihil eſſe poſſe, exiſtere vel eſſe ullius valoris aut æſtimationis ſine ſale hoc myſtico ſeu vitæ Glutine, ſed prorſus mortuum ac corruptum fore. Eſt Sal in ipſo ſtercorario ſeu fimo, qui terræ vitam atque animam præbet, quæ multiplicat granum in majore proportione, exſugitque ad ſe multò abundantius influentiam vitæ cœleſtem:

Poſtremò: ipſa eſſentia animalium ſanguinis, in genere conſiſtit in ſale hoc Balſamico: per illud corpus animatur, per illud caro, per appoſitionem, unionem & agglutinationem partium vivificatur, multiplicatur, ac ſucceſſivè præſervatur: per hoc in pane & carne creaturarum ſanguis in homine quotidie augetur: in hoc igitur eſt incorruptibilis vitæ ſpiritus, qui hominis vitam ſuſtinet, eumque à corruptione vindicat, ac niſi perficeret officium ſuum vivificum, homo cito putreſcet ac corrumpetur. Nam quid ſcripturæ tantum con- [Levit. 17.] firmant in compluribus locis, nimirum animam hominis eſſe in ſanguine: Iam verò certum eſt, ſpiritum hunc vivificantem, qui eſt donum Dei, cujlibet creaturæ (ut anteà probatum) eſſe verum operatorem, in hoc Tabernaculo ejus radicali ac humido, ſanandi, reſtaurandi, conſolidandi vulnera, adjutum ulla applicatione, vel reali vel virtuali contactu factâ. Idcirco ſequitur, hunc ſpiritum in ſanguine latentem, atque in pinguedine, oſſibus & carne humana, quatenus per illud ſubſiſtunt, ac primò animabantur, procreabantur, & multiplicabantur per illam, participare de hoc ſpiritu, qui ſcripturâ loquente, animat & ſanat omnia: [Sap. 16. 10.] Spiritus ſeu Verbum Dei, inquit Salomon, ſanat omnia.

At verò M. Foſterus inferet, hunc vitæ ſpiritum eſſe in ſanguine, adipe ac carne, cùm non ſeparatus eſt ab homine vivente: Sed poſtquam ſeparatus eſt, nihil poſſidet amplius vitæ aut eſſentiæ: Dixi ipſi & contrariũ probani in demonſtratione mea philoſophica: Nam, ſine hoc Sale & ſpiritu vivente in eo, nec ſanguis, adeps, oſſa poſſent conſiſtere: Sed juxta illud Chriſti ante citatum nullius eſſent uſus. Viciſſim perhibetur in ſacris, ſpiritum vitæ eſſe in partibus eorum centralibus ſeu interioribus, etiam ſi non agat aut operetur ſed quieſcat in centro, ut anteà planè declaravi: Nam alioqui cur diceretur: Omnimodò abſtinebis ab eſu ſanguinis & adipis. Atque iterum: non recipies in [Lev. 3.] cibum tuum ſanguinem creaturæ. Atque [Lev. 7.] iterum: ſanguis feræ ſeu volucris interfe- [Lev. 17.] ctæ in venatione, in terram effundi debet: ac ratio ibi datur, quia ſpiritus vitæ eſt in ſanguine: & iterum dicitur, anima carnis in ſanguine eſt. Iam igitur, ſi ſpiritus vitæ ex ſanguine, carne, adipe & oſſibus, evaneſceret immediaté poſt eorum ſeparationem à creatura vivente, quid opus eſſet tantâ verborum copiâ ſeu præceptis ſtrictiſſimis, ne comederemus ex ſanguine & pinguedine poſt mortem creaturarum? aut, cur illa ratio daretur? Quia anima ſeu vita eſt in ſanguine, ſeu ſanguis eſt ſedes animæ ac vitæ? Textus non dicit: Sanguis erat ſedes animæ ſeu vitæ, ſed eſt: nimirum ſubſiſtentia illarum partium, licét ſeparatarum à corpore vivente adhuc participat cum vitæ ſpiritu: Qua-

propter cavete vobis, ne comedatis ex illis.

Non vobis hic in memoriam revocabo virtutem vivificantem, remanentem cum oſſibus Eliæ, quæ cauſabant corpus interfectum, à latronibus illis in ſepulchrum Eliæ projectum, nec quòd animæ eorum, qui perempti erant Verbi cauſa exclamabant ad Dominum ex imo altaris pro vindicta nec quòd vox ſanguinis Abelis profuſi exclamabat ad Dominum à terra, nec ſubita revivificatio ſanguinis emortui in interfecto, in præſentia homicidæ ſeu interfectoris, quod evenire non poſſet, niſi hic ſpiritus vivificans ſimul participaret ac in ſanguine deliteſceret, licet ſine actione, dum per ſpiritum occiſorem excitaretur ad actionem &c. Sed adducam vos ad ocularē experientiam: Tam certum eſt, quàm certiſſimum, ijs, qui appulerunt animum ad artem deſtillatoriam, ſanguinem ac oſſa hominis continere inſignem quantitatem ſalis volatilis, in quo reſidet tam præcellens diſpoſitio Balſamica, ut ratione propinquitatis naturæ, ſedet dolores podagricos, confeſtim ac cruciatus alios intolerabiles, curet vulnera, perſanet eas, quæ matricis affectum patiuntur ac Epilepſiam: ac ſub finem experientia manifeſtum reddidit, ſalem volatilem ac oleum ſanguinis eſſe cordiale inſignè. Viciſſim oleum ex ſanguine humano allevare dolores podagricos & alios conſimiles, ſanare vulnera, ac tanquam in præſenti detergere atque exſiccare omnis generis excoriationes, frequens experientia tam magiſtros meos, quam memet ipſum docuit: Nonne videmus candelæ ſtillam unica nocte excoriationem perſanare? Et quiſque ſtabularius notum tibi faciet, equi talum vulneratum ſeu percuſſum lapide ſive ungulâ, per inunctionem extremitatis candelæ curari; adipem ſuillum, ſebum cervinum probari neceſſariò pro ingredientibus Vnguenti curativi, non eſt unus Chirurgorum, qui negabit: Et unde procedit hæc ſanativa in ijs proprietas? Quid? à benigno actu Dei vel à Diabolo? ſi ab illo, eſt ab illo ſpiritu ſanante ac vivificante, qui prius formavit hæc membra, concedebatque ijs hanc virtutem, alioqui enim nullam curativam proprietatem poſſideret: Spiritu ab ore Dei (inquit David) omnis procedit virtus. Ergo ab illo ſpiritu adeps, caro, ſanguis & oſſa virtutem illam curandi obtinebat, vel non omnino, & præſentiâ ejus ſemper ſervant virtutem illam ab eo; imò quidem poſt ipſam ſuam ſeparationem ſeu amputationem à vivo corpore, quam accipiebat ab eo, dum eſſent membra in corpore vivente. Tantummodò hæc eſt differentia, cùm eſſent in corpore vivente, virtus eorum erat actualis, ſed ſeparata tantummodò eſt potentialis, nec in actum reduci vult, niſi incitetur ab illo ipſo ſpiritu vivificante & actuante: quemadmodum videmus, adipem vel ſebum fixari cum frigore, nec fluxile eſſe, ſed cum actu caloris naturalis ſeu ignis confeſtim liqueſcit ac fluit. Quid ad hæc omnia replicabit cenſor noſter ſpongifer? Num igitur ſpiritus vitæ huic inſit neceſſe eſt: Nam, ſine eo eſſe non poteſt ulla ſympathizatio inter hoc & Balſamum hypoſtaticum reſidētem in homine vivente. Notum faciam oportet huic inquiſitori, quòd, ut erat ſolummodò unus ſpiritus, qui à Propheta à quatuor ventis vocabatur ad vitam inſpirandam interfectis, ſic eſt unus tantùm ſpiritus, qui virtutem dat tam ſanguini viventi, carni, adipi ac oſſibus, quam reliquis, quæ nobis videntur vitâ deſtituti vel in potentia ad actum. Eſt unus tantum ſpiritus, ſed diverſus in proprietatibus, qui congelat & quaſi enecat ſpiritum Elementi mobilis aëris, illumque fixat flatu Septentrionali in nives, gelu, glaciem & grandines, atque iterum revivificat flatu Meridionali: nec in rem erit cenſoris noſtri, ſi excludat hunc ſpiritum ab adipe, ſanguine, carne & uſnea, quæ unguentum ingrediuntur: Nam ſapiens inquit, Incorruptibilem ſpiritum eſſe in omnibus, ergo in hoc unguento: Habemus igitur Sal Balſamicum in omnibus hiſce ingredientibus, in eoque ſale virtus activa deliteſcit, quæ projicata per fontem actionis, fluens ac agens à termino à quo, reagit ad terminum ad quem, id eſt, à fine ad principium. Atque hæc eſt ratio, hoc unguentum non ſolum reali, ſed etiam virtuali contactu curare, nimirum ratione virtutis illius, quam tenet à primo ſuo creatore: ac ſi diceret, herbam aut radicem amittere virtutem omnem ſanativam, quia é planta collecta ſunt: nimirum granum Tritici, aut pomum collectum ex ſtramine ſeu ex arbore, non habere in ſe nutrimentum Balſamicum, quia jam tempus ulterius creſcendi ſuperarunt: & tamen contrarium manifeſtatur, quatenus ſemper poſſident in ſe ſpiritum ſuum vegetantem & multiplicantē: Nam illud in terram projectum, ipſiſſimo atomo vitæ deliteſcente in eis, manifeſtat ſe ipſum, & creſcere ea facit ac multiplicari juxta ſpeciem ſuam: nec verò beſtiarum carnes deſtituuntur proprietate ſua nutritiva: licèt videantur mortuæ, ac ſeparentur à creatura vivente: Nam ſcriptura ait: anima carnis eſt in ſanguine, quod ſi non ita eſſet, non nutriret aut converteretur in ſubſtantiā hominis corporalē nimirum, ſanguinem, carnem, adipem ac oſſa: ut etiam, niſi vivificans ſpiritus deliteſceret in carne cadaveris emortui, impoſſibile eſſet, ut converteretur in vermes per ejus expoſitionem ad radios ſolares, ut in poſterum dicetur.

Poſtremò oſtendere poſſem profundo huic Philoſopho, ſpiritum hunc vivificum in ſale volatili abundanter produci. Equidem poſſem illi ocularitèr demonſtrare, quomodò exſugat deorſum formam vitæ à Sole,

4. Reg. 13.
Apocal. 6. 9.
Gen. 4. 10.
Pſal. 33.
Ezech. 37.
Sap. 12.

à Sole, ita, ut ex pellucido ſale volatili, nivem albedine referente, aut Chriſtallinum unctuoſum liquorem fluentem, intra paucas horas evadat æqué ruber ac rubinus, exponendo illum radijs ſolaribus. Hæc eſt ſympathia inter illum & formam Solis & in eo ipſo genere eſt appetitus eorum reciprocus, qualis eſt inter agens & patiens, vel fœminam ac marem. Poſſem etiam exhibere illi perbrevi temporis intervallo, potentiam admirabilem, quam ſpiritus hic vegetabilis poſſidet, ad producendam vegetationem in omnibus: atque etiam probari, eſſe Balſamum ſaluberrimum ad curanda vulnera & ad dolores ſedandos: ac preinde ſympathizat cum balſamo hominis hypoſtatico; alioqui enim non converteretur in eandem imaginem, nimirum in ſanguinem, carnem, adipem & oſſa ac proinde multò magis ipſe ſanguis caro, adeps ac oſſa unius ejuſdemque ſpeciei, ſiquidem ſimile magis nutritur à ſuo ſimili. Nonne videmus, ſanguinem humanum, imò ſanguinem cujuſque creaturæ conſiſtere ex tali ſale volatili? ſi nihil eſſet præter urinam, quæ eſt ſeroſum excrementum ſanguinis, tantum quidem teſtaretur, ſiquidem mediocriter ſcatet ſale Armoniaco ſeu ſale volatili animali: ac ratione naturæ Balſamicæ ejus, urina humana tam apta eſt ad mundificandum ac curandum ſimplex vulnus recens inflictum, ut etiam icterus curetur ad ejuſmodi intervallum à patiente, prout jam anteà declaratum eſt. Videtis ergo, quanta facilitate, idque triplici conſideratione, ſtupida hæc ſpongia Foſteri noſter extorqueatur, & quàm rationi abſona & improbabilis ſit ejus propoſitio antedicta. Venio itaque ad examinationem ſecundæ quæſtionis, quæ inde exſurgit.

Quod ad ſecundam quæſtionem, videlicet, an equus habeat Balſamum ſympathizantem cum illo hominis? M. Foſterus dicit, non eſſe talẽ ſympathiam inter equum & hominem: multùm ille blaterat & temeré effutit, ſed parum aut nihil probat, ac ſi diceret: M. Foſteri hæc eſt voluntas, ac propterea ſtet pro ratione voluntas. Exactè imitatur jactitantem ſuum Magiſtrum Merſennum. Sed ea me audacia induam, ut inſtituam eum meliùs in hoc negocio, ac demonſtrabo illi, naturam corpoream alterius, facilè in ſympathiam trahi ac participare cum illo alterius: nam caro, pinguedo & oſſa amborum ſunt ex ſanguine in generalitate naturali, imò quidem & in ſpecialitate ex ſanguine, tametſi in numero varient: Nam obſecro vos, nonne eadem caro, adeps ac ſanguis beſtiæ nutrire ſolet ſimile in homine? nonne unum tranſmutatur in aliud? Minimé? Nunquid dicit ſcriptura hoc in ſenſu generali, intelligens omnem ſanguinem, nimirum animam ſeu vitam creaturæ eſſe in ſanguine & vitam omnis carnis eſſe in ſanguine, & ob divinum reſpectum ſpiritus illius vitæ in ſanguine, interdici nobis, ne veſcamus ſanguine ullius creaturæ? atque iterum.

Sanguis humanus in reſpectu reciproco repeti debet à beſtia, quæ profudit eum. Quibus omnibus dextrè ponderatis, quis Sapientum poteſt in dubium revocare, nec abſoluté concludere, beſtiæ naturam corporalem ſympathizare ac correſpondere partibus corporis humani? Fateor equidem, intellectualem hominis naturam efficere, ut differat ab illa equi, quatenus is dicitur eſſe animal rationale; beſtia verò animal irrationale; ſed hæ proprietates tantummodò ſpectantur in ſpiritu ſpecifico, neque concernunt aut tangunt ullam vitæ actionem aut vegetationem, aut multiplicationem, aut curationem: Itaque diſcurtam hunc in modum: Deus donavit hominem dono duplici, quorum prius eſt ſpiritus vitæ, quem non ſolùm ipſi impertivit, ſed etiam omnibus alijs creaturis. Et iterum, largitus eſt ei plus, quàm ulli alij creaturæ: nam dedit ei intellectum: & tamen dator duplicis hujus doni eſt unus tantùm ſpiritus: atque hinc Iob Iob.33. dicit: Spiritus Dei fecit me & inſpiratio omnipotentis vivificavit me. Iam igitur (ut dixi) idem hoc beneficum datum erat omnibus alijs creaturis in una proprietate ac officio: Vnde dicitur: Deus vivificat omnia: & Iudith; miſit ſpiritum Iudith.16. & creavit omnia. Et Eſaias: Deus Esai.42.5. dat flatum populo & ſpiritum calcantibus terram. Ex quibus liquet, eundem ſpiritum vitæ proportionaliter, licèt diverſimodé in numero, menſura ac proportione, effuſum eſſe ſuper quódvis animal ſpecificum: ac proinde admirabilis ſympathia naturæ ſit neceſſe eſt inter partes cujuſlibet animalis, quæ vegetatione ac multiplicatione, producuntur operatione ejuſdem vitæ ſpiritus ſanguini infuſi: atque ita per viam animationis ad adipem, carnem ac oſſa. Atque hæc eſt ratio ſimile converti in ſimile, nimirum ſanguinem in ſanguinem, carnem in ſanguinem & carnem, & adipem in ſuum ſimile, & oſſa ac medullam conflari ex ambobus. Nonne admodùm eſt palpabile, ullam carnem ſeu ſanguinem, vel adipem animalium mortuorum, converti mutatione concoctionis in hominis ſubſtantiam? Quod nunquam præſtare poſſet, niſi egregié in natura invicem ſympathizarent, atque unirent naturam Balſamicam, ſeu calidum innatum & humidum radicale mutuò, ac tranſmutarent ſubſtantiam unius in illam alterius, quæ eſt ſanguis originaliter, tam manifeſté, quam occulté. Sed quod ad alterum donum extra ordinarium attinet, dicitur à Iobo alibi: in Iob.9. homine eſt ſpiritus, ſed inſpiratio omnipotentis facit eum intelligere: intellectus igitur eſt donum ſe junctum, qui hominem à beſtia differe facit: ſed non vitæ ſpiritus.

Quid igitur ſupereſt? Probé Doctorem
Pag.39. meminiſſe oportet &c: dicit M. Foſterus.

Et quid eum meminiſſe oportet? ob ſtrictam ejuſmodi admonitionem viri ſapientis, importet neceſſe eſt rem magni ponderis. Meminerit (inquit) curationis equorum ſuæ. Et cujus equorum curationis? nimirum, quòd equus, clavo male impacto, poſſit pati modò curari. Mirabile opus! Eratne ob hanc cauſam arduam, ut idem memoriale repeteretur in Glorioſa & famoſa ejus ſpongiæ parte, ad aſſertionem illam delendam? Contemplemur igitur præcipuum ſubjectum commemorationis ejus, quæ eſt hæc.

Pag.42. Nam inquit Doctor (quod admonui, ut meminiſſet) ſi clavus, qui equum læſit, applicetur Vnguento, equus curabitur: nulla eſt talis, inquam, ſympathia inter virum & equum.

Ha ha he! Riſum teneatis amici? eò quod ita dicit; ergo res ſe ita habet. Stat pro ratione voluntas: dicit quidem, & licet nihil probet, tamen ei credendum eſt. Sed hujus viri aſſertio convincetur tanquam ridiculoſa, tam communi ac vulgari obſervatione, quàm varijs experimentis practicis Nobilis, ſive Comitis, à me citati in Capite 6. membri 2. hujus tractatus.

Quod attinet ad vulgarem obſervationem, dicimus, carnem omnium creaturarum (ut dixi anteà) ſive ſint aves ſive quadrupedes, ac ob id equi, facilé converti (poſtquam digeſta eſt in ventriculo humano) in ejus ſanguinem, adipem atque oſſa: quod evidens eſt argumentum, eſſe ſympathiam manifeſtam inter carnem & ſanguinem equi & illum hominis; imò & reſidere in equo naturam Balſamicam ſimilem, ſeu humiditatem radicalem, quæ eſt in homine & per conſequens, eandem naturam Balſamicam ſympathizare cum Balſamo hypoſtatico reſidente in homine: Cauſa eſt manifeſta: nam quod facit tale eſt magis tale: ac proinde ſi ſanguis ſeu caro equi non eſſet talis naturæ, qualis eſt hominis, nunquam converteretur & redigeretur in unionem cum ſanguine ac carne humana. Hoc verò ita ſe habere, quiſque fatuus percipit practicè. Quibus patet, Balſamicam alterius naturam exacté conſentire cum altero, alioqui enim nunquam eſſent tam homogenea, ut includant unam naturam: Atque iterum: ſi non ſympathizarent, ſed Antipathizarent, natura alterius abhorreret à natura alterius, quod experientia falſum oſtendit. Iterum, eſſe naturam Balſamicam in equo, ſympathizantem cum illa hominis, probat effectus: nam effectus naturæ Balſamicæ eſt agglutinare ac conſolidare vulnera & in carnare atque ſanguinem generare, idque ſecreta vegetationis virtute. Sed caro equi reddit ac tradit ſuccum ſuum Balſamicum hepati, ubi ſympathizat cum ejus natura, ut condenſet ſe ipſam tranſmutatione homogenea in ſanguinem, & reddatur æqué fibroſa & probé compacta ac reliquus ſanguis humanus, tandemque una cum eo efficiatur: Et poſt hæc appoſitione, unione & aſſimilatione (ut verbis Galeni uti liceat) fit caro humana: Argumentum infallibile, naturam Balſamicam harum duarum creaturarum conſentire ac ſympathizare, alioqui non poſſent efficere unam unionem: Sic videre licet noſtro acuti ingenij commemoratori, me non ſolum loqui in hunc modum, ſed etiam probaré meam cauſam uſque adeò palpabiliter, ut quiſque idiota ſenſibiliter id percipiat.

Pervenio jam nunc ad ejuſmodi experimenta privata, quæ nobilis ille Comes anteà à me citatus, vera comperit in equis: quorum alicui claves malé impactæ fuerunt, nonnulli vulnerati vel læſi ſecus: Libuit ipſi, mihi referre complures hiſtorias curationum ſuarum, tam in equis proprijs, quàm in alienis, quas virtute hujus Vnguenti præſtiterat ipſe. Iam equidem ſcire vellem, an ullus bonæ notæ, ſeu modeſtiâ præditus, velit potius fidem dare illis, quæ nobilis hic affirmat & volet ſuper propriâ ſuâ ſcientiâ ac notitiâ, variâque experientiâ, vel nudæ ac inani M. Foſteri aſſertioni, qui mundo perſuadere vellet, idque mera ſua duntaxat aſſeveratione ſine ulla ulteriore probatione ſeu praxi, Caſtella in aëre extrui poſſe. Quid igitur? An cœtum convocabimus hominum impetuoſorum, incredulorum ac criticorum, ut decidatur illud? an Diabolus hanc curam præſtet ad lucrandam animam equi nec ne? Authoritates inurbanæ eorum, poſt debitam litigationem forenſem & cauſæ examinationem deprehendent, ſubnigram ejus dominationem, vix tantum laboris eſſe inſumpturam pro anima, quæ uſque adeò eſt peritoria, tranſitoria, nec immortalis ac illa hominis, cui tam avidé ac ſitibundé inhiat: At verò ſi replicent, Diabolum hoc facere, ut medicum deludat credulum, atque hinc media parare ad animam ejus lucrandam: reſpondeo fruſtra fieri per plura, quod fieri poteſt per pauciora: medicus complures prius homines curavit, & hoc non ſufficeret Diabolo, ut potiretur ipſo, ſed debet illi etiam aſſiſtere in curandis brutis beſtijs, ut obligatio pro anima practici medici, fiat eò certior? Fortaſſe plus fidei atque authoritatis tribuerem altitonantibus illis & magnanimis judicibus ſeu damnatoribus, & potentiæ Iehovæ annihilatoribus, ſi illud Diabolo tribuant, quod ad ipſum ſpectat, ſi unus homo multarum animarum jacturam facere poſſit: ſed quis adeò fatuus, quibis jaciat, cùm certò lucratus ſit prima vice?

Ex hiſce igitur quilibet ſagax lector planiſſimé diſcernere poteſt, Spongiam Foſterianam & hic extorqueri, quatenus tam certum, quàm certiſſimum, Balſamum naturalem unius animalis ſympathi-

zare

rare cum ſuo ſimili in alio, quatenus ambo obtinent unam eandemque virtutem agentem & ſpiritum unum Balſamicum in natura ac conditione, qui omnibus ſpecificis eſt communis.

CAPVT. II.

In quo probatur contrarium dogmati ſpongiferi, hominis ſcilicet oſſa naturaliter à ſanguine procedere.

Nuda aſſertio Textus Fluddani.

SAnguis miſcetur cum mummia ſeu carne, adeps & uſnea ſeu muſcus oſſium, qui ſanguinis erat initium & pabulum omnium.

Collectio Foſteriana.

Hæc ingredientia habent initium ſuum I & alimentum à ſanguine.

Actus ſpongiæ ipſius mundificantis.

Foſterus.

Secundo loco nego, oſſa humana initium atque alimentum ſuum capere à ſanguine: nam Medici ac Philoſophi perhibent, illa habere principium ſuum à groſſioribus partibus ſeminarijs, atque alimentum ſuum à ſanguine ſeu medulla, vel ab utroque.

Hic ſpongia ejus extorquetur.

Fludd.

Miror equidem, Cenſorem noſtrum, ad inſtar paraſiti comic, modò negare, & modò eodem ſpiritu affirmare idem: nam primò negat oſſa habere alimentum ſuum à ſanguine, ac tum poſteà concludit, illa habere: age, prætereamus errorem hunc hæſitantem, & ad rem veniamus: oſſa humana (inquit ille) habent principium ſuum à groſſioribus partibus ſeminalibus: Ergo non à ſanguine. Conſequentia eſt erronea: nam ſi verè velit is intueri naturam ſpermatis, nihil aliud originaliter illud comperiet, quam puriſſimam ſanguinis partem colati à duplici vaſis ſpecie: cujus purior ac interna pars oritur à vaſe ſeu vena arteriali; groſſior & externa à vaſe venali. Quid opus habet Foſterus, ut notas Bauhini ſeu opiniones Galeni, illaſque multorum aliorum differentes ab ijs introſpiciat, atque ita conſtituat, ipſe Dixit, totam ſuam vim ac potentiam, cùm oculi ejus docturi ſint ipſum, ſi unquam ſciret anatomiam, ut forſan Pater ejus novit, ſcaturiginem ſpermatis, eſſe ſanguinem duarum naturarum, nimirum Arterialis ac Venalis? Nam vaſa ſeminaria præparantia, quæ illud alterant ac purificant, ſuum ortum habent ac caput, ex magna arteria & vena cava: Quod cum ita ſit, equidem ſcire velim ex Foſtero, an exiſtimet, ſperma non procedere à ſanguine, tanquam originali ſuo, quatenus vaſa, ex quibus profluit, replentur nulla alia re, niſi ſanguine? Non moror illud, ipſe Dixit, cùm in experientia cujuſvis oculari contrarium appareat: Nam, nonnulli volunt, ſubſtantiam ſeminis procedere à cerebro: atque alij à partibus ſubtilioribus totius corporis & nonnulli volunt illud oriri à puriore parte quatuor humorum, quòd idem eſt dicere, illud procedere à ſanguine, qui componitur ex quatuor humoribus, licet aëris Elementum prædominetur. Sed certum eſt ſanguinem eſſe ejus fontem, atque id apparet demonſtratione oculari. Quod, cùm ita ſit, obſecro, mi Foſtere, quis error eſt in me, dicere, ſanguinem initium eſſe oſſium, cùm ipſe confitearis, immediatam illorum exiſtentiam eſſe ex ſpermate, cujus immediata exiſtentia eſt ſanguis? Iterum docemur, ſedem vitæ eſſe in ſanguine: ſi itaque ſperma prædücit vitam, recipit illud vitæ donum à ſanguine.

Denique evidẽs eſt ex his, ſpiritum Domini vivificantem (qui eſt quatuor ventorum animator, unde Propheta Ezekiel vocabat eum ad animandos interfectos) moveri ac operari radicaliter in ſanguine ſpirituali, ac ſperma animari ac moveri ſanguine hoc ſpirituali, qui eſt internum ſpermatis, quod Philoſoohi ſemen vocitant, in cujus centro ſpiritus Domini vivificus operatur & agit; ac tum poſteà hic ſpiritus in ſemine format cutem, carnẽ, oſſa ac nervos, dans ipſis vitam, actionem ac motionem. Quæ omnia à Iobo patiente illo, in hunc exprimuntur modum: ſicut lac effudiſti me (hoc eſt in forma ſpermatis) inſtar caſei coagulaſti me, induiſtine cute ac carnibus, compegiſti me oſſibus ac nervis, dediſti mihi vitam miſericordiâ tuâ & viſitatione tua præſervaſti ſpiritum meum, ſed hæc omnia abſcondiſti in animo tuo: Sed novi hæc omnia à te eſſe. Ex quibus patet, Deum operari omnia radicaliter in ſanguine inchoando: & ob hanc rationem Apoſtolus haud injuriâ: in illo (inquit) vivimus, Act.17.
movemur & ſumus.

 CAPVT. III.

SPONGIÆ FOSTERIANÆ.

CAPUT. III.

In quo probatur, contra ſpongiferi noſtri opinionem, Spiritus in ſeparato ſanguine reſidere.

Textus nudus Fluddanus.

IN ſanguine eſt ſpiritus vitæ, & cum lucida anima habitat, operaturque juxta occultum modum.

Collectio Foſteriana.

In ſanguine vitales ſpiritus reſident, in I vitalibus ſpiritibus anima, modo occulto.

Actus ſpongiæ ejus mundificantis.

Foſterus.

Tertio loco nego, ullos ſpiritus reſidere in ſanguine ſeparato, & Caſmannus ita aſſeverat; in partibus ſeparatis à corpore nullos remanere ſpiritus, dicitque nec ipſum Diabolum poſſe parere vel conſervare ullos in ijs.

Spongiæ extorſio.

Fludd.

Videtis hîc tyronem hunc nihil habere, quo ſuſtineat ſuum dogma, niſi ipſe dixit: quòd ſi hoc deficiat, valeat omnis ulterior exſpectatio. Sed probatum dato hanc ipſius & magiſtri ejus aſſertionem eſſe erroneam triplici via. Primò ratione philoſophica: nam cùm quælibet amputata natura ab ipſo vivo trunco multiplicationis ſuæ repleatur ſale balſamico naturæ arboris ſeu plantæ, à qua oriebatur, per quem exiſtit id, quod revera eſt, vix fieri poteſt, quin habeat de ſpiritu vitæ ſuæ ſolitæ in ſe, licet non agat, ſed in centro ſuo quieſcat.

Deinde ex ſcripturis ſacris: nam (ut abundé ſatis & ad nauſeam anteà probatum eſt) ſanguis profuſus & caro occiſa ſcatent ſpiritibus vividis, licét in illis remaneant potentialiter: alioqui, cur interdiceretur Iſraelitis, ne comederent ex adipe & ſanguine? Nam dicitur, quia ſanguis eſt ſedes animæ ſeu vitæ ſpiritus: nam, ſi ille vitæ ſpiritus evolaſſet ab illo, quod nam peccatum fuiſſet comediſſe ex eo? Sed Textus ait: nam eſt ſedes vitæ, ac proinde mandatur ipſis, ut profundant in terram. Iterum, Sap.11.1. reſpondeat ad hæc Foſterus noſter: Incorruptibilis Dei ſpiritus eſt in omnibus. Ergo in ſanguine effuſo, carne, adipe ac oſſibus à toto ſeparatis: ac poſtremò experientia vulgari: nam invenimus, adipem, ſanguinem ac mummiam poſſidere proprietates curandi ſingulares, quas vix habere poſſent, ſi omnes ſpiritus, quos recipiebant à 1.Cor 22. Sap.16 10. vivo corpore, exhalaſſent: ſed eſt ſolum officium incorruptibilis ſpiritus & Verbi ſanare: ac propterea cùm hæc ingredientia habeant ſanandi proprietatem, neceſſariò participent oportet in hac earum exiſtentia cum benefico hoc ſpiritu, cujus natura eſt expellere ac tollere omnem corruptionem ac morbum aliaque impedimenta naturalia. Sap.16. Verbum tuum (inquit Salomon) curat omnia: nam in eo ſolo vita eſt. Ergo Ioh.1. ſpiritus vivificans. Præterea novi ego & proprijs oculis vidi magnam ſpirituum copiam, qui activitate ignis vel exigni excitati ſunt ex eſſentia ſanguinis corrupti & adipis; ita, ut naturali manus calore in forma parvorum atomorum viſi fuerint ſaltare ac tripudiare in aëre, quod evidens eſt ſignum, ſpiritum vitæ deliteſcere in ſanguine mortuo, licet appareat ſaltem potentialiter in eſſentia corporis mortui reſpectu noſtri. Iterum niſi hoc ita eſſet, an poſſibile eſt, ut ſanguis mortuus, caro & adeps poſſint alere viventem creaturam, cum ſimile nutriatur per ſuum ſimile? Quod eſſe non poſſet, niſi in ſanguine, carne ac adipe naturales & vivifici ſpiritus debiteſcerēt ad conſervandum ſibi ſimile in creatura vivente: ac propterea una ſpecies carnis nutrit & hominem & brutum, piſcem ac volucrem; eò, quòd omnes hi ſpiritus naturales ſint unius generis ac conditionis: nonne eſt, obſecro, vulgo manifeſtum, carnem ac adipem ſoli expoſita, cito converti in vermiculos vivos? Quod fieri non poſſet, niſi ſpiritus vitæ reſideret in carne & adipe, poſtquam creatura erat mortua; imò quidem vidi integram vaccam mortuam, quam Soli expoſui ad certum intentum, in totum (oſſibus exceptis) converſam fuiſſe in animalcula verminoſa. Evidens ſané argumentum præſentiæ ſpiritus vivifici in carne mortua, ſanguine & adipe; imò herclè, obſervavi, Balſamum Tritici uſque adeò in eo abundare, ut, ſi in aquam pluvialem imponatur, brevi temporis intervallo producat vermes oblongos caloris albidi. Eundem effectum caro producit poſt putrefactionem. Quare tam certum eſt, quàm certiſſimum, ſpiritum vitæ eſſe in ſanguine mortuo & adipe; imo & in grano, qui licèt non operetur, niſi

excitetur

Digitized by Google

excitetur ac procitetur per agentem ſpiritus vivifici proprietatem, operantis in tali corpore organico, ut in Sole igne, creatura vivente & ſimilibus, tamen certiſſimum eſt, illum eſſe in amputato ſanguine, adipe, carne ac oſſibus &c: Hiſce diſcernere licet (lector amice) quomodo Caſmannus ejuſque completus diſcipulus Foſterus, impegerint: Sed neceſſe eſt, modeſtè nos excuſemus, cùm humanum ſit errare: cur, quæſo, judicarem hoſce viros magis in ſcientia Catholicos, quam Bernhardum? Sed Bernhardus non videt omnia. Et tamen cæcus equus Bayardus, vel (ut Angli dicunt blind Bayards) promptus eſt ad judicandum ac cenſurandū quidlibet, licèt ſibi ipſi incognitum. Quare Foſterus authoritatem ſuam marſupio ſuo includat: nam equidem non ſuſpicio nec æſtimo, habens rationem naturalem teſtimoniorum ſacræ Paginæ, ac denique experientiam vulgarē ocularemque demonſtrationē ad probandum contrarium. Et ſiquidē ejus Magiſter Caſmannus docet ipſum, etiam diabolū ipſum non poſſe parere nec conſervare in illis ullum ſpiritum, miror equidem, quomodo diabolus poſſit operari curationē hujus Vnguenti armarij, cùm linimentum non habeat ſpiritu à ſe ipſo, nec tamen diabolus poteſt parere aut conſervare ullum in ejus ingre-
Pag. 8. dientibus? Et ſi dicat, Diabolum maximā pollere experientiā, ac præſtare hoc alijs herbis ac ſimplicibus: vellem equidem, ut mihi diceret, cur herbæ, aliave ſimplicia, cùm ſint etiam ſolummodò quaſi mortua & ſine ſpiritibus, poſtquā collectæ fuerint, per ipſam Foſteri regulā cederent diabolo, in media ad operandum effectū hujus curationis occultæ, & non potiùs illa ingredientia, quæ collecta ſunt ex corpore humano, cùm ſpeciei ſuæ ſint propinquiora ac familiariora, ac ob id benigniora ac amicabiliora illi, quàm medicinæ peregriniores, ut ſunt vegetabilia & ſimilia? Si lectori hoc totum probe ponderare animus erit, percipiet, totum, quod profert ſpongifer noſter pagina 8. eſſe meras ineptias.

Diabolus (inquit) perſuadet medico, effectum eſſe virtute tendente ad vulnus, dum ipſe (peritus longâ experientia in omnibus artibus, atque adeò in arte medica) ſibi ipſi ſecretò applicat aliam quādā medicinā virtualē, operantem ad curandū vulnus, ut deludat ita medicos ſuos circū foraneos nimis credulos, iiſque perſuadet, hoc unguētū, quod deſtillat ex pera Carnificis, præſtitiſſe illud.

O miraculum admirandum! Et quid lucratur inde diabolus? nimirum curando hominem illo modo, cujus corpus & anima eſt in manibus Omnipotentis? In manu Iehovæ (inquit Iob) eſt anima omnis viventis & ſpiritus univerſæ carnis. Iob. 12. 11. An putat, Deum amiſſurum eſſe jus ſuum per tam debilem & infirmā aſtutiam? Minimé verò, ut daret & concederet Diabolo verbū ſuum, quod, ut Salomon habet, curat omnia, ut decipiat eum propria hæreditate? Quid? an benefaciet diabolus, ubi nullum commodum nec emolumentum ipſi expectatur? Et cur non igitur contactu virtuali hujus medicinæ, ut propinquioris conſanguinitatis cum homine, ac proinde promptioris curatricis, ullā aliā medicinā, quæ ulto contactu virtuali operari poteſt? Egregium verò figmentum! ac ſi quis mihi perſuadere vellet, non eſſe Magnetē, qui ferrū attrahit ſed diabolum in uſum adhibere alîam quandam creaturam, ad præſtandum illud, ut decipiat ac imponat Philoſopho ſeu marinatori. Hæ tantùm fabulæ ſunt, inventiones, inquam, cerebelli phantaſtici, qui ad perſuadendum nobis ad ſuam imaginariam & voluntatem nullatenus probabilē, fidem nobis facere vellet, Caſtella in aëre eſſe exædificata, noſque in omnibus noſtris bonis actionibus deludi à diabolo, & volādo alis ingenij & captus Foſteriani, neceſſariò impingere oportere in nubes erroris atque ita in nubula ignorantiæ oblviſci operū Dei noſtri & Servatoris; ac deluſionibus palpabilibus M. Foſteri agnoſcere, illa aſtutè perfici per Dei inimicū Et quomodò, proh Deum! accidit, diabolum factum eſſe ſeu evaſiſſe tā inſignē Phyſices ſtudioſum, tamque peritum circumferre in arte curatoria, qui totū ſuum artificiū impendit, & collocavit optimos fructus ſuæ induſtriæ, ut partes ageret vaccæ interfectricis & ut deſtruat? Mirabile ſane! Minimé verò, abſit: ſed benedictus Deus noſter, qui emittēdo ben ignitatē vultus ſui mittit ſolus ſanitatem, ubi, quomodò, & cui ipſi libuerit. Sed ut procedam.

CAPVT, IV,

Hoc caput oſtendit errorem Foſterianum, dum dicit, animam non reſidere in ſpiritibus juxta occultum quendam modum,

Secunda molitio ſpongiæ contra Textum eundem.

Foſterus

QVartò nego, animā in ſpiritibus reſidere ullo modo occulto: Stoici ſane putabant, ſpiritus eſſe vincula animæ & corporis. Sed Peripatetici ac Theologi arbitrantur, hoc ſupervacaneum, ſiquidē corpus generatur propter animā, & anima creata eſt propter corpus, & ambo conſtituunt totum compoſitum. Quid opus eſt ullis vinculis ad colligandum illa? Eſt deſiderium & appetitus reciprocus cocundi in primo limine & conatus poſt unionem ad cohærendum. Anima nullatenus dependere ſeu reſidere poteſt in ſuis organis, ſed ſpiritus in anima &c.

Extorquemus iterum in hoc argumento tumentem hanc & extuberantem ſpongiam in hunc modum.

Fludd.

Etiam ſi in præcedentibus ſufficienter reſponderim illi punctui, tamen neceſſe eſt, paulò validius extorqueam ſpongiam, alioqui retinebit aliquid ſucci veritatis in poroſa ejus pantice ſeu ventre.

Dixi anteà, animæ ſedem eſſe in ſanguine, præcipuumque ejus vehiculum, eſſe humidum radicale, ut videmus ſpiritum vitæ in macrocoſmo, poſuiſſe Ta- Pſal.19. bernaculum ſuum in ſole cœleſti, atque iterum dicitur, Sap.12.1. ſpiritum incorruptibilem ineſſe omnibus; ſed hic eſt ſpiritus ille vivificans, qui vivificat omnia, ac proinde reſidet in ſanguine ac conſequenter in ſpiritibus, qui in eo continentur, modo ſecretò ac myſtico.

Quod ad Peripateticorum & quorundam Theologorum opinionem attinet qui ſupervâcaneum ducunt, ut ſit vinculum in corpus & animam; Doctrina illa herclè admodum erroris eſt plena ac falſa. Primò, quia anima & corpus uſque adeò contrariantur inter ſe, complexione; ut, niſi unio fiat inter duo extrema, impoſſibile eſſet, ut ſimul concurrerent, vel ſi poſſent aut deberent obviare ſibi invicem; tamen lux pura & cœleſtis animæ ſubitò deſereret tenebroſitatem impuram & terreſtrem corporis. Quomodò enim duo contraria in unum convenire poſſunt? Nonne videmus omnes influentias de deſuper, requirere currum aëreum, vehiculum ſeu medium, ut conducantur in corpora, atque ut invicem uniantur? Cur Deus deſtinabat ac locabat aërem inter cœlum & terram, niſi, ut eſſet loco vehiculi ad uniendũ cœleſtia cum terreſtribus, quaſi amoris vinculo? Poſſumus ne habere meliorem probationem ex hiſce in mundo typico, quàm illam Archetypicam? Nunquid Pater Filio unitus eſt per Spiritum Sanctum, quod D. Auguſtinus atque alij complures nuncupant divinum amoris vinculum, ſecundum Archetypicam imaginem igitur omnia creabantur, & in macrocoſmo & in microcoſ- Pſalm. 33. mo: Nam Propheta ait, verbo Domini cœli efformati ſunt & Spiritu oris ejus omnes illorum virtutes; ita ut virtuoſa unio ac copula, quæ conſtituta eſt inter effectus verbi, in quo eſt vita & creaturam vivificandam, ſit beneficus ille ac incorruptibilis ſpiritus, quo nexu Deus habet relationem ſuam eſſentialem ad creaturam: Per Heb.1. hunc ſpiritum omnia Elementa diſcordantia colligantur & combinantur, unione ac conſenſu amicabili, unde dicitur pax, amor & concordia, quæ fert (ut habet Apoſtolus) Iob.26.9. ac ſuſtinet omnia verbo virtutis ſuæ: Per illum pondus ac proportio aëri aſſignatur, nubeſque connectuntur, vel ſuſpenduntur Iob.28.25. in menſura atque aquæ colligantur tam tenaciter in nubibus ſpiſſis, ut non dividantur. Denique in macrocoſmo cœlum ac terra ſtabiliuntur ac connectuntur verbo Dei ut D. Petrus refert, alioqui elementa 2.Pet.3. perpetuò conflictarentur: & per eandem rationem anima & corpus, ſeu cœlum & terra in microcoſmò colligantur immediatâ & æternâ hac copulâ, alioqui corpus & anima nunquam cohabitarent ſimul, ſed contra ſe invicem bellum gererent, cùm æqué contraria ſint in natura, ac ignis & aqua: Sed niſi ſpiritus aëri interponeretur Elementis hiſce contrarijs, ad colliganda illa, nunquam concordarent, nec perſiſterent in ſphæra ſua: Nec magis anima & corpus ſine medio ſpirituali: Vt itaque videmus, cœlum microcoſmi compoſitum eſſe ex luce & ſpiritu proportionatis, & quaſi conglutinatis æterno ſpiritu, qui eſt infuſor vitæ in ambobus: Sic etiam ſpiritus in homine tam firmiter animæ unitus eſt verbo ſpirituali, quod eſt nexus, copula ſeu gluten vitæ, ut poſſibile non ſit ſeparare unum ab alio, niſi ſit per illum ſpiritum, qui ea ſimul conjungit: Atque hoc facilé colligi poteſt ex hiſce Apoſtoli verbis: Vivus eſt ſer- Hebr.4. mo Dei, & penetrabilior omni gladio ancipiti & pertingens uſque ad diviſionem animæ ac ſpiritus. Quibus arguitur, vitam conſiſtere ex anima & ſpiritu, atque hæc duo uſque adeò ſibi invicem couniri verbi Copulâ, ut nemo, niſi compoſitor aut unitor poſſit illam facere ſeparationem ab illis: Et ob hanc rationem nobis cernere licet, firmiſſimam eſſe copulam tam inter ſpiritum & animam, quàm inter animan & corpus: Ac proinde, ut anima dignior eſt ſpiritu, ſic Spiritus excellit in dignitate corpus; & conſequenter, ſpiritus proportione quadam interpoſitus eſt inter animam & corpus; haud aliter, ac aër inter ſolem & terram. Quapropter maxima eſt abſurditas inter Peripateticos, negare copulam illam ac unionem, & abſurdiùs pro Foſtero, qui ſe tam leviter excuſet; dicendo, ſanguinem animæ gratia procreatum, & animam corporis gratia, ac propterеà opus non eſſe vinculis ad colligandũ ea. Miſerrima, inquam, concluſio Philoſophi ac Theoſophi, tam eminenter apparentis: ac ſi diceret, duo extrema magis conjungi poſſe invicem ſine medio ſeu copula intercedente, ſeu ſpiritu intermediato ad conjungendum & uniendum illa, quàm duo extrema Diametri in circulo ſine puncto intermedio ſeu centro. Et magis abſurdum in ipſo eſt, dicere, poſſe eſſe reciprocum appetitum duorum extremorum, & oppoſitorum contrarié conveniendi & cohabitandi prima vice, cùm uſque adeò contrarientur, ut ſapiẽs ille dicat. Corpus infeſtum corruptioni aggravat ani- Sap.9. mam & terrena habitatio deprimit mentẽ multis curis plenam: Nonne eſt peregrinũ,

nec

nec à natura abſonum, ſpiritum ullum captivum non expetere libertatem ſuam, inprimis lucidam animam, quæ tenebroſo carceri corporali incarcerata eſt? Atque hanc ob cauſam Iamblichus ait, animam dormire in corpore humano: Et Porphyrius habet, ſemper ægrotare illam in corpore. Et Mercurius Triſmegiſtus, corpus animæ eſſe velum ignorantiæ. Ex quibos certum eſt eſſe ſpiritum, qui eam detinet in carcere illo tenebroſo. Ex his igitur videre licet, quàm præcelleus ſit Doctrina Foſteri! Sed, ut emendet rem, in hunc modum procedit: & conantur poſt unionem ita cohæreſcere &c: Verum eſt, ſi loquatur in gratiam corporis tenebroſi, quod invitè deſerit ac relinquit animam lucidam, quæ ejus eſt Theſaurus: Sed, quod ad animam, videmus, quot ſint, qui, ut evitent compedes hujus carceris, proprium ſanguinem profundunt, vel ſibi ipſis manus conſciſcent ſeque deſtruunt, & complures, tam inter electos (ut in ſcripturis invenimus) quàm inter mundanos vulgares, ſeriò à Deo expetere ac contendere, ut pertæſos vitæ hujus mundanæ, ut diſſolvantur & ex hac vita emigrent: Diſſolvi cupio & cum

Philip.1.23.

Chriſto degere, dicit aliquis &c: Ex qoibus elicitur, animam non cupere vivere in corpore vel cum corpore, ut M. Foſterus concludit: Cumque emigrat illa, non poteſt relinquere corpus ſuum ſine ſpiritu, uſque adeò firma eſt eorum unio, ut Apoſtolus oſtendit in Textu antè citato: Nec etiam ſpiritus in totum deſerere poteſt relationem illam, quam habet ad corpus, ut dictum. Concludo igitur ſimpliciter contra Foſteri aſſertionem, animam ſtricta aliqua unione dependere ac quieſcere ſuper ſpiritu & reciproco modo, ſpiritum quieſcere ſuper anima: Haud ſecus ac agens non poteſt æſtimari agens ſine patiente, nec patiens ſine agente ſuo. Ac proinde neceſſe eſt ambo ex illis in uno uniantur: & conſequenter, ut agens eſſentiale à centro ad circumferentiam agit: Pari modo concipiendum, animam agilem in ſpiritibus contineri, ut agens in patiente, vel anima in corpore, ſeu fulgur in nube.

Atque huc uſque proceſſimus ad extorquendam & exprimendam omnem ſpongiæ Foſterianæ validitatem, quod ad hoc attinet negotium: Venio ad ſequens.

CAPUT. V.

Eſſentialis Authoris agaſo virtutis ſympatheticæ, in hoc capite ſpongifero noſtro ſtramineam hoſpitalitatem exhibet, eò quòd vocet eum Tom Long agaſonem; legite & modum percipietis.

Nuda Textus Fluddiani aſſertio.

Ex quibus claret, lineam hanc ſpiritualem inviſibiliter protractam atque extenſam in aëre, inter loca vulnerati & myrothecium, ferre ſecum animalem ſuam formam, quæ anima ſeu ſpiritus vitæ non minus à ſuo toto ſeu integro in corpore vulnerati contento, dividi poteſt, quàm ſolares radij à Sole. Quapropter, ut ſolares radij Spiritui mundano innatantes ſunt quaſi nuntius ſeu Tabellarius inter cœlum & terram: Pari modo hic radius animalis eſt conductor fidelis naturæ curatricis à myrothecio ad corpus vulneratum. Atque hoc medium ſive linea dirigens ac deferens, nimirum, quæ conducit ac transfert ſalutiferum illum ſpiritum mediante anima ſeu vitæ ſpiritu eſt ille ſpiritus, qui inviſibiliter extenditur vel extrahitur in aëre, qui, niſi modo quodam occulto fuiſſet figuratus & efformatus, virtus unguenti evaporaret vel profunderetur hac vel illa via, atque ita nullum ferret vulnerato beneficium.

Collectio Foſteriana.

Spiritus ſanguinis profuſi per aërem fertur (qui eſt bajulus ſpiritus cujuſque rei) ad ejus corpus: Atque hic ſpiritus per aërem tendendo rectâ lineâ inviſibili, transfert virtutem ſanativam ab armis perunctis, ad hominem vulneratum: Nam arma, communicant illum ſanguini adhæreſcenti illis, ſanguis ſpiritibus, ſpiritus conducti per aërem, communicant illam corpori, atque ita patiens (ſine emplaſtri applicatione) naturaliter ſanatur &c.

Fludd.

Planè & evidenter diſcerni hîc poteſt, quomodò Textum meum corrumpat, ut quadret ad ſuum proprium intentum: Nam primò nullam ego facio mentionem lineæ directæ & extenſæ, ſed loquor ſolummodò de tranſlatione ac directione ſpirituum vitalium à corpore vulnerato ad myrothecium, ac tum poſteà de attractione Magnetica virtutis ſanativæ, retrorſum linea quadã inviſibili in aëre protractâ: Tunc dicit ille, aberrans à Textu meo, arma communicare. Vnguenti virtutem ſanguini adhæreſcenti illis; ſed ego non dixi unquam nec intellexi rem ejuſmodi; nam propinquior exiſtit conſanguinitas inter Vnguentũ & ſanguinem, quàm inter arma & Vnguentum, ſed tam flocci cũ cjuſque molitiones pendo, ut voluntaris libertatem ipſi relinquere velim.

Actus

Actus ſpongiæ mundiſicantis ſuper hoc.

Foſterus.

QVintò nego, D. Doctoris Bajulum, nimirum lineam ejus directam inviſibilem portantẽ virtutẽ ſanativam per tot milliaria ab unguento armario ad vulnus. Hic ſané eſt Tom long agaſo ille, qui nunquam exſequi vult mandatum. Sed Sol cum radijs ſuis, eſt verus bajulus inter cœlum ac terram, atque ita hoc unguentum inter arma & vulnus (ô comparationem incomparabilem!) Sol vocatus quaſi ſolus, ut nullum habens par, nullam creaturam ſimiliter ſibi operantem: Sed Doctor inſtar alterius Archimedis, poteſt efficere unam operationem, emittendo radios illi ſimiles.

Fludd.

Etſi voces hunc Tabellariũ meum, Tom long agaſonem illum; tamen mumia ſua tam prompté & certò exequetur ac revertetur tam ſubitò, ad te convitiatorem ſui, (latus alis veritatis pernicibus) ut in concluſione hujus Textus nihil niſi ſtramineam hoſpitalitatẽ ac commenſalitatem, ſit præbiturus tibi, in remunerationem tui. Non dico, mi homo, quòd, ut radius ſolaris eſt verus inter cœlum & terram tabellarius: ſic Vnguentum eſt tabellarius inter arma ac vulnus; (ô capacitatem admirabilem viri tam docti, qui in phantaſia ſua propria imaginetur ea, quæ non ſunt!) ſed dico, quòd, ut radius ſolaris tabellarius eſt inter cœlum & terram, ſic eſt radius vivifici ac incorruptibilis ſpiritus in homine interno, qui eſt cœlum ipſius ad ſanguinem, qui in Vnguento occultus jacet: haud ſecus, ac granum Frumenti in frugi ac fertili terra recipit ſolamen vivificum à radijs Solaribus, quibus poſt grani putrefactionem virtute quadam Magnetica attrahit animam exiguam, jam liberam, ſurſum ad fontem vitæ verſus, à quo deſcendebat anno præterito, ad grani multiplicationem. Sed, quia impeditur corpore ſuo Elementari, remanet huc atque illuc volitans in aëre, ſugendoque ad ſe plus ex alto de ſuo ſimili, multiplicatur ab uno grano ad plura. An igitur impoſſibile eſt, ut ſimile accidere poſſit inter radium à corpore prodeuntem & ſanguinem in Vnguento corruptum, exiguum vitæ atomum, per putrefactionem ſanguinis emortui exſurgentis & ſine impedimento terræ ejus unctuoſæ, exſuctæ, paulatim ac ſenſim ad ipſius vitæ fontem? Sed quia totum hoc vivis exprimitur coloribus in reſponſo meo ad illam ipſam objectionem, facto, in primo ac ſecundo capite menbri tractatus hujus ſecundi; ad loca illa remiſſum lectorem volo, ubi invenier ad omnia contenta illius confutationis inperfectæ reſponderi, ſpongiam illius totaliter extorqueri, ac omne ejus acerbiratis virus prætenſum contra hunc Textum meum omnimodé expungi atque annihilari.

Tunc ita procedit: Sol dicitur quaſi ſolus, ut nullum habens par, nullam creaturam ſibi ſimiliter operantem, ſed Doctor ad inſtar alterius Archimedis &c: Domine mi Preſbyter ſemper excipio Platonem: incorruptibilis ille ſpiritus, qui (ut ait Syracides) Eccl.1. ante omnia creabatur, excipiatur neceſſe eſt. An hoc notas Domine mi? Dixi enim tibi, ſpongiam tuam in Textus hujus inquiſitione nihil præter ſtramineam commenſalitatem habituram. Non ſpero equidem, te prælaturum Solem viſibilem ſpiritui huic divino, qui illi dat gloriam & activitatem. Quid? Creaturam Creatori? Materiam formæ? Patiens agenti? Iſthæccine dicitur Preſbyteri noſtri divinitas? An Philoſophia tantum ipſum docet? Quicquid Tullius dicat nobis, hunc eſſe revera ſolum in mundo actorem. Certum eſt, fuiſ- Pſal.19. ſe hunc ſpiritum, qui Tabernaculum ſuum in ſole poſuit, & per illum ſolum Sol vivit, movet atque operatur, hîc inferius, & illic ſuperius: Eſtque unus idemque ſpiritus, qui Act.17. impertit omnibus creaturis, & per conſequens nobis hominibus vitæ ſpiritum, per quem vivimus, movemur & ſumus: ipſe eſt, qui reciprocè Tabernaculum ſuum po- 1.Cor.6.19. ſuit in homine, æqué ac in ſole, ac proinde, 1.Cor.12.27. nos dicimur mẽbra Chriſti & mẽbra ſpiritus ſancti, ex quibus Sapientia & ſagacitas Foſteriana, imò Theologi Chriſtiani probè diſtingui poteſt ac diſcerni, dicentis in Textu hoc: Sed D. Fludd. ad inſtar alterius Archimedis efficere novit unam operationem, emittendo radios ipſi ſimiles &c: Minimé verò, non uſque adeò audacter mihi aſcribant, quod ad ſolum Deum Creatorem meum ſpectat: utcunque licet Foſterus noſter Diabolo aſcribere volebat.

Quod ad plenam reſponſionẽ ad hanc confutationem ipſius attinet, remitto vos (ut dictum eſt) ad membrum hujus tractatus ſecundum.

Procedã jam ad decumanũ illum inſultũ, in quo ſpongia ejus validè admodũ perfricat Textũ meum, ſed non proficit magis illis, qui lavare tentant Æthiopem; inanis prorſus, ſpero, labor videbitur.

CAPVT. VI.

Hîc contra Spongi Cabaliſtæ noſtri intentionem, probatur, primum, ſpiritus malignos poſſe contaminare & alterare in ſui naturam ſpiritum hominis aëreum: ut etiam, Diabolos habere corpora aërea conceſſa ſibi in creatione ſua, Poſtremò mutabilitas & inconſtantia Confutatoris in præcipuo ejus argumento aperitur.

Textus Fluddanus.

HInc igitur oritur ſecreta illa combinatio & unio, quæ efficitur inter malignum ſpiritum, & Cacomagos ſeu veneficos, quibus fatui ac ſtolidi turpiter à Diabolo decipiuntur: Vnde Diabolus ſeu ſpiritus malignus, illectamento hujus recompenſationis complet voluntatem ſeu deſiderium venefici: Atque inſuper pangitur inter ipſos, ut ſcilicet ſpiritus in quacunque forma ſugere poſſit quotidiè ſanguinis portionem, quo ſpiritus delitеſcens in ſanguine magi fiat unius naturæ ac conditionis cum illo ſpiritus maligni: Atque in hunc modum ſpiritus ipſius convertebatur in conditionem Diabolicam, quæ impoſſibile eſt illi diſcedere à cultu & veneratione Diaboli.

Collectio Foſteriana in Textu.

Eſſe talem Sympathiam inter ſanguinem incorpore, ac ſanguinem tractum & exſuctum ex corpore, tam manifeſtum eſt, quàm manifeſtiſſimum, exemplo ſagarum. Diabolus exſugit ex ijs ſanguinem; ſanguis cum Diabolo remanens participat de maligna ejus natura, recurſumque habens, per ejus ſpiritus ad corpus ſagæ, facit omnem ejus ſanguinem ſympathizare cum illo, quem habet Diabolus, atque ita ſanguis mutat naturam veneficæ, Et ita evadunt malignæ ac Diabolicæ.

Hic iterum cernere licet, illum Textum meum ultra verum torquere intentum ſenſus mei: Sed ipſi concedam deſiderium ſuum, & morem geram bono homini in homore ejus.

Actus mundificantis ejus ſpongiæ ſuper Textum hunc.

Foſterus.

Doctor probat exemplo ſanguinis exſucti à Diabolo é ſagis, qui cum Diabolo remanens & ſympathizans cum ſanguine in corporibus ſagarum, mutat earum naturam, illaſque reddit malignas ac Diabolicas. ô profundum exemplum! Hic Doctor conducit & colligit fundamentum argumenti ſui, cuj nec Philoſophia vera, nec Theologia orthodoxa nobis concedet, ut aſſentiamur. Sanguis veneficæ remanens cum ſanguiſugo, Diabolo, ſympathizat cum ſanguine corporis veneficæ. Quomodo hoc fieri poteſt? Quomodò poteſt ſanguis ſubſtantia corporea, remanere cum Diabolo incorporari. &c.

Hîc illa ſpongia ipſius validitas exterquetur.

Fludd.

O ingenium mirabile ſpongiferi noſtri! ô lumen & intellectum ſpongioſum conceptus tam ardui? Sed, ſi herclè Angeli (ut ille ait) erant incorporei, quomodò potuiſſet cibus & potus, ſubſtanria corporea remanere cum Angelis, quos Abrahamus convivio excipiebat: Si erant incorporei, vel ſi aſſumebant corpora accidentalia, poterant edere ac bibere cû illis naturaliter? An verò Abrahamus erat ſenſus tam expers, ut offerret cibum ac potum figuris fucatis & larvatis? Vir ſane uſquæ adeò profundus in myſterijs divinis, non foret tam ſocors, ur offerret illis alimentum ſuum, ſi ſciviſſet, non naturaliter eos nutriviſſe. Eadem ferè abſurditas haud immeritò Lothoni attribui potuiſſet: Eſt enim herclè ultra captum mundanorum dextrè examinare, aut gnaviter aperire ac recludere hoc dubium, Sed ſuppone, concedi, Angelos ac Diabolos non eſſe corporeos, ſed creaturas ſpirituales; attamen confiretur alibi, Diabolum poſſe induere atque aſſimilare ſibi ullum corpus organicum, nimitum hominis, canis aut cati; ac per conſequens Angeli illi induebant formas, humanas: Obſecro vos, cùm ſyringa, fiſtula, aut ventoſa attrahit, eſtne organum, an verò ſpiritus in organo, qui attrahit? Homo non operatur corpore ſuo, ſed ſpiritu interno: Nec ſanguis quicquam ex ſe ipſo agit, ſed ſpiritu vivificante occulto, qui agit in eo: Guttur & lingua humana inſerviunt pro organis vocis; ſed eſt ſpiritus, qui agit. Si Diabolus intret in corpus, ut porci aut hominis; nonquid in uſum adhibebat vocem bruti organicam, ac faciebat ejuſmodi homines loqui ad Chriſtum? Sed erat actus Diaboli ſpiritualis, qui miſcebat ſe ipſum cum ſpiritu aëreo bruti ac hominis poſſeſſi, & cauſabat illum reſpondere pro voluntate agentis: Sic ergo dico, illum adminiculo oris ac ſpiritus creaturæ, quem illa induit, exſuxiſſe ſanguinem; non, quòd ſanguis in groſſa ſua natura morabatur cum Diabolo, in ſubſtantia ſua ſpirituali: Sed, dico, ſubſtantiam in ſanguine ſpiritualem, quæ ex aëre participat, facilè aptam eſſe ſe jungere & conſtituere unionem per contactum cum illo Diaboli: Perinde, ac videmus Ambram, cum comburitur, emittere

ſpiritum ſuum, qui uniens aut miſcens ſe cum aëre, inficit illum natura ſuâ odoriferâ, atque ira facta eſt communicatio actualis inter aërem ac fumum, inter ſpiritum unius & alterius; inter locum ſecretum ſeu latrinam vel contagium peſtilentiale puſtuloſum, & ſpiritum aëris infectum, qui aër communicat etiam infectionem illam ſpiritui odorantis. Iterum, nonne videmus in uno Epidemiâ infecto, primò fuiſſe ſpiritum corruptum, qui virtuali contactu ſuo, inficiebat non ſolum ſanguinem, ſed ſpiritus in ſanguine diviſibiles? Et nonne videmus etiam, eundem inviſibilem ſpiritum ſic inficientem, inviſibiliter etiam inficere aërem inviſibilem circum circa, & licet ex parte è corpore expirârit & ſanguine, tamen talem habet communicationem cum ſanguine, ut, nullo habito reſpectu fumus inviſibilis inficiat foris, non relinquens nihilominus perſecutionem Domi: Si itaque Althoin peſtilentiale ex ſurgens in uno homine (quod Propheta Abakuk vocat Dæmonium, ſeu Dæmonem Meridionalem) inficiat ſanguinem alterius ſpiritualem, non eſt Carbunculus corporalis, qui illud efficit, ſed infectus in eo ſpiritus, Carbunculum itaque corporeum conferimus corpori à Diabolo aſſumpto. Quare, ut videmus, quòd; poſtcaquam Carbunculus unius terigerit perſonam alterius; ſpiritus facilè, ratione ſimilitudinis ipſorum reciprocé communicat cum altero: Ita, ut, licet ille, qui infectus eſt Carbunculo, diſcedat vel ad quodvis intervallum; tamen nihilominus ſpiritus malignans cooperatur cum ſanguine nuper infecti, convertitque eum abſolutè in naturam ſuam malignantem. Eſtne igitur poſſibile, ut malignitas Diaboli ſpiritualis ſuctione aliqua ſanguinis contactuali, contaminet & inquinet malignitate ſui ſpiritus ſpiritum ſanguinis humani exſucti, ac relinquat ita infectum & mutatum in propriam ſui naturam, pro ut ſpiritus venenoſus peſtilentiæ in diſpoſitionem Epidemialem? Nonne Diabolus operabatur idem effectum eum ſpiritu Iudæ, cùm diceretur: Immiſit Diabolus in cor Iudæ, ut Chriſtum proderet? Id eſt, inficiebat ejus ſpiritum prius, atque illi ſpiritus, corrumpebant ejus cogitationes ſeu mentem: Nam ſine adminiculo medio Diabolus etiam à cœlis depulſus, non poteſt moliri cœlum ex intellectu humano.

Iohan.13.

Sed, ut reſpondeamus Foſtero in armis ſuis proprijs nitido, intelligo ſagaciſſimum illum virum, qui murem tam citò odorari poteſt. Quid verò putat, Diabolos tenuia corpora non poſſidere? Imò ſané. Habet enim pro hoc (ut inquit) authoritates ſcripturæ, conſiliorum, Patrum ac ſcholaſticorum, qui confirmetur tantum. Sed in via & tanquam in tranſitu, inquir Doctor, qui impiè Deo attribuit compoſitionem, falſò audet Diabolis corporeitatem tribuere: In primo loco Foſterus habet Diabolum, Patrē mendaciorū pro Patre nutritio, qui & nutrire & fovere novit falſum ſuper quolibet: Sed, ut antè dixi, ſocors ille & mucoſæ naris monachus Merſennus dicit, nimirum, eò quòd aſſeveravi, ſpiritum Domini impleviſſe atque animaſſe ſpiritum cœleſtem; Ergo (inquit) Fluddus facit Deum partem compoſitionis, ac proinde D. noſter Preſbyter verba Monachi illius pro oraculo reputans abſque ulla ponderatione ſenſus hujus negotij inſtar Pſittaci hæc ipſa verba Monachi effutit: Doctor, impiè attribuit compoſitionem Deo: Sed ſi Dicam, Deum eſſe in compoſitione, non intelligo ut partem componentem, ſed, ut ſolum compoſitorem in compoſitione: iterum, ſi ab eſſet à compoſitione, verbum non diceretur incarnatum: Nec ſpiritus incorruptibilis eſſe in omnibus: Nec Deus poſſet ab Apoſtolo dici eſſe ſuper omnia & in omnibus.

Sed mittamus Paratticam ſeu paraſiticam garbam & acervum: Adducit ſcripturæ teſtimonia, & quæ ſunt illa? D. Paulus hoc habet: Non dimicamus contra carnem & ſanguinem, ſed contra malignitatem ſpiritualem ſeu malos ſpiritus in locis altis: & hanc ob cauſam Chriſtus ait: Contrecta ac tange me: Nam Spiritus non habet carnem & oſſa, ſicut videtis me habere.

Foſterus.

Atqui Diaboli non poſſunt contrectari nec palpari.

Ergo non habent corpora.

Fludd.

Ecce hîc ſuperbum argumentum, quia Diaboli, ut ſunt in tenui ſuo corpore aërco, tractari non poſſunt. Ergo non habent corpulentiam ullam: Equidem ſcire vellem ex argumentatore hoc acuto, quod nam corpus organicum pro loquela habeat hic ſpiritus, quando ipſe in verbis reciprocis ac vocibus tentaret Chriſtum? An exiſtimat, ipſiſſimum aërem (qui eſt Diaboli externum, ut mox probabitur) non eſſe corpus ſpirituale, quando poteſt palpari, audiri, aut intelligi, licet non inſtar carnium ac oſſium? Nonne Apoſtolus mentionem facit corporis alicujus ſpiritualis ſeu cœleſtis ac tenuis, & corporis terreſtris ac groſſi?

Veriſſimum eſt, eſſe nonnullos Patrum, ac ſcholaſticorum, qui ſunt in opinione, Angelos eſſe abſoluté incorporeos, ut damaſcenus, Thomas Aquinas, Denis &c: Sed tot ſunt ex altera parte; imò & plures Doctiores, qui contrariæ ſunt opinionis,

quod

quod ad exiſtentiam corporalem ſpirituum horum, ac dicunt ſimpliciter , Angelum eſſe ſubſtantiam corpoream , & per conſequens Angelos poſſe ſine ullo errore vocari creaturas corporeas & in hoc quidē Patrum numero ſunt Baſilius,Origenes, Gregorius, Auguſtinus. Iſidorus, Petrus Lombardus. Atque ex Philoſophis Mercurius Triſmegiſtus cum tota Academicorum ſchola. Et quod ad D. Auguſtinum, dicit ille,in libro ſuo ſuper Geneſin expreſſis verbis , Dæmones eſſe aërea ac ignea animalia , & conſequenter illis aſſignat corpora aërea : Viciſſim alibi affirmat , Angelos in creatione ſua habuiſſe corpora aërea, videlicet formata atque effigurata ex parte puriore aëris ſuperioris , qui redditus eſt promptior ac magis proprius ad agendum quàm ad perferendum:& aſſeverat, malignos Angelos ratione defectus ſui fuiſſe mutatos , quo ad corpora ſua & eſſe externum in naturam aëris groſſioris , ut potius promptiores efficerentur ad perferendum ignis tormenta. Et Petrus Lombardus inquit : Angeli corpora , in quibus hominibus apparent de ſummo aëre ſumunt , ſolidamque ſpeciem ex cœleſti. Elemento induunt , ut humanis obtutibus. Manifeſtè demonſtrentur:Ita,ut evidens ſit , Auguſtinum & ipſum in uno conſentire, Similiter Baſilius nos docet , qualia corpora Angeli habeant,cum inquit : Sunt ſpiritus tenues, aërei ac puri : Iterum Artephius ſapiens ille vir ait,Externum diaboli eſſe aërem,ſed internum ejus eſſe ignem. Quam ob cauſam demonſtrat,facile eſſe illi , nimirum reſpectu externi ſui , ſeu corporis ſe in ſinuare ac participare cum aëreo ac ſanguineo ſpititu in homine & per conſequens efficere in eo morbos calidos atque igneos.

Sed cur quieſceremus Duntaxat (ut Foſtero mos eſt) in nudis Authoritatibus:Deveniam jam ad planas probationes Philoſophicas , quibus expediam dilucidé ac demonſtrabo, Angelos habere animas & corpora ſeu externa & interna. Primò ſciendum eſt , ſi eſſent Identitas , id eſt ex una ſimplici exiſtentia formali, unum idemque eſſent in eſſentia cum Deo Creatore ſuo, qui dicitur Identitas ſeu unitas abſoluta & ſimplex: At verò , quatenus componuntur ex duobus , ex luce ſcilicet , quæ eſt radius Dei,quem recipiunt , ut informentur ac fiant creaturæ ; ac ſpiritu : Qui ad inſtar ſpeculi perpoliti recipit gloriam lucis illius cœleſtis: Dicuntur Alteritas,id eſt, ex duobus compoſiti. Atque hoc viviſſimis exprimitur coloribus apud D. Denim , cùm vocat eos Algamatha,id eſt ſpecula politiſſima , recipientia lucem Dei : Ac proinde definit Angelum Dei imaginem, emanationem lucis occultæ, ſpeculum puriſſimum ac ſplendidiſſimum. Et Damaſcenus dicit, eos eſſe ſpiritus intellectuales, habentes lucem(tanquam animam ſuam) à prima luce. Et Salomon depingens principem omnium Angelorum (qui , ut Eccleſiaſticus ait Sapien.7. erat ante omnia creatus)eſſe Candorem lucis æternæ & ſpeculum ſine macula Majeſtatis Dei. Ex quibus claret, Angeli internum & quaſi animam ejus eſſe ſplendorem emanationis divinæ : Internum ejus politum ac purum aëreum eſſe corpus ejus ſpirituale,quod hoc lumen recipit : Nam notandum eſt nobis , in principio cœlum ac terram factam eſſe ex aquis & per aquam conſiſtentem per verbum, ut D. Petrus habet : Petri. 3. Ac propterea totus mundus erat compoſitus ex interno aut inviſibili , quod eſt anima ſive ſpiritus animatus verbo Dei & externa ac viſibili terra & aqua quæ corpus eſt : Sic neceſſariò ſequitur , omnem creaturam compoſitam eſſe ex interna ſeu activa anima , & externo aliquo ſeu organico receptaculo animæ illius , quod corpus eſt: Nonne manifeſtum eſt, quod, cùm ſpiritus Geneſ.7. Ruach-Elohim moveretur ſuper aquas , aqua erat patiens Catholicū,ac ſpiritus agens internum ? Nam D. Auguſtinus ſuper Geneſin inquit,Spiritus ferebatur ſuper aquas, igneū ijs vigorē impertiēs: Ita,ut aquæ ſpirituales creatæ Catholico animatæ fuerint flatu ſpirituali, in creato Catholico ac luce vitæ, cujus ſpiritus in qualibet creatura eſt ſpiritus vitæ , ac ob id centralis eorum anima: & creatura animata eſt corpus. Quapropter,ut purior ac ſpiritualior aquæ aut aëris pars,Angeli eſt externum , ſic ejus internum eſt actus lucidus ſpiritus Dei.

Iam igitur ſic concludo ; ſi ſubſtantia externa Angeli ſit aër (nam neceſſe eſt ſit vel de aqua ſpirituali, vel de ſubſtantia Dei, quæ meré eſt formalis & non materialis) ſcimus enim regulis Philoſophiæ, aërē ſubtiliatum eſſe ignem, & viciſſim aërem inſpiſſatum eſſe vaporem , nebulam, nubem, atque ita per inſpiſſationem aër in viſibilis ſit ſubſtantia viſibilis ; imò & organum corporeum vocale , ut in fulgure apparet , quæ anima nubis , niſi habeat organum ſuum nubiloſum , ſeu inſtrumentum corporeum,non loquetur in Tonitru. Inve- 2.Reg. 22. nimus itaque ex ſacris, Deum dici loqui ex Iob 22.15. Pſalm.104. nube ſua organica , & ab illam ipſam cauſā Textus vocat illud in uno loco latibulū Dei, in alio Tugurium Dei & in alio vehiculum ac currum Iehovæ : Ita , ut ſi Iehova faciat Tabernaculum hoc organicum, ut edat vo- Num. 11. 25. cem ſuam auribus mortalibus (ut ſcripturæ Pſal.105.47. multis in locis teſtantur) non eſt peccatum dicere , ſpiritus hoſce inferiores habere pro corporibus ſuis externis ſubſtantias aëreas: Quo conceſſo , quid impediret ſpiritus, quin contractione ſubſtantiarum ſuarum externarum appareant viſibiliter , quando illis libuerit , & colloquantur cum homine organicé, prout tentans ille ſpiritus loquebatur ad Chriſtum ? Et iterum, dilatatione aliqua immediatâ ejuſdem ſpiritus aërei externi evadant inviſibiles ; non aliter , ac ſumus dilatatione evaneſcit , ſeu nubes aut nebula conflata ex aëre compacto & craſ-

Digitized by Google

ſo ſæpenumerò abſque apparentia ullius guttæ pluviarum tranſit inviſibilitet? Nonne peregrinum erat, Chriſtum ipſum, qui carnē ac oſſa habebat apparere etiā januis clauſis & evaneſcore immediatè? Et tamē, ſi conſideremus, quòd, poſtquā ſurrexerat, inducbat corpus ſpirituale; illud ipſum corpus eam ob cauſam poterat deponere Tabernaculū ſuū viſibile ac tangibile & ſubtiliatione ac dilatatione fieri æquè ſubtile ac impalpabile, ac voluntati ejus libebat, qui habet corpus ſpirituale: Atque ita poteſt apparere atque evaneſcere in inſtanti. Eſt ſpeculatio admirabilis debito modo conſiderare ac ponderare, quamodò Deus operetur in hoc mundo per contractionem ac dilatationem, privationem & poſitionem, per tenebras & lucem, per apparitionem ac diſparationem, pro ut videmus, cùm ſpiritus ipſius movetur à ſeptentrione; aër communis, contractiva illius ſpiritus natura, vertitur ab inviſibilitate in viſibilitatem, à tranſparentia in opacitatem, ab aëre in nives, grandines, gelu, glaciem, à levitate in ponderoſitatem, ab agilitate ac mobilitate in fixationem & immobilitatem: E Contra verò flatu ejus ab oriente ſeu Meridie, dicta corpora rurſus mutentur in aquas, & aquæ in aërem, atque aër in ignem dilatatione: & finaliter, corporeitas terreſtris in corporeitatam aëream ac cœleſtem, durities in ſalſedinem, groſſities in ſubtilitatem, opacitas in tranſparentiam, fixario in mobilitatem, quies in actionem, tenebræ in lucem! & ultimò contractio, effecta per hunc divinum ſpiritum, in dilatationem, viſibilitas in inviſibilitatam. Quid plura? Si omnis generis Angeli habeant ſuum externum à ſpiritu mundi aëreo, & actum ſuum internum ab hoc ſpiritu externo vivificante, in quo eſt quatuor ventorum proprietas (ac

Ezekiel.36. proinde, inquit Propheta, veni, ô ſpiritus à quatuor ventis, quibus arguit, hunc unum ſpiritum, tanquam actorem eſſentialem in quatuor ventis, habere proprietates quatuor ventorum in ſe, quibus agit omnia, unde Propheta evocat illum à quatuor ventis) non decet nos ulle modo dubitare, quin virtute actus illius interni & ſubſtantiâ aëris illius ſui externi, poſſint contrahere ſeſe ab inviſibilitate ſpirituali, ignea ac aërea in nebuloſam ſeu aqueam imò & viſibilitatem terream, ſeu naturam nivalem aut glacialem, præcipuè ſpiritus groſſi, maligni & tenebroſi, qui per lapſum ſuum indueruunt aërem groſſiorem (ut Auguſtinus ait) Atque hæc eſt ratio, quòd Satan vocatur ab Apoſtolo aëris princeps: & hinc eſt, quòd Diabolus ſeu ſpiritus maligni in contractione, convertant ſe ipſos in figuras ſolidas ſeu firmas hominum vel brutorum, & in tactu apparent uſque adeò intenſè frigidi (Ex confeſſione Foſteri) videlicet, eò, quòd ſpiritus, à quo vivunt, contrahens ſeſe à circumferentia ſeu aëre dilatato in centrum, ſeu terrā contractam, relinquit compoſitionem externam ſive aëream compactam, frigidam inſtar glaciei: Eſt enim emanatione ſeu dilatatione ejus à centro ad circumferentiam, quæ incendit calorem naturalem in externo creaturæ cujuſvis. Vt conclodamus contra eos, qui negant, ſpiritus habere corporeitatem, certiſſimum eſt, quòd, ubi eſt rarum & denſum, ibi, per conſequens, eſt corporeitas ſive tenuis ſive ſpiſſa. Quicquid enim in ſua ſubſtantia eſt tranſmutabile in corpus tenuius vel ſpiſſius, corporeum ſit oportet, licet non ſir corpus viſibile: Sic ſtella in cœlo vocatur denſior ſui orbis pars: Sic etiā ignis condenſari in aërē poteſt, atque aër in aqoā & aqua in terrā: & iterum terra rarefieri poteſt in aquam, & aqua in aërem, & aër in ignem: Talis enim eſt naturalis Elementorum rotatio: Iam verò externum Angelorum creatum ſit oportet ex ſubſtantia ſpirituali mundi ſuperioris, vel non omnino: Iuxta tenorem Baſilij, & per conſequens eſt corporeum, licet conſiſtentiæ tenuioris ſeu ſpiſſioris pro dignitate Ange- Pſalm.104.
li. Nonne David agnoſcit tantum in his verbis: Qui facit Angelos ſpiritus ſeu aërem ventoſum, & miniſtros ignem urentem. Ac proinde dedecus eſt, ejuſmodi myſteria, qualia ſunt hæc, quæ conſideranti admodum manifeſta ſunt, ab ignorante ſeu imperito derideri, nec opera & operationes ſpiritus Dei exiſtimari in communi mundi Elemento, ſed Diaboli; atque ita cæcitate ſua capiunt malum pro bono, tenebras pro luce: Quod genus hominum Propbeta indigitat in hiſce verbis:
Væ illis, qui loquuntur bonum ex malo, & Eſai.5.20.
malum ex bono, qui ponunt tenebras pro loce, & lucem pro tenebris, qui ponunt amarum pro dulci & dulce pro amaro: Væ illis, qui in proprijs ſapiunt oculis, ac prudentes in proprio ſui conſpectu.

Sic itaque, lector judicioſe, percipere licet ex his, quæ in hoc membro expedira ſunt, quàm impotens extiterir adverſarij mei ſpongia ad expungendum ac delendum vel minimum titulum naturalis illius valoris ac virtutis divinæ, quam in Anatomia mea myſtica aſcripſi Vnguento, armario. Ac proptereà, quantum quidem mihi videre licet, ad invenire licet ipſi plura media ſubſtantialia, quàm eſt ſpongia hæc (expreſſum enervati cerebri ac ingenij phantaſtici argumentum) ad ſubvertandam medicinam tanti momenti & virtutis admirabilis in operando. Sint ipſi, inquam, neceſſe eſt, validiſſimi rudentes, loco ſpongiæ leviſſimæ, ad removedum fundamentum veritatis; & tamen vereor, ne rumpantur, antequam ſapientes ad fidem trahant, nimirum dona benefica ſanationis in hoc unguento armario, procèdere à Diabolo, nec verò à Deo ac benigna ipſius clementia & miſericordia, qui ſolus eſt dator ſanitatis & bonitatis.

Iam

Iam verò vobis in memoriam revocem neceſſe eſt :, tanquam in tranſitu, abſurditatem ſpongiferi authoris noſtri : Nam inquit, hunc curandi modum Diabolicum eſſe, & poſtmodum effecta illius urinæ humanæ attribuere videtur : Verba ejus hæc ſunt.

Pag.8. Directiones D. Fluddi ſunt, ut arma in myrethecico relinquerentur, dum conſaneſcat patiens, & ut vulnus mundum conſervetur linteolo, quovis mané, in urina ejus madefacto: an hæc ſit fallacia nec ne, eorum committo judicio, qui in re Chirurgica periti ſunt : nam certum atque perſuaſum ſibi habeat Doctor, ſi vulnus mundum ſanetur, eos dicturos ipſi, illud cicatricem obducturum ſine unguento armario.

Fludd.

Ad hæc reſpondeo, mendacem oportere eſſe memorem: nam meminerit oportet Foſterus noſter, ſe alibi dixiſſe: Diabolus ſecretò applicat aliam quandam operativam medicinam ad curandum vulnus, & medicos circumforaneos incredulos deludendos &c: Et hîc recludit, cauſam curationis eſſe mundificationem vulneris, linteolo in urina vulnerati infuſo & applicato non à Diabolo, ſed ab homine: dicendo, in ſolo illo curationem conſiſtere ſine Vnguento vulnerario: & in teſtimonium vocat omnes verſatos artiſtas Chirurgicos, ut confirment verba ſua vera eſſe. Quod cum ita ſit, quæ Dei benedictio evenir ex aſtutia Diaboli in hac curatione? Vel in quō apparere poteſt Diabolicum? aut quomodo ille quicquam applicat aſtuto modo ad deludendum medicos circumforaneos incredulos? O vacillationem titubantis cerebri obliviſcentis argumentum ſuum & præpoſteré devorantis verba propria.

CAPVT. VII.

In quo totum ſubjectum paucis contrahitur & abbreviatur.

PErcipere licèt, lector candide, ex hiſce, quæ jam dicta ſunt, quòd, licét adverſarius noſter conatus fuerit, ut Iudæi Servatori noſtro, crucifigere vel potiùs oblivioni mandare veritatem, tam virtutis operantis Vnguenti armarij, quàm conatuum meorum honeſtorum, in cruce cacomagica convitiorum, nobiſque in agone noſtro, nimirum, cùm reputatio noſtra jacet ſanguinem fundens, offert ſpongiam deſtructivam ſeu abolitivam aceto ac felle turgentem, intelligo acri calumniationis condimento, amaroque indignationis ejus inhumanæ ſapore, loco conſolationis Chriſtianæ: imò, licet, inquam, flatus tempeſtuoſus ſpiritus ejus acerbiſſimi, fecit quod in ſe eſt, ut reputationi utriuſque quaſi naufragium induceret, & ut ad inſtar Ionæ alicujus, eijceret in maria turbata cenſuræ hujus mundanæ, ubi fluctus tumidi variorum affectuum confligantur impetuoſé, & quaſi ſuffulciunt ſe atque reſiſtunt ſibi invicem (nam ex illo eſt Theorema, quot homines, tot ſententiæ) quomodò poſſibile eſt, placere ac morem gerere cuivis in humore ſuo? Et quamvis Leviatham ſpongioſus ſeu ſuperbè tumens & inſultans cete Foſteri abſorberet ad tempus in ſuum oblivionis ventrem, honorem & æſtimationem utriuſque horum Vnguentorum, & me pro temporis intervallo: tamen (Deo meo ago gratias) largitus eſt mihi gratiam illam, ut ita exprimam & extorqueam illud cete ejus præſtigioſum, ſeu devorantem ſpongiam, quæ etiam eſt maris progenies, ut jam jam eundem in modum veritatem illam evomere cogatur, in hanc noſtram littoris plagam, non parum incredulitate hujus curandi modi infectam ut verum cete olim Prophetam Ionam ſuper littus Ninivitarum incredulorum, ut incredulitas ac ſuſpicio hominum ejuſmodi Zeloſorum, qui ſeducti fuerunt ab adverſarij noſtri Leviathano ſeu monſtro ſpongioſo, eò facilius aboleantur, faciendo veritatem abſorptam ac devoratam reviviſcere & quaſi effulgere & reſurgere, ut ejus luce omnes nubes ejuſmodi obſcuræ, quæ pepererunt & aluerunt talem incredulitatem, nimirum velum religioſum aſtutiæ mundanæ M. Foſteri, error ejus doctrinæ & poteſtas curativa, quàm falſó Diabolo aſcribit, detegi poſſint oculis cujuſvis ſapientis ac judicioſi lectoris, & ut incredulos cum Ninivitis pœniteat erroris ſui ac convertantur ab ejuſmodi illectamentis idololatricis, quæ perſuaſerunt ipſis, ut aſcriberent pia ac benefica dona ſanationis per Vnguentum armarium falſó principi tenebrarum, qui per hominis errorem uſurpat ſibi titulum principis ſeu ſatrapæ hujus mundi, qui jure, idque ab omni æternitate ſpectat Deum verum lucis, qui fecir & cœlum & terram ac ditavit eos omnis generis virtutibus: Sed, ſi in poſterum accidat, ut obſtinati quidam increduli (intelligo apparenter Zelotypum ſine intellectu, de quo D. Paulus loquitur) ad inſtar canum revertantur ad vomitum; Mihi itaque dicendum ac confitendum eſt, eos tantum, juxta ſpeciem ſuam facere, ac proptereà potiùs commiſerandos, quàm invidendos odioque habendos: & per conſequens verba Servatoris noſtri tam ſiniſtrè applicata ab adverſario noſtro in ejus Epiſtola dedicatoria, percommodé Deo effundi poſſunt pro viris hiſce: Pater ignoſce illis, nam, quid agant neſciunt: ob hanc cauſam igi-

tut præcipuè hoc pamphletū meum dirigo
ad omnes, qui ſunt zelotypi, intelligētes ac
judicioſè docti, ſubmiſſè rogans eos atque
obſecrans, ut hoc breve proplaſma ac ty-
pum diſputationis noſtræ recipiant in con-
ſiderationes ſuas maturiores, atque quodli-
bet ejus membrum, verè, (omni ſeparata
partialitate, ſchiſmate) lance ac trutina diſ-
cretionum ſuarum honeſtarum ac piarum,
ponderent.

Examinent, inquam, in ſelectiſſimis co-
gitationibus, idque ſeriò, an hæc curatio
procedat à dono illo virtuoſo, quod Deus
impertivit in creatione hiſce naturalibus
ſuis creaturis, ac continuavit illud in ijs
ſucceſſione generationis ac multiplicatio-
nis verbo ſuo omnibus numeris completo,
ad huncuſque diem, vel à mero actu & aſ-
ſiſtentia diaboli, cujus proprietas, ſtatim
poſt ejus creationem per lapſum ejus eve-
niebat diverſa, ad percutiendum, affligen-
dum, ac deſtruendum, non verò ad curan-
dum & ad exhibendum tantum benefa-
ctorem humano generi. Conſiderent illi
verba Apoſtoli, affirmantis, deum operari
omnia in omnibus: ac proinde agit quan-
do libet in & per Diabolum tantum ad
morbum, mortem ac deſtructionem, ſed
non ad ſanitatem & conſervationem: ob-
Pſal. 107. 20. ſerva Textū Davidis aſſeverantis, Deū ver-
bo ſuo perſanaſſe eos, qui percuſſi fuerant
morbis; cum reverterentur ad ipſum: &
nonne per verbum dictum, curat omnia?
Sap. 16. 10. Omnino: Nam Salomon dicit: Extendit
miſericordiam ſuam afflicto ſerpentibus,
emittitque verbum ſuum ad orandum il-
los, ipſiſſimum verbum ſuum, quod perſa-
nat omnia. Sed Diabolus nec Deus eſt, nec
Dei verbum, quare concludam argumento
hoc adamantino.

> Si Deus noſter miſericors, curat om-
> nia benignitate ſua, idque per verbum
> ſuum, Diabolus nihil curare poteſt, &
> per conſequens non poteſt præſtigioſè
> ſimulare curationem ſub umbra ac præ-
> textu unguenti armarij.

Major evidens eſt, quoniam, ſi verbum ſa-
nat omnia, generalitas illa ſuperior conclu-
dit omnes particularitates inferiores, ac
proinde omnis facultas abſoluta curationis,
adimitur Diabolo.

Minor ſimiliter confirmatur verbis an-
tè dictis: Ac primò Prophetæ Davidis
Emittit verbum ſuum ac ſanat eos, & à
ſepulchris eos liberat, confiteantur coram
Domino amicabilem ejus benignitatem
Pſal. 107. 20. 21. &c: Quibus apparet fuiſſe jucundam ejus
benignitatem, non verò ſeveritatem &
vindictam ejus, quæ verbo ejus ſanabat ac
Sap. 10. 16. medebatur. Atque iterum à Salomone, ſed
Deus Draconis venenoſi non poterat ſupe-
rare Filios tuos: Nam miſericordia tua ve-
niebat adjutum eos, ac eos perſanabat:
Nam nec herba, nec malagma curabat
eos, ſed verbum tuum, ô Domine, quod
ſanat omnia: tu enim vitæ ac mortis pote-
ſtatem habes & deducis ad portam inferni
ac reducis &c.

Iam equidem ſcire vellem, an deceat
ullum vere Chriſtianum, opinio, Diabolum
poſſe imperare Dei miſericordiæ, atque ita
eſſe Dominus verbi ejus pro placito ſuo, ad
ſanandas Dei creaturas, imò quidem aliquis
creatus juxta propriam ipſius imaginem
ullius malefici ſtratagematis cauſa, nimi-
rum ad lucrandum & corpus & animam à
Deo: Nonne dicit Iob In manu Domini eſt
vita cujuſlibet creaturæ viventis & ſpiritus Iob. 12. 11.
omnis carnis? Poſtremò, ut D. Iohannes
verè aſſeverat, in verbo fuiſſe vitam: ſic cer-
tum eſt, omnem virtutem ſanativam & re-
ſtaurantem eſſe ab hac virtute vivifica in
verbo, non verò à privativa potentia Dia-
boli, in qua è diverſo eſt mors ac deſtructio.
Præterea vellem vos notare hæc Apoſtoli,
verba: Iam verò donationes ſunt diverſæ, 1. Cor. 12.
ſed idem ſpiritus, & ſunt operationum di-
verſitates, ſed Deus eſt idem, qui operatur
omnia in omnibus: Sed illi datum eſt per
ſpiritum ſapientiæ donum, huic verbum
ſcientiæ, alij datur Fides, atque ali donum
ſanationis per eundem ſpiritum &c.

An ullus probus Chriſtianus imaginari
poterit unum hunc ſpiritum, qui ſolus hæc
operatur, eſſe Diabolum? Minimè verò:
Nam in verſu tertio Apoſtolus vocat illum
Spiritum ſanctum. Quid igitur? Diabo-
lum mederi per Spiritum Sanctum? Vel
Spiritum Sanctum conceſſurum Spiritui
maligno ſuum donum beneficum ſanatio-
nis, ad imponendum humano generi & ad
expoliandum Deum jure ſuo? Abſit, ſed
cum juſtitia tribue Deo, quod Dei eſt, aſ-
ſignans Diabolo proprietatem illam, quam
ſortitus eſt à Deo Creatore in principio:
Prior Spiritus ab omnibus creationibus or-
dinabatur in officio ſuo bonus, vivificans ac
vegetans; poſterior verò malignus, de-
ſtruens ac mortificans: Nam apud Prophe- Eſai. 54. 16.
tam dicitur in perſona Dei: Ego creavi
deſtructorem ad diſperdendum.

Audacter itaque concludam atque ab-
ſolvam Pamphletum hoc meum, ſeu diſcur-
ſum modicum, pro ut cœpi, nimirum verſu
hoc religioſo citato in hymno divino Pſal-
miſtæ regalis in honorem Dei, & ad po-
tentiam adimendam vel Diabolo vel ulli
alij creaturæ operandi miracula eſſentialia
à ſe vel per ſe.

> Benedictus Dominus Deus Iſraël, qui Pſal. 72. 18.
> facit mirabilia ſolus.
> Vel ut habet alibi.
> Confitemini Domino Dominorum, Pſal. 135. 3.
> quoniam in æternum miſericordia ejus,
> qui facit mirabilia magna ſolus.

Ac propterea, ſi Dominus Dominorum
ſolummodò, vel ſolus, non habet ullum ho-
minem mortalem ad juvandum ſe; ſi ipſe
ſolus, tunc non ullus Angelus in cœlo: Ac
poſtremò ſi ſit Deus ſolus ac ſolummodò
non ullus infernalis Diabolus, nec Dæ-
mon, aut ſpiritus Elementi ignei aut aërei,
ſeu

aquei ſeu terrei, qui aſſiſtat ei: Nam Textus habet. Eſt Dominus dominorum ſolus, ac propterea non ulla ad illum juvandum creatura, aut quæ valeat perficere hoc ſine illo: eſt ipſe, inquam, ſolus; & per conſequens, non diabolus, qui miracula operatur. Sed ex agnitione ac confeſſione cujuſlibet hic curandi modus eſt mirabilis, quatenus operandi in eo ratio excedit captum intellectus hominum mundanorum: quare cum Davide dicam.

Benedictus Deus, qui facit tale mirabile ſolus: ac per conſequens inferre mihi licet inſuper (idque haud immerito) maledictus homo, qui divina falſó attribuit Diabolo.

Idcirco optarem, quemvis hominem Zelotypum ac religioſum, inviolabile hoc emblema animo ſuo in ſculptum habere, ut virtute ejus fuger ac eijciat ex cogitationibus ſuis perſuaſiones omnes ejuſmodi irreligioſas, quæ commovere ipſum poſſent ad derogandum vel hilum Dei poteſtati, qui eſt Alpha & Omega, principium & finis omnium, ad arrogandum illud falſó Creaturarum viliſſimæ, qui in ſe nihil eſt, niſi quod Deo collibuit, ut ſit, ex ſe nihil habet, niſi quod Deo libet erogare ipſi, & per ſe ipſum nihil præſtare poteſt, niſi quod Deo libet in eo agere, & per illum, id facit, nec quicquam aliud. Propterea, quod Deus non vult, id non poteſt facere: Hoc igitur eſto Emblema veſtrum.

Tò Télòs pàntoon kai Archa to Theòs.
Finis omnium ac principium eſt Deus.

Atque hanc ob cauſam Reuclinus in libro ſuo de verbo mirifico inquit: Omne hominis miraculum, cujus vera & non imaginaria deprehenditur ſubſtantia, tum grande, tum mediocre, tum minimum, ſi ordo ſacrorum præſcriptus obſervetur, referendum eſt ſemper in Deum glorioſum, cujus nomen eſt benedictum in æternum: Is enim Solus eſt, qui vel a ſe ipſo, vel delegato, non ſine ipſo, vel per ſubſtitutum ex ſe ipſo, talia facit, qualia demiramus: quorum cauſam ad æquatam ſcire non poſſumus, vel quod fiant, vel quod homodo fiant. Huc uſque Reuclinus.

Ao proinde in periodo hujus Tractatus haud immeritò applicare & allidere licet Foſtero ejuſque aſſeclis væ illud Eſaiæ contra ejuſmodi homines, quorum mentionem ipſe feci in principio; quatenus nimium quætum præſumentes ſapientiâ ſuâ mundanâ, hæſitanter, præ poſteré & cæcitate quadam aſcribunt opera Dei Diabolo, facta ſcilicet bonitatis malò; effecta lucis tenebris.

Eſaias. 5. 20. 21.

Væ illis, qui loquuntur bonum ex malo, ac malum ex bono, qui ponunt tenebras pro luce, & lucem pro tenebris; qui ponunt amarum pro dulcore, ac dulcorem pro amarore acido: væ illis, qui ſapiunt in oculis proprijs, ac prudentes in conſpectu ſuo proprio.

Relinquo hæc (lector cordate ac erudite) ut dixi ante, acerrimo, maturo ac ſério conſiderationis tuæ judicio liberum, exoptans, ut lanx æquitatis in judicio tuo veré proportionetur, nec inæqualis corrupto ac impio reddatur ſchiſmate.

FINIS.

Errata hæc, quæ partim Ammanuenſium, partim Typographorum incuriâ irrepſerunt, Benevole Lector, ſic corrige. Reliqua quæ occurrent ex textus ſenſu facile emendare poteris.

Fol. 5. col. 2. lin. 48. (*lege*) di origine inter Philoſophiam veram atque eſſen-
col 4. lin. 19. (*lege*) lapidem Angularem fundata in contemptu habere.
fol. 6. col. 4. lin. 17. (*lege*) & ſpuria ut in ſequentibus aperté demon-
fol. 8. col. 4. lin. 25. (*lege*) rica verbis ſecunda vice editi virtute, aquæ ſupe-
fol. 9. col. 1. lin. 1. (*dele*) ſtat, ut creatura agat per ſe, hoc
fol. 12. col. 1. lin. 31. (*lege*) neque unquam antea fui, ne quidem ex
fol. 13. col. 3. lin. 4. (*lege*) tibilem, quæ ineſt cuilibet creaturæ adeo negligant, cam.
fol. 14. col. 1. lin. 25. (*lege*) ſimplici Dei, ut exinde infinitæ hujus mundi
col. 2. lin. 59. (*lege*) terra præſtante? Quid pluribus opus eſt
fol. 15. col. 3. lin. 57. 58. (*lege*) tia derivatis: Cum in ita faciendo ab unitate recedimus & in abyſſum multitudinis, ſeu
fol. 16. col. 3. lin. 13 (*lege*) eſſe in omnibus & ſuper omnia aſſeverare animadvertunt, tamen
fol. 17. col. 2. lin. 51. 52. 53. 54. (*lege*) derivantur quibus cœlum, terra & omnia ex iſtis compoſita videlicet corpora tam meteorologica quam quæ in ſuâ compoſitione ſunt completa ſeu perfecté mixta perficiun-
fol. 18. col. 3. lin. 38. 39. 40. (*lege*) ria naturalium & rerum formâ facit mentionem ſuo ſenſu, tametſi internas earum eſſentias ignoret. Cauſas nivis
fol. 21. col. 1. lin. 22. (*lege*) qui mundanæ ſuæ ſapientiæ ſeu Philoſophiæ ſtructuram-
lin. ultimâ (*lege*) mundo actus aut actionum effectus agnoſcere
col. 2. lin. 47. 48. (*lege*) ſcientia in ſcripturis ſacris quæ veræ ſapientiæ ſunt fontes, publicata, libenter
col. 4. lin. 27. (*lege*) in Natura lumine, quod prima eſſentia & materia om-
fol. 22. col. 3. lin. 51. (*lege*) intelligimus aptata eſſe ſæcula verbo Dei,
fol. 23. col. 4. lin. 18. (*lege*) ſpiritualis Chriſtus ſit Sapientia, Virtus, Cla-
fol. 24. col. 1. lin. 7. (*lege*) huc particulariter diſcurrere quæ annis, quo cognoſcatis
lin. ultima (*lege*) dixiſſet: Emanatione tuâ ſanctâ aquæ ex
fol. 26. col. 1. lin. 1. (*lege*) li ſuo ſtatu operatur ad compeſcendos & oppugnan-
fol. 27. col. 1. lin. 24. (*lege*) Ita etiam ſiccitas eſt nihil, aliud quam na-
col. 3. lin. 57. (*lege*) & motor qui (ut Moyſes teſtatur) facit omnia
fol. 28. lin. 3. à fine (*lege*) in libro primo ſectionis hujus ſecundæ efficiam,
fol. 29. col. 1. lin. 58. (*lege*) & per quos ventorum quatuor flatus
fol. 31. col. 1. lin. 60. (*lege*) Nam quælibet chordæ æqualiter diviſæ
fol. 32. col. 1. lin. 63. 64. (*lege*) plicatione & calorem innatum illis aſſignatum à Solaris Tabernaculi plenitudi-
col. 2. lin. 5. (*lege*) qui ſolus agit & operatur, à ſcribit & non
fol. 33. col. 1. lin. 4. à fine (*dele*) ea menſura
col. 4. lin. 39. (*lege*) verſarum diſpoſitionum miſerat à quatuor ventis
lin. 43. (*lege*) teorologicas, ubi & quando ei placuerit mutandum. Et
lin. 45 (*lege*) ex aëre Catolico effigies efformandas quod
fol. 34. col. 1. lin. 19. (*lege*) gelativam aquæ gelidæ diſpoſitionem.
fol. 35. col. 2. lin. 26. (*dele*) abit
fol. 36. col. 2. lin. 59. (*lege*) præſentiâ & actione benignâ Spiritus Dei
fol. 38. col. 1. lin. 27. (*lege*) cto aëre: Eſt ergo
col. 4. lin. 13. 14. (*dele*) per quindecim horologij gradus
lin. 17. (*lege*) rum in ſuo motu retrogredi per quindecim horologij gradus regnante He-
fol. 40. col. 1. lin. 7. (*lege*) tionis ipſorum inexſpectatæ, nam ſubitó appa-
2. lin. 4. (*lege*) phiæ ethicorum cæno extrahere, cui mundus Chri-
fol. 53. col. 3. lin. 53. 54. (*lege*) refacere ita ut quod in formâ vapuroſa aſſurgit ſuper terram, illud nocturno tempore
fol. 74. col. 1. lin. 43. 44. (*lege*) ejuſdem quaſi pro aquis inferioribus, quarum baſis eſt terra, haud injuria accipitur, atque quod
fol. 80. col. 4. lin. 16. (*lege*) eſt niſi aër virtute ſecreti illius ſpiri-
fol. 91. col. 3. lin. 14. (*lege*) quatuor ſunt Anteſignane, nempe Michael,
lin. 59, 60, (*lege*) divinâ eſſentiâ deducam, quæ ad voluntatem ſuam in proprietate variâ complendam, po-
fol 92. col. 1. lin. 16. (*lege*) ejuſdem per animæ mundanæ rare-
lin. 54. (*lege*) ve aquea mundi natura virtute iſtius eſſentialis ſpiritus
fol. 95. col. 4, lin. 46, (*lege*) mur, quod vitalis actio, quæ gubernatur

fol, 97

Digitized by Google

fol.97,col.1,lin.52. (*dele*) hoc ſtudiorum noſtrorum in
fol.101,col.3.lin.17. (*lege*) Thronis Angelicis qui radicaliter eam accipiunt à
lin.33, (*lege*) qui immediaté res iſtis efficit, mediatoribus or-
fol.113,col.4,lin.49, (*lege*) ipſe non ad ſe attrahit evidenti dilatatione à calore vivi-
fol.114.col.4,lin.23, (*lege*) reſpectu generationis & partis ſui innatura-
fol 116,col.1,lin.38,39, (*lege*) bus arguere videtur diſtantiam incommenſurabilem ad
quam occultus ſtellæ ra-
fol.119,col.1,lin.14, (*lege*) creatura naturali quædam inſtinctu
col.2,lin,12, (*lege*) pluribus relatam experiretur, primum linteam
fol 120,col.1,lin 3, à fine (*lege*) unt, qui ipſis judicibus temporarios limites pro
fol 122,col.4,lin.4, (*lege*) morum civitatis, quodam veneno tetigit,
fol.123,col.1,lin.10,(*lege*) tuorum poſt mortem hominum pro veneficis
fol.124,col.2,lin.4, (*lege*) pulverem iſtiuſmodi exitialem ſparſum per plateas
lin.39, (*lege*) modo ipſi Deo notum ſit, ſed etiam hominibus intel-
fol.126,col.4,lin.13, (*lege*) gione voces ipſius ad ſenſum malevolum convertendo.
lin.43, (*lege*) in aëre & volati eorum ſale, quod
lin,45, (*lege*) ad inſtar nivis & pruinæ condenſatur, quam
fol,128,col,2,lin,47, (*lege*) inimici actus munit.
fol.131,col,3,lin,3, à fine (*lege*) ſolicitatus, ut utrem cujuſdam fœminæ
fol,134,col,2,lin,14, (*lege*) quo pluvia cadit ab ædibus, & imponuntur ſtramina
col,3,lin:27, (*lege*) corpora uniri. E finis convenienter & de-
135,col,1,lin,42, (*lege*) guenti, ſeu potius Spirituum ibidem in-
col,2,lin,21, (*lege*) tes, gelidos, fixos, vel Boreales reviviſcent, qui
lin,5, à fine (*lege*) Etiam, ſi locus teliunctus temperate
lin,4, à fine (*lege*) teneatur calidus, vulnus ſe taliter quoque habe-
lin, ultima (*lege*) vulnus vexabitur & frigore etiam afficietur
l, 4, lin, 17, (*dele*) hâc ratione
lin.20, (*lege*) neos & hac ratione fiet Magneticum.
fol, lin,37, (*lege*) nem docet, ſeu emanationum à corporibus Mag-
fol.1 n,49, (*lege*) activitatis Sphæra (juxta imaginariam Philoſo-
fol,14 2, 38, (*lege*) ratione: Idque præcipué quoniam ejus virtus per
3, (*lege*) ad ſanguinem vulnerati ac fruſtrum ferri aut
fol,144,c 42, (*lege*) æquinoctiali Auſtrali aut vivo aut dilatato
fol,148,c lin 5, à fine (*lege*) turalium operatur, talia in effectum
fol 7, (*lege*) thetica, in illam Antipatheticam redacta, non

In Reſponſo ad Hyplocriſma Spongum.

4.col,2,lin,35 (*lege*) nis Olympicus ſeu ſtellaris tot hunc excel-
fol.13,col,1, lin,1, (*lege*) quo in ſe conſiderato ſine matre ſuâ, terra
fol,18,col,3,lin,6, à fine (*lege*) fere radici Corgli & claudatur
fol,20,col, 1, lin,31, (*lege*) bus Sal plantæ reſidet
fol,22,col,3,lin.7. (*lege*) liæ projectum reſurgere nec quod

A01 145 4849

Digitized by Google